

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE DIVÍN - NÁVRH

Obstarávateľ:

Obec Divín

Poverený obstarávaním:

Ing. Martina Kukučková

odborne spôsobilá osoba na obstarávanie ÚPP a ÚPD (reg. č. 297)

Spracovateľ:

CITYPLAN, s.r.o.

www.cityplan.eu

Riešiteľský kolektív, odborná spolupráca:

Urbanizmus a celková koncepcia: doc. Ing. arch. Jaroslav Coplák, PhD.

Demografia: doc. Ing. arch. Jaroslav Coplák, PhD.

Technická infraštruktúra: Ing. Mária Dobošová (vodné hospodárstvo), Martin Brezovský (energetika, telekomunikácie)

Doprava: Ing. Pavol Klúčik

Environmentálne aspekty: doc. Ing. arch. Jaroslav Coplák, PhD., Ing. Marta Copláková

Dátum spracovania:

október 2016

uprav. marec 2017

Obsah

A. Textová časť

1. Základné údaje.....	5
1.1 Hlavné ciele rozvoja územia a riešené problémy.....	5
1.2 Vyhodnotenie doterajšieho územného plánu.....	7
1.3 Údaje o súlade riešenia územia so zadaním a so súborným stanoviskom z prerokovania konceptu.....	7
1.4 Zoznam východiskových podkladov.....	8
2. Riešenie územného plánu – smerná časť.....	9
2.1 Vymedzenie riešeného územia a jeho geografický opis.....	9
2.2 Väzby vyplývajúce z riešenia a zo záväzných častí územného plánu regiónu.....	17
2.3 Širšie vzťahy a riešenie záujmového územia	24
2.4 Základné demografické, sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady obce.....	25
2.5 Návrh urbanistickej koncepcie priestorového usporiadania.....	29
2.5.1 Koncepcia kompozičného formovania sídla	
2.5.2 Koncepcia kompozičného formovania krajinného prostredia	
2.5.3 Ochrana pamiatkového fondu	
2.5.4 Regulatívy priestorového usporiadania	
2.6 Návrh funkčného využitia územia obce.....	37
2.7 Podrobný opis návrhu funkčného využitia územia podľa funkčných území.....	48
2.7.1 Bývanie	
2.7.2 Občianske vybavenie a sociálna infraštruktúra	
2.7.3 Výroba	
2.7.4 Rekreácia	
2.8 Vymedzenie zastavaného územia obce.....	55
2.9 Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území.....	55
2.10 Návrh riešenia záujmov obrany štátu, požiarnej ochrany, ochrany pred povodňami	58
2.11 Návrh ochrany prírody a tvorby krajiny, prvkov územného systému ekologickej stability a ekostabilizačných opatrení.....	59
2.12 Návrh verejného dopravného a technického vybavenia.....	66
2.12.1 Doprava	

2.12.2 Vodné hospodárstvo	
2.12.3 Energetika	
2.12.4 Telekomunikačné a informačné siete	
2.12.5 Zariadenia civilnej ochrany	
2.13 Koncepcia starostlivosti o životné prostredie.....	83
2.14 Vymedzenie a vyznačenie prieskumných území, chránených ložiskových území a dobývacích priestorov.....	86
2.15 Vymedzenie plôch vyžadujúcich zvýšenú ochranu.....	86
2.16 Vyhodnotenie perspektívneho použitia poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov na nepôdohospodárske účely.....	87
2.17 Hodnotenie navrhovaného riešenia z hľadiska environmentálnych, ekonomických, sociálnych a územno-technických dôsledkov.....	90
3. Riešenie územného plánu – záväzná časť.....	92
3.1 Zásady a regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia.....	92
3.2 Zásady a regulatívy umiestnenia občianskeho vybavenia územia.....	110
3.3 Zásady a regulatívy umiestnenia verejného dopravného vybavenia územia.....	110
3.4 Zásady a regulatívy umiestnenia verejného technického vybavenia územia.....	111
3.5 Zásady a regulatívy zachovania kultúrnohistorických hodnôt.....	113
3.6 Zásady a regulatívy starostlivosti o životné prostredie, ochrany a využívania prírodných zdrojov, ochrany prírody a tvorby krajiny, vytvárania a udržiavania ekologickej stability.....	114
3.7 Vymedzenie zastavaného územia obce.....	116
3.8 Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov.	117
3.9 Plochy na verejnoprospešné stavby, na vykonanie delenia a sceľovania pozemkov, na asanáciu a na chránené časti krajiny.....	119
3.10 Zoznam verejnoprospešných stavieb.....	120
3.11 Vymedzenie častí obce pre podrobnejšie riešenie v územnom pláne zóny.....	121
3.12 Schéma záväzných častí riešenia a verejnoprospešných stavieb.....	121
4. Doplnujúce údaje	122
5. Dokladová časť	122

B. Grafická časť

- Výkres širších vzťahov – v mierke 1: 50 000 (výkres č. 1)
- Komplexný návrh priestorového usporiadania a funkčného využitia územia, s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verejnoprospešnými stavbami – v mierkach 1: 5 000 (výkres č. 2), 1: 10 000 (výkres č. 3)
- Výkres riešenia verejného dopravného vybavenia – v mierke 1: 5 000 (výkres č. 4)
- Výkres riešenia verejného technického vybavenia – v mierke 1: 5 000 (výkres č. 5)
- Výkres ochrany prírody a tvorby krajiny, vrátane prvkov ÚSES – v mierke 1: 10 000 (výkres č. 6)
- Výkres perspektívneho použitia poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov na nepôdohospodárske účely, v mierke 1: 5 000 (výkres č. 7)

1. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

1.1 Hlavné ciele rozvoja územia a riešené problémy

Dôvody obstarania územného plánu

Obec Divín má značný rozvojový potenciál. Je jednou z najväčších vidieckych obcí okresu Lučenec a lokálnym centrom z hľadiska využívania občianskej vybavenosti obyvateľmi spádového územia. Súčasne je významným centrom cestovného ruchu s koncentráciou mnohých atrakcií. Nachádza sa v blízkosti dôležitej rozvojovej osi, ktorej význam ešte vzrastie po vybudovaní rýchlostnej cesty R2. Zvyšujú sa preto nároky na koncepčné usmerňovanie rozvoja obce na základe vhodne stanovených regulatívov. V doterajšom územnom pláne (ÚPN SÚ Divín) nebola regulácia záväznej časti dostatočne prepracovaná a riešené územie sa obmedzovalo na zastavané územie a okolie vodnej nádrže. Za danej situácie obec Divín rozhodla o obstaraní nového územného plánu obce. Na základe verejného obstarávania vybrala spracovateľa územnoplánovacej dokumentácie (CITYPLAN, s.r.o.).

Dôvodom pre spracovanie nového územného plánu obce je teda potreba právne záväzného dokumentu s jednoznačne stanovenými regulatívmi pre stavebné a iné aktivity v zastavanom území i v celom katastrálnom území, v súlade aktuálnymi štandardmi tvorby územnoplánovacej dokumentácie a s platnou legislatívou územného plánovania. Je tiež nutné zosúladiť zámery obce a iných subjektov s požiadavkami Územného plánu VÚC Banskobystrický kraj v znení zmien a doplnkov.

Hlavné ciele riešenia

Cieľom Územného plánu obce Divín je v zmysle ustanovení § 1 zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov komplexné riešenie priestorového usporiadania a funkčného využívania územia v rozsahu katastrálneho územia obce, určenie zásad jeho organizácie a vecná a časová koordinácia činností v území, pričom návrhové obdobie bolo stanovené do roku 2030.

Špecifické ciele rozvoja územia obce Divín sú formulované nasledovne:

- využiť jedinečný potenciál územia pre rozvoj rekreačných funkcií
- reflektovať rastúci záujem o bývanie a stavebné pozemky v obci vymedzením nových plôch pre bývanie
- vzájomné zosúladenie rozvoja hlavných urbanistických funkcií – obytnej, rekreačnej, výrobnjej a dopravnej
- stanovenie jednoznačne formulovaných zásad a regulatívov priestorového usporiadania a funkčného využitia územia, pre umiestnenie verejného dopravného vybavenia a verejného technického vybavenia, ako aj ďalších zásad a regulatívov

starostlivosti o životné prostredie, ochranu a využívanie prírodných zdrojov, ochranu a tvorbu krajiny, vytváranie a udržiavanie ekologickej stability

Určenie problémov na riešenie

V rámci prieskumov a rozborov boli v riešenom území okrem potenciálov rozvoja identifikované aj negatívne javy, problémy a deficity, ktoré je potrebné riešiť:

- líniové dopravné závady na niektorých miestnych komunikáciách – nevyhovujúci povrchový kryt a šírkové parametre
- na ul. J. Kráľa nie je vybudovaný vodovod
- nevyužívané a schátrané sú niektoré bývalé areály rekreácie – amfiteáter, kúpalisko
- rekreácia pri vodnej nádrži má pomerne živelný charakter a obmedzuje sa hlavne na individuálnu chatovú rekreáciu, nie je dostatočne využitý rekreačný potenciál vodnej nádrže
- chýba prepojenie peším chodníkom (i samostatným cyklochodníkom) do obce Mýtina
- v niektorých úsekoch nie sú pozdĺž ciest III. triedy dobudované chodníky
- v obci chýba zariadenie sociálnych služieb pre seniorov
- na okrajoch obce sú živelné rozrastajúce sa osady s neorganizovanou zástavbou

Navrhované riešenie bolo tiež optimalizované vzhľadom k identifikovaným hlavným stretom záujmov:

- poľnohospodárska pôda a požiadavky na jej ochranu obmedzujú územný rozvoj obce
- katastrálne územie križujú koridory nadradeného dopravného vybavenia a technického vybavenia –železnica, vysokotlakový plynovod, elektrické vedenia VN 110 kV a 22 kV
- strety prvkov územného systému ekologickej stability s líniami dopravnej a technickej infraštruktúry
- intenzívna poľnohospodárska výroba v blízkosti vodnej nádrže predstavuje riziko znečistenia
- chránené územia (prírodné rezervácie) a ich ochranné pásma obmedzujú rozvoj rekreácie

1.2 Vyhodnotenie doterajšieho územného plánu

Doterajší územný plán sídelného útvaru (ÚPN SÚ) bol schválený uznesením obecného zastupiteľstva uznesením v Divíne č. 1/2001 dňa 1. 2. 2001. K územnoplánovacej dokumentácii neboli odvtedy spracované žiadne zmeny a doplnky.

Viacere návrhy doterajšieho územného plánu možno považovať za aktuálne, niektoré bolo nutné prehodnotiť. Hlavnou myšlienkou urbanistickej koncepcie bolo vytvorenie novej rozvojovej osi – aglomerovaného pásu rekreácie a bývania, ktorá mala byť spojnicou námestia a rekreačného areálu pri vodnej nádrži. Ďalšie návrhy sa taktiež týkali rekreačných funkcií – navrhované rozšírenie športového areálu, obnovenie areálu kúpaliska, lyžiarskeho areálu na Bukovom vršku. Aktuálny je zámer rozšírenia rekreačnej oblasti pri vodnej nádrži, ostatné zámery by sa mali prehodnotiť. Pre obytné funkcie boli navrhnuté plochy na severnom okraji obce a kompletizácia ulice pri ihrisku obojstrannou zástavbou, ktorá sa už zrealizovala. V súčasnosti sa zvyšuje záujem o individuálnu bytovú výstavbu, pre ktorú by bolo potrebné vymedziť nové vhodné plochy. Zámery rozšírenia obytného územia na severnom okraji obce, dobudovania rekreačnej oblasti o nástupný priestor, ako aj určenie plochy pre dobudovanie sociálnej vybavenosti pri zdravotnom stredisku možno považovať za aktuálne a boli prevzaté do navrhovaného riešenia.

V doterajšom územnom pláne obce nebola regulácia záväznej časti dostatočne prepracovaná a riešené územie sa obmedzovalo na zastavané územie a okolie vodnej nádrže. Chýbalo riešenie celého katastrálneho územia obce, ktoré je pomerne rozsiahle. Odstránenie týchto deficitov je jedným z hlavných dôvodov spracovania nového územného plánu obce.

1.3 Údaje o súlade riešenia územia so zadaním a so súborným stanoviskom z prerokovania konceptu

Navrhované riešenie je v súlade s cieľmi, deklarovými v zadaní. Súčasne sleduje naplnenie požiadaviek na riešenie, uložených v zadaní. Zadanie na územný plán obce Divín bolo prerokované v zmysle §20 ods. 2, 3 a 4 zákona č. 50/1976 Zb. (Stavebný zákon) v znení neskorších predpisov. Zadanie bolo posúdené Okresným úradom Banská Bystrica a následne ho schválilo obecné zastupiteľstvo uznesením č. 2/2016 zo dňa 20. 1. 2016.

Na základe vyhodnotenia pripomienok z prerokovania konceptu územného plánu obce a správy o hodnotení strategického dokumentu, obstarávateľ územnoplánovacej dokumentácie pripravil súborné stanovisko, z ktorého vyplynulo vypracovať návrh riešenia územnoplánovacej dokumentácie podľa variantu A. Návrh územného plánu obce Divín je v súlade s požiadavkami súborného stanoviska.

1.4 Zoznam východiskových podkladov

- Atlas krajiny Slovenskej republiky, Bratislava: Ministerstvo životného prostredia SR, 2002
- Atlas máp stability svahov SR v M 1: 50 000
http://www.geology.sk/new/sk/sub/Geoisnomenu/geof/atlas_st_sv
- Atlas SSR, Bratislava: SAV a SÚGK, 1980
- Komplexné dobudovanie rekreačnej zóny pri vodnej nádrži v obci Divín. Dokumentácia pre územné rozhodnutie, 2004
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska v znení zmien a doplnkov
- Krajinárska štúdia Mikroregiónu Javor. Zvolen : Fakulta ekológie a environmentalistiky TU Zvolen, 2006
- Krajinnoekologický plán obce Divín, 2015
- Manipulačný poriadok – vodná stavba VD Ružiná, 2016
- Miestny územný systém ekologickej stability pre územný celok Divín, SKOV 1998
- Národná stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike, MDVaRR 2015
- Oficiálna stránka obce Divín www.divin.sk
- Operačný program Integrovaná infraštruktúra 2014 – 2020
- Program odpadového hospodárstva obce Divín na roky 2011 – 2015
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2015 – 2023
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Divín, 2005
- Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Lučenec, Košice : APS-ECOS, 1994
- Rozvojový program priorít verejných prác na roky 2015 až 2017
- Správa o stave životného prostredia SR v roku 2013, MŽP SR a SAŽP, 2014
- Strategický plán rozvoja dopravnej infraštruktúry SR do roku 2020, MDVaRR 2014
- Urbanistická štúdia IBV Divín I., 1998
- Urbanistická štúdia IBV Divín II., 2001
- Územný plán obce Divín, 2001
- Územný plán veľkého územného celku (ÚPN VÚC) Banskobystrický kraj v znení zmien a doplnkov

2. RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU – SMERNÁ ČASŤ

2.1 Vymedzenie riešeného územia a jeho geografický opis

Hranice riešeného územia

Riešené územie pre územný plán obce je vymedzené administratívno-správnymi hranicami obce, t. j. celým katastrálnym územím obce. Katastrálne územie je celistvé a má výmeru 2392,5 ha. Hustota osídlenia dosahuje 86 obyvateľov na km², čo je mierne pod úrovňou celoštátneho priemeru (110 obyv./ km²).

Riešené územie hraničí s nasledujúcimi katastrálnymi územiami:

- k.ú. Píla, k.ú. Mýtina – na východe
- k.ú. Lovinobaňa, k.ú. Ružiná – na juhu
- k.ú. Tuhár, k.ú. Budiná – na západe
- k.ú. Podkriváň – na severe

Zastavané územie zahŕňa zastavané pozemky obytného územia s príslušnými záhradami. Chatová osada, areál bývalej hydínarne ani laznické osídlenie nie sú súčasťou zastavaného územia. Zastavané územie je vymedzené hranicami stanovenými k 1.1.1990.

Geografický opis územia

Obec Divín (okres Lučenec, Banskobystrický kraj) leží na rozhraní pohoria Ostrôžky, Revúckej vrchoviny a Lučenskej kotliny v kotlinkovite rozšírenej doline Budinského potoka. Povrch chatára v kotlinku tvoria uloženiny z mladších trefohôr, inde staršie a stredné druhohorné tuhárske vápence a granodiority. Zalesnené sú vyššie položené časti katastrálneho územia.

Reliéf

Reliéf je členitý, pahorkatinový až vrchovinový, s nadmorskou výškou v rozmedzí od 250 do 650 m n.m. Najnižšia výška je v južnej časti katastrálneho územia pri Budinskom potoku poniže vodnej nádrže, najvyššia v severnej časti na úpätí vrchu Javor. Stred obce je vo výške 265 m.n.m.

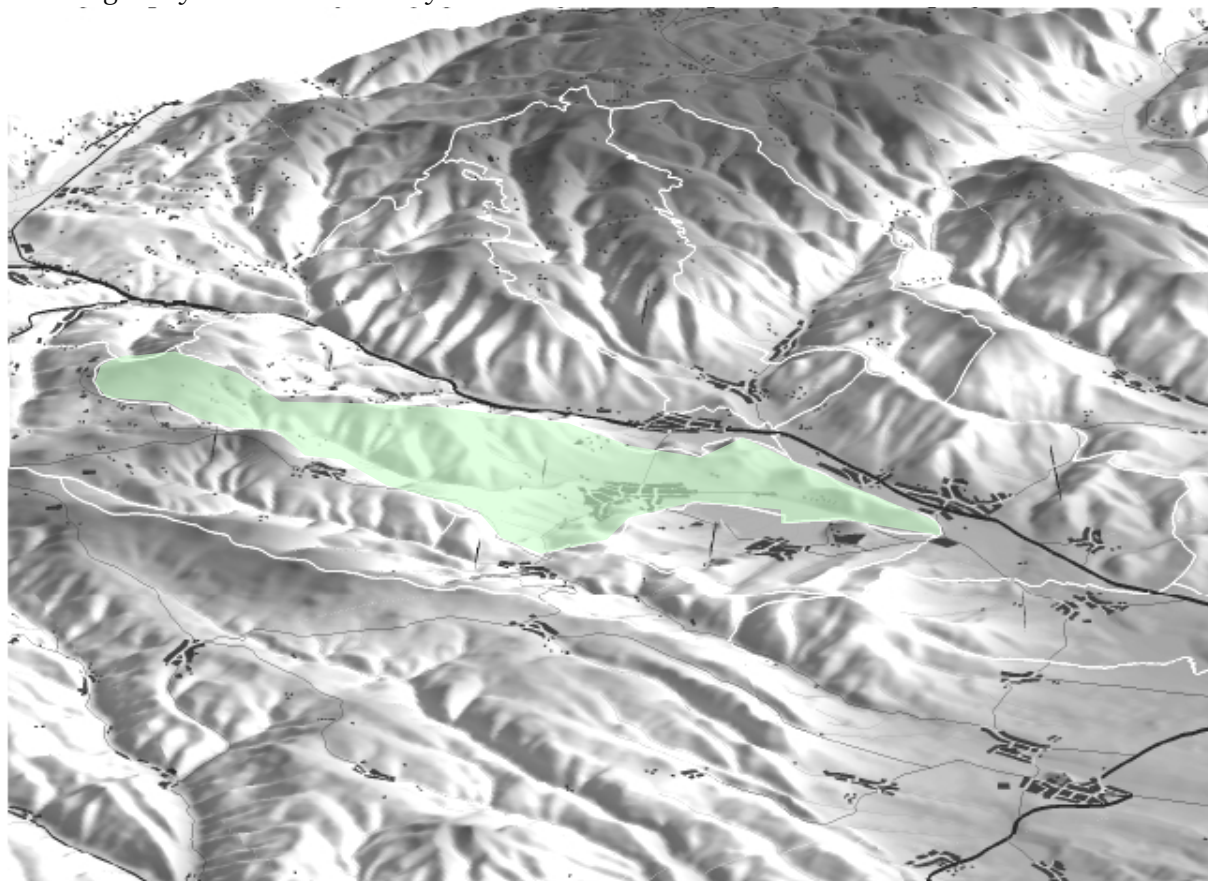
Z geomorfologického hľadiska sa riešené územie zaraďuje do sústavy Alpsko-himalájskej, podsústavy Karpaty, provincie Západné Karpaty, subprovincie Vnútorne Západné Karpaty, oblasti Slovenské Rudohorie. Zasahujú sem dva celky:

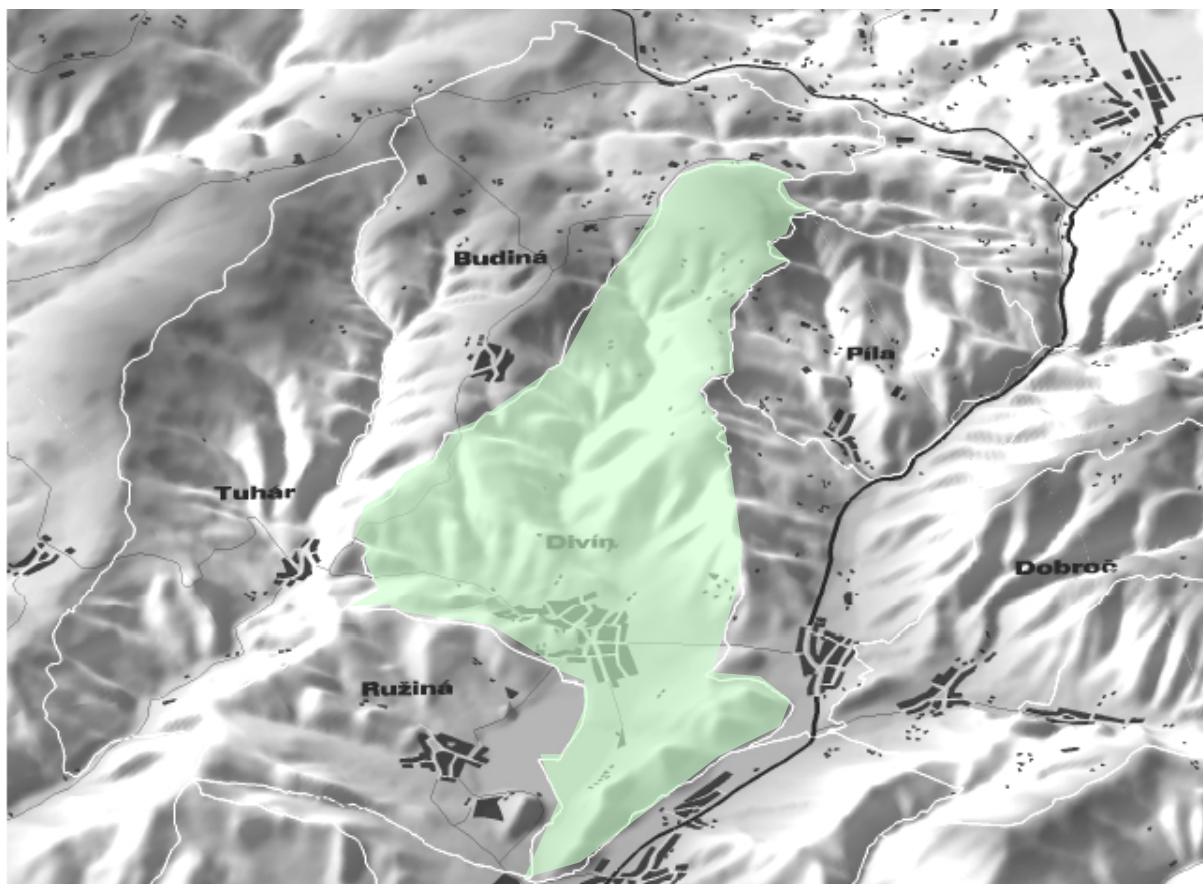
- Revúcka vrchovina (podcelok Cinobanské predhorie, oddiel Lovinobanská brázda)
- Ostrôžky

Ostrôžky tvoria horský krajinný celok vo Vnútrotných Západných Karpatoch v oblasti Slovenského stredohoria. Tvoria severozápadnú časť k.ú. Divín. Na východe ho ohraničujú Veporské vrchy a Revúcka vrchovina, na juhovýchode a juhu Juhoslovenská kotlina, na západe Krupinská planina a Javorie, na severe Zvolenská kotlina. Ostrôžky sú 26 km dlhé a 10 – 18 km široké pohorie s celkovou rozlohou 260 km². Amplitúda reliéfu sa pohybuje v rozpätí 101 – 407 m, stredný uhol sklonu 10 – 19 ° a nadmorská výška v rozpätí 300 – 800, najvyšší bod dosahuje 877 m n.m. Ostrôžky predstavujú náhornú plošinu, ktorá je rozčlenená hlbokými dolinami konsenkvetných potokov do viacerých menších častí. Celkove dominuje hladko modelovaný reliéf. Pohorie budujú horniny vulkanického pôvodu, hlavne pyroxenické andezity a ich pyroklastiká (tufy a tufity), len severnom okraji vystupujú prvohorné kryštalické útvary (biotitické granodiority až kremité diority).

Revúcka vrchovina do riešeného územia zasahuje časťou podcelku Cinobanské predhorie a Lovinobanskou brázdou. Predstavuje nevelkú kotlinovitú zníženinu, na západe ju ohraničujú Ostrôžky, na severe Veporské vrchy, po ostatnom obvode Cinobanské predhorie. Brázda je výsledkom účinku geologických procesov na území tektonicky rozčlenenom na bloky s rôznou intenzitou vertikálnych pohybov. Amplitúda reliéfu sa pohybuje v rozpätí 31–180 m, nadmorské výšky medzi 230–400 m. Lovinobanská brázda sa vyznačuje vyvýšenou strednou časťou, ktorá tvorí kremencový tvrdoš Divínskeho vrchu, a zníženými pahorkatinovými obvodovými časťami.

Obr. Digitálny model reliéfu s vyznačením riešeného územia – k.ú. Divín

Zdroj: Krajinárska štúdia Mikroregiónu Javor, 2006

V severozápadnej časti katastrálneho územia vznikol fluviálne rezaný zarovnaný povrch na kryštaliniku. Zlomovými poruchami a následnou činnosťou riek bol zarovnaný povrch z granitoidných hornín rozčlenený na dlhé pomerne ploché chrbty, tzv. rássochy (ostrohy). Najvyššie polohy chrbtov sú zväčša odlesnené, lesné porasty sa viažu na údolia a strmšie svahy. Lovinobanská brázdy je budovaná usadenými horninami, ktoré sa ukladali v riečnom prostredí počas treťohôr, a to íly, piesky, štrky. Najnižšie polohy majú charakter pahorkatinového reliéfu, ktorý prechádza po do podvrchovinového reliéfu.

Horninové prostredie

Geologická stavba sa na relatívne malom území vyznačuje pomerne veľkou pestrosťou horninového zloženia.

Paleozoické hybridné granodiority a migmatity tvoria podstatnú časť k.ú. Divín. Významným horninovým komplexom sú tzv. tuhárske mramory (pestré kryštalicke vápence) s fragmentmi dolomitických vápencov. Nimi je budovaný hlavne masív hradného kopca a vrch Tomanová, ako aj protíahlý výbežok Hrby (smerom na Mýtne). Južnejšie od tejto línie, v podstate až na okraji k.ú. Divín vystupujú fylity s vložkami magnezitov tzv. dobšinskej skupiny.

Ďalším významným horninovým komplexom sú metamorfované kremenné pieskovce, ktoré tvoria masív Divínskeho hája. Juhozápadne od masívu Divínskeho hája, v mieste rekreačnej oblasti, vystupujú ešte zrnité dolomity. Centrálna časť územia je vyplnená prevažne pleistocénnymi sprašami a sprašovými hlinami. Svahy vrchoviny nad zastavaným územím sú tvorené kvartérnymi hlinito-kamennými deluviálnymi sedimentmi a proluviálnymi sedimentami – zahlinenými štrkmi náplavových kužeľov.

Hydrologické pomery

Riešené územie spadá do povodia rieky Ipeľ. Riečnu sieť v riešenom území tvorí predovšetkým Budinský potok. Má dĺžku 11,7 km, pramení na južnom úpätí vrchu Javor, v nadmorskej výške 615 m n.m. a ďalej preteká Teplou dolinou. Ústi do Krivánskeho potoka pod obcou Lovinobaňa. V rkm 1,773 je na Budinskom potoku vybudovaná vodná nádrž Ružiná, ktorá zasahuje do katastrálnych území obcí Divín a Ružiná. Podľa prílohy č. 1 vyhlášky č. 211/2005 Z.z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov, je Budinský potok zaradený medzi vodohospodársky významné vodné toky. Katastrálnym územím Divín ďalej tečú prítoky Budinského potoka – pravostranný prítok Tomanovský potok a ľavostranný prítok Kolušovský jarok (Košariská). Tieto vodné toky zabezpečujú povrchový odtok z celého k.ú. Divín.

Vodná nádrž Ružiná bola dobudovaná v roku 1973. Vodnú nádrž s maximálnou rozlohou 170 ha zásobuje aj Krivánsky potok, prostredníctvom podzemného potrubia z vodnej nádrže Mýtina v dĺžke 4,4 km. Hlavným účelom vodnej nádrže je vyrovnávanie nerovnomerných prietokov Budinského a Krivánskeho potoka. Využíva sa aj na rekreačné účely a ako rybársky revír (ako mimopstruhová voda).

Z hľadiska tvorby povrchového odtoku sa územie nachádza vo vrchovinnó-nížinnej oblasti s režimom odtoku, ktorý zodpovedá dažďovo-snehovému typu, s výrazným podružným zvýšením vodnosti koncom jesene a začiatkom zimy.

Hydrogeologické pomery

Hydrogeologické pomery riešeného územia sú ovplyvnené geologicko-tektonickou stavbou územia, geomorfologickými a klimatickými pomermi.

Územie patrí do hydrogeologického rajónu GN 089 Kryštalínikum Revúckej vrchoviny a Stolických vrchov v povodí Ipľa. V južnej časti sem zasahuje rajón NQ Neogén Lučenskej kotliny. Obidva hydrogeologické rajóny nevytvárajú priaznivejšie podmienky pre sústreďovanie väčšieho množstva podzemných vôd.

Z hľadiska tvorby podzemných vôd sú najvýznamnejšie všetky čiastkové karbonátové hydrogeologické štruktúry, hlavne masív Tomanovej a hradný vrch. Na túto hydrogeologickú štruktúru (kryštalické vápence) a hlavne na jej kontakt s fylitmi je viazaný významnejší výver podzemných vôd.

Ostatné horninové komplexy, najmä kryštalinikum reprezentované granitmi a migmatitmi nevytvárajú predpoklady pre významnejšie akumulácie podzemných vôd.

Z hľadiska tvorby povrchového odtoku priamo ovplyvňujúceho kvalitu vody vo vodnej nádrži Ružiná sú hydrogeologicky významné spraše a sprašové hliny v centrálnej časti územia, najmä severovýchodne od obce Divín (medzi Hrbmi a Prielohami). Vzhľadom na izolačné vlastnosti týchto hornín nedochádza k úplnej infiltrácii zrážkových vôd spadnutých na toto územie, ale k pomalému povrchovému, resp. plytkému podpovrchovému odtoku smerom k zátok vodnej nádrže.

V riešenom území sa nenachádzajú zdroje termálnych ani minerálnych vôd.

Klimatické pomery

Podľa klimaticko-geografického členenia je riešené územie charakteristické mimoriadne rôznorodými podmienkami. Katastrálne územie obce Divín spadá až do troch klimatických oblastí a štyroch okrskov. Je to spôsobené predovšetkým značným rozpätím nadmorskej výšky, ktoré predstavuje až 400 m.

- teplá oblasť (T), okrsk T7 – teplý, mierne vlhký, s chladnou zimou
- mierne teplá oblasť (M), okrsk M3 – mierne teplý, mierne vlhký, pahorkatinový až vrchovinový
- mierne teplá oblasť (M), okrsk M6 – mierne teplý, vlhký, vrchovinový
- chladná oblasť (C), okrsk C1 – mierne chladný

Teplá oblasť je charakteristická počtom letných dní 50 a viac s teplotou vzduchu nad 25 °C a viac. V okrsku T7 sú priemerné januárové teploty nižšie ako – 3 °C. Mierne teplá oblasť má priemerný počet letných dní v roku menej ako 25. Júlový priemer teploty je nižší ako 16 °C. Chladná oblasť, okrsk mierne chladný má priemernú júlovú teplotu 12 – 16 °C.

Tab.: Priemerné mesačné teploty v rokoch 1951–1995 v °C – stanice Víglaš-Pstruša a Lučenec

Stanica	Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Víglaš-Pstruša	7,7	-4,2	-1,6	2,7	8,2	12,8	16,3	17,7	17,0	13,1	8,0	3,4	-1,4
Lučenec	9,5	-2,9	-0,3	4,4	10,2	15,1	18,6	20,2	19,3	15,1	9,4	4,4	-0,2

Tab.: Priemerné mesačné zrážky v rokoch 1951–1995 v mm – stanice Víglaš-Pstruša a Lučenec

	Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Víglaš-Pstruša	609	34	35	34	43	56	80	74	60	48	44	53	47
Lučenec	662	41	42	39	49	63	85	70	63	47	46	64	55

Priemerný ročný úhrn zrážok dosahuje 650 – 700 mm, v najvyššie položenej časti katastrálneho územia sú ročné úhrny zrážok ešte vyššie. Maximum zrážok pripadá na júl, minimum na február. Počet dní so snehovou prikrývkou je v nižších častiach 100 – 120 dní, vo vyšších častiach do 140 dní.

Prúdenie, smer a rýchlosť vetra ovplyvňujú orografické pomery, expozícia terénu, jeho oslnenie. V zimnom období sú veterné pomery ovplyvňované cirkulačnými pomermi ázijskej anticyklóny, islandskej a stredomorskej níže. V jarom období je v dôsledku častého, nestabilného zvrstvenia atmosféry najmenšia početnosť výskytu bezvetria. Charakteristická je premenlivá cirkulácia vzduchu, pričom prevládajúcim smerom je severné prúdenie. Riešené územie je pomerne dobre prevetrávané. Najväčšiu početnosť výskytu majú vetry severovýchodného a juhozápadného smeru.

Vegetácia

Z hľadiska fytogeografického členenia (Futák) do riešeného územia zasahujú z juhu oblasti panónskej flóry (Pannonicum), obvod pramaterskej xerothermnej flóry (Matricum), okres Ipľsko-rimavská brázda a zo severu oblasti západokarpatskej flóry (Carpaticum occidentale), obvod predkarpatskej flóry (Praecarpaticum), okres Slovenské stredohorie.

Potenciálnou prirodzenou vegetáciou, ktorá by sa v riešenom území vyvinula bez antropogénneho vplyvu, sú nasledovné základné jednotky potenciálnej prirodzenej vegetácie:

- bukové a jedľovo-bukové lesy (*F – Dentario glandulosae-Fagetum*) – táto jednotka tvorí najsevernejší výbežok katastrálneho územia vo vrcholovej časti pohoria Ostrôžky. Patria sem spoločenstvá zmiešaných lesov, ktoré vytvára buk lesný (*Fagus sylvatica*), javor horský (*Acer pseudoplatanus*), lipa malolistá (*Tilia cordata*), jedľa biela (*Abies alba*), zubačka žliazkatá (*Dentaria glandulosa*), zubačka deväťlistá (*Dentaria enneaphyllis*).
- karpatské dubovo-hrabové lesy (*C – Carici pilosae-Carpinetum*) – nachádzajú sa len v podobe malých izolovaných ostrovčekov v južnej časti katastrálneho územia. Ide o spoločenstvá drevín dub zimný (*Quercus petraea*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), lipa malolistá (*Tilia cordata*), javor poľný (*Acer campestre*) a bylín ako ostrica chlpatá (*Carex pilosa*), zubačka cibulkonosná (*Dentaria bulbifera*), mliečnik mandľolistý (*Tithymalus amygdaiodes*).
- dubové a cerovo-dubové lesy (*Qc – Quercetum petraeae cerris*) – v riešenom území sa táto jednotka nachádza len v podobe jedného ostrovčeka v Divínskom háji. Patria sem spoločenstvá listnatých lesov, ktoré vytvára najmä dub cerový (*Quercus cerris*), dub letný (*Quercus robur*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), smrek obyčajný (*Picea abies*), borovica lesná (*Pinus sylvestris*), jarabina vtáčia (*Sorbus aucuparia*).
- jelšové lesy na nivách podhorských a horských vodných tokov (*Al – Alnetum glutinosae, Aegopodio-Alnetum glutinosae, Salicion triadrae p.p.*) – pás pozdĺž

Budinského potoka od zastavaného územia obce. Patria sem spoločenstvá listnatých drevín jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*), jelša sivá (*Alnus incana*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), vrba krehká (*Salix fragilis*), čremcha obyčajná (*Prunus padus*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), kozonoha hostcová (*Aegopodium podagraria*), perovník pštrosí (*Matteucia struthiopteris*)

- podhorské bukové lesy (*Fs – Fagenion p.p., Dentario bulbiferae-Fagetum*) – nachádza sa v strednej časti katastrálneho územia, na svahoch pohoria Ostrôžky. Reprezentovaný je lesnými spoločenstvami druhov buk lesný (*Fagus sylvatica*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), javor horský (*Acer platanoides*) a bylín ako ostrica chlpatá (*Carex pilosa*), zubačka cibulkonosná (*Dentaria bulbifera*), kostrava horská (*Festuca drymeja*), lipkavec marinkový (*Gallium odoratum*).

Reálna vegetácia, nachádzajúca sa v danom území, sa od prirodzenej vegetácie odlišuje. Lesné plochy v kotlinke boli nahradené poľnohospodárskou pôdou. Lesy zostali zachované vo vyššie položenej severnej časti katastrálneho územia a zachoval sa tiež Divínsky háj – pomerne rozsiahly lesný celok medzi Krivánskym potokom a vodnou nádržou Ružiná. Sú klasifikované prevažne ako hospodárske lesy (893,74 ha); ochranné lesy sú na výmere 37,05 ha. Z hľadiska drevinovej skladby má najväčšie zastúpenie buk (41,75%), dub (24,07%), hrab (8,2%), smrek (9,13%). V menšej miere sú zastúpené aj borovica (4,86%), agát (4,7%), smrekovec (2,47%). V Divínskom háji prevláda dubový porast, v pohorí Ostrôžky buk. Lesné plochy majú výmeru 1432,6 ha, t.j. 59,88 % z celkovej výmery katastrálneho územia.

Nelesná drevinová vegetácia sa nachádza na poľnohospodárskej pôde, kde sú jej funkcie nenahraditeľné – krajnotvorná, refugiálna (migrácia rastlín a živočíchov), pôdoochranná, mikroklimatická, pufrčná, hydrická, atď. Drevinová skladba je rôznorodá a závisí od polohy a nadmorskej výšky. Krovinné formácie sú tiež situované na nevyužívaných miestach, pozdĺž poľných ciest, na svahoch, v terénnych stržiach alebo rastie ako líniová zeleň aj pri menších prítokoch. Na zložení krovinnej vegetácie sa uplatňujú druhy ako ruža šíповá (*Rosa canina*), hloh jednosmenný (*Crataegus monogyna*), zob vtáčí (*Ligustrum vulgare*), javor poľný (*Acer campestre*), ostružina černicová (*Rubus fruticosus*), baza čierna (*Sambucus nigra*). Často do krovinných formácií vstupujú aj jedince stromovitého vzrastu, napr. dub zimný (*Quercus petraea*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*) ale i agát biely (*Robinia pseudoacacia*). Vyskytujú sa aj úzke pásy mezofilných krovín, v ktorých dominuje trnka (*Prunus spinosa*), častými bývajú ruža šíповá (*Rosa canina*), čerešňa vtáčia (*Cerasus avium*), bršlen európsky (*Euonymus europaeus*), ostružiny (*Rubus sp.*), baza čierna (*Sambucus nigra*), svíb krvavý (*Swida sanguinea*). V ich podraсте sa nachádzajú svetloneháročné, ale dostatok živín vyžadujúce druhy, napr. prhlava dvojdomá (*Urtica dioica*), trebulka lesná (*Anthriscus sylvestris*), palina obyčajná (*Artemisia vulgaris*), lastovičník väčší (*Chelidonium majus*).

Spoločenstvá stepného typu – trvalé trávne porasty sa v riešenom území vyskytujú hlavne v prechodových zónach medzi ornou pôdou a lesnými porastmi, na úpäti svahov. Väčšie

plochy trvalých trávnych porastov – lúk a pasienkov sa nachádzajú v oblasti s lazníckym osídlením v severozápadnej časti katastrálneho územia, pod vrcholom Javora. Mezofilné lúky a ovsíkové lúky nížinné a podhorské sa zachovali len v malom rozsahu, väčšina z nich bola postupne premenená na pasienky alebo na orné pôdy. Pri absencii využívania lúk kosením a ich prípadným následným prepásaním a u pasienkov spásaním, dochádza k ich postupnému zarastaniu najmä krovinnou vegetáciou. Vlhké lúky – typické aluviálne psiarkové lúky sa v území zachovali len ojedinele pozdĺž Tomanovského potoka. Z pôvodných druhov sa na nive sporadicky vyskytujú: psiarka lúčna (*Alopecurus pratensis*), iskerník prudký (*Ranunculus acris*), štiav lúčny (*Acetosa pratensis*), reznačka laločnatá (*Dactylis glomerata*), rožec obyčajný (*Cerastium holosteoides*), púpava lekárka (*Taraxacum officinale*), skorocel prostredný (*Plantago media*). V mikroreliéfnych formách s trvalejším zaplavovaním alebo vyššou hladinou podzemnej vody sa nachádzajú niektoré druhy vysokobylinných nivných lúk, ako napríklad: mäta dlholistá (*Mentha longifolia*), vrbovka chlpatá (*Epilobium hirsutum*), dvozub listnatý (*Bidens frondosa*), karbinec európsky (*Lycopus europaeus*) a lipkavec mäkký (*Galium mollugo*). Trvalé trávne porasty majú výmeru 356,47 ha, t.j. 14,9 % z celkovej výmery katastrálneho územia.

Orná pôda má na výmere poľnohospodárskej pôdy podiel 47,3%. Najnižšiu ekologickú hodnotu vykazujú agrocenózy na ornej pôde na rozsiahlych pôdnych celkoch, ktoré sa nachádzajú v centrálnej časti katastrálneho územia medzi obcami Divín a Mýtna. Priaznivejšie sú z tohto hľadiska menšie celky ornej pôdy v jemnejšej mozaike s trvalými trávnyimi porastmi. Orná pôda má výmeru 384,29 ha, t.j. 16 % z celkovej výmery katastrálneho územia.

V k.ú. Divín sa podľa stavu z KN nachádzajú len plochy ovocných sádov na výmere 14,34 ha. Ide o jeden orechový sad v lokalite pod Divínskym hájom.

Vegetácia v zastavanom území má kultúrny charakter. Tvorí ju predovšetkým vegetácia úžitkových záhrad a okrasných plôch pri rodinných domoch. Záhrady majú celkovú výmeru 48,3 ha, t.j. 1,75 % z celkovej výmery katastrálneho územia.

Značné plochy zaberá aj synantropná vegetácia. K najčastejším druhom synantropnej vegetácie patria vratič obyčajný (*Tanacetum vulgare*), zlatobyľ obrovská (*Solidago gigantea*), pichliač roľný (*Cirsium arvense*), čakanka obyčajná (*Cichorium intybus*), pichliač obyčajný (*Cirsium vulgare*), prhlava dvojdomá (*Urtica dioica*), skorocel väčší (*Plantago major*), mätonoh trváci (*Lolium perenne*), pýr plazivý (*Elytrigia repens*), lopúch menší (*Arctium minor*), stavikrv vtáčí (*Polygonum aviculare*), nátržník husí (*Potentilla anserina*). Na opustených plochách okolo objektov bývalého hospodárskeho dvora v lokalite Panský dvor a okolo hydinárskych objektov pod Divínskym hájom sú typickými druhmi baza chabzdová (*Sambucus ebulus*), loboda (*Atriplex sp.*), invázna krídlatka japonská (*Fallopia japonica*).

Verejný park sa nachádza na námestí pri kultúrnom dome a Budinskom potoku. Plochy verejnej zelene sa nachádzajú aj na viacerých rozšírených križovaniach komunikácií a pozdĺž niektorých širších komunikácií v obci. Za špecifickú súčasť sídelnej zelene možno

považovať aj zeleň na svahoch hradného kopca priľahlú a tzv. Panskú záhradu s výmerou cca 3 ha. Drevinová skladba výsadby verejnej zelene je rôznorodá – tvoria ju listnaté dreviny – breza, agát, pagaštan, lipa, vrbá, orech, ihličnaté dreviny tuja, smrek, jedľa, okrasné a ovocné dreviny (slivka, čerešňa). V parku na námestí je lipa, smrek, borovica. V Panskej záhrade sú ovocné dreviny – jablone, čerešne, ale aj staršie jedince dubov, dôležité ako biotopy chránených druhov živočíchov (napr. roháč). Drevinová a krovinová vegetácia sa v zastavanom území nachádza aj v podobe sprievodnej vegetácie pozdĺž Budinského potoka a Tomanovského potoka.

Tab.: Prehľad úhrnných hodnôt druhov pozemkov v m² (ÚHDP) za katastrálne územie Divín

Druh pozemku	výmera v m ²
orná pôda	3842879
chmeľnice	0
vinice	0
záhrady	572868
ovocné sady	143398
trvalé trávne porasty	3564672
lesné pozemky	14326284
vodné plochy	507173
zastavané plochy a nádvoria	859762
ostatné plochy	108329
spolu – k.ú.	23925365

Zdroj: GKÚ Bratislava www.katasterportal.sk

2.2 Väzby vyplývajúce z riešenia a zo záväzných častí územného plánu regiónu

V záväznej časti Územného plánu veľkého územného celku (ÚPN VÚC) Banskobystrický kraj v znení zmien a doplnkov 2004 (VZN BBSK č. 4/2004), zmien a doplnkov č. 1/2007 (VZN BBSK č. 6/2007), zmien a doplnkov 2009 (VZN BBSK č. 14/2010) a zmien a doplnkov 2014 (VZN BBSK č. 27/2014), sú určené niektoré všeobecné podmienky pre rozvoj miest a obcí, ako aj konkrétne požiadavky vzťahujúce sa na riešené územie, ktoré je potrebné rešpektovať:

V oblasti usporiadania územia, osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry

- 1.1 podporovať v strednej časti Slovenskej republiky, v záujme vytvorenia celoštátne homogénneho a medzinárodne konkurenčného sídelného prostredia, rovnomerne rozložený systém osídlenia miest a vytvorenie vzájomného prepojenia žilinsko-martinského a banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia s tým aby sa v južnej časti Slovenska podporilo vytvorenie lučenecko-rimavskosobotského ťažiska osídlenia

- 1.6 podporovať budovanie rozvojových osí v záujme tvorby vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry; (1.6.1) podporovať ako rozvojové osi prvého stupňa: zvolensko-juhoslovenskú rozvojovú os: Zvolen – Lučenec (s odbočkou na Šalgotárján) – Rimavská Sobota – Rožňava – Košice
- 1.7.1 podporovať vzťah urbánnych a rurálnych území v novom partnerstve založenom na integrácii funkčných vzťahov mesta a vidieka v znení prírodných a kultúrno-historických a urbanisticko-architektonických daností, pričom pri ich rozvoji zohľadniť koordinovaný proces prepojenia sektorových strategických a rozvojových dokumentov
- 1.7.2 zachovať pôvodný špecifický ráz vidieckeho priestoru, vychádzať z pôvodného charakteru zástavby a historicky utvorenej okolitej krajiny, zachovať historicky utváraný typ zástavby obcí a zohľadňovať národopisné špecifiká jednotlivých regiónov
- 1.7.3 pri rozvoji vidieckych oblastí zohľadňovať a rešpektovať ich ekonomické danosti, špecifické prírodné a krajinné prostredie a pri rozvoji jednotlivých činností dbať na zamedzenie, resp. obmedzenie možných negatívnych dôsledkov týchto činností na krajinné a životné prostredie vidieckeho priestoru.
- 1.7.4 vytvárať podmienky dobrej dostupnosti vidieckych priestorov k sídelným centráram podporou výstavby verejného dopravného a technického vybavenia obcí tak, aby vidiecke priestory vytvárali kultúrne a pracoviskovo rovnocenné prostredie s urbánnym prostredím a dosahovali skĺbenie tradičného vidieckeho prostredia s požiadavkami na moderný spôsob života
- 1.7.5 vytvárať ekonomické a územnotechnické podmienky pre zachovanie charakteristického rozptýleného osídlenia v južnej a centrálnej časti územia Banskobystrického kraja ako špecifického a rovnocenného typu sídelnej urbanistickej štruktúry Slovenska.

V oblasti hospodárstva

- 2.1 vytvárať územno-technické predpoklady pre rozvoj hospodárskych aktivít v území vrátane zariadení na nakladanie s odpadmi a považovať ich za prioritný podnet pre jeho komplexný rozvoj;
- 2.1.1 prednostne sa zamerať na rozvoj pracovných príležitostí v okresoch, kde dlhodobá miera nezamestnanosti presahuje 20%, a to najmä v okresoch Rimavská Sobota, Veľký Krtíš, Žarnovica, Lučenec, Poltár a Revúca

- 2.2.1 rešpektovať poľnohospodársky pôdny fond, podporovať jeho využívanie v celom jeho rozsahu a poľnohospodársku pôdu v kategóriách zodpovedajúcich pôdno-ekologickej rajonizácii a typologicko-produkčnej kategorizácii, v súlade s platnou legislatívou
- 2.2.4 rešpektovať lesné pozemky a ich ochranné pásmo ako limitujúci prvok pri územnom rozvoji krajiny,
- 2.2.7 vytvárať podmienky a podporovať opatrenia zamerané na elimináciu erózie poľnohospodárskych a lesných pôd
- 2.2.8 vytvárať podmienky pre rozvoj poľnohospodárstva v horských oblastiach s podporou tradičného pastevného chovu hospodárskych zvierat
- 2.2.10 stabilizovať výmeru najkvalitnejších pôd a ich ochranu uskutočňovať ako ochranu hospodársko-sociálneho potenciálu štátu aj ako súčasť ochrany prírodného a životného prostredia
- 2.3.3 utvárať územnotechnické predpoklady na ...b) rozšírenie priemyselnej výroby v okresoch Lučenec, Revúca, Rimavská Sobota a Veľký Krtíš
- 2.3.4 ťažbu nerastov realizovať pri zohľadnení zdôvodnených potrieb v takom rozsahu, takým spôsobom a na takých miestach, aby nedochádzalo k negatívnym vplyvom na životné prostredie, režim podzemných vôd a aby tým neboli ohrozené záujmy ochrany prírody (predmet ochrany v danom území)
- 2.3.5 rešpektovať chránené ložiskové územia, ložiská nevyhradených nerastov a určené dobývacie priestory na území Banskobystrického samosprávneho kraja, s možnosťou ich revízie ak boli spresnené ich bilančné zásoby.
- 2.4.1.1 vytvárať územno-technické podmienky na budovanie priemyselných parkov, vedecko-technologických parkov a priemyselných zón
- 2.4.2 na budovanie priemyselných parkov prednostne využiť areály nefunkčných priemyselných zón a objektov
- 2.4.3 revitalizovať územia existujúcich priemyselných areálov
- 2.4.4 vytvárať územno-technické podmienky pre rozvoj malého a stredného podnikania
- 2.4.5 podporovať rozvoj výroby a služieb založených na využití domácich zdrojov

V oblasti rozvoja rekreácie a turistiky

- 3.1 usmerňovať vytváranie funkčno-priestorového systému cestovného ruchu kraja v súlade s Regionalizáciou cestovného ruchu SR. Uplatňovať navrhnutú štruktúru druhov a foriem turizmu a jeho priestorových a funkčných jednotiek. Ako nový článok systému akceptovať turistické centrá, turistické aglomerácie a turistické parky

- 3.1.6 pre dosiahnutie strategického cieľa a špecifických cieľov rozvoja cestovného ruchu v kraji je v plánovaní a regulácii územného rozvoja potrebné za prioritné považovať: strediská a aglomerácie pri vode: Banská Štiavnica – Počúvadlo; Štiavnické Bane – Vindšachtské jazero, Banský Studenec, Veľké Kolpašské jazero; Hodruša Hámre – Dolnohodrušské jazero, Ružiná – Divín, Teplý Vrch, Štiavnické Bane – Richňava, Nová Baňa – Tajch, Zvolen – VN Môťová,
- 3.4 Rozvíjať komplexnosť a kvalitu vybavenosti všetkých turisticky atraktívnych miest, obcí a stredísk cestovného ruchu
- 3.4.1 zariadenia a služby umiestňovať prednostne do ich zastavaného územia a jeho okolia,
- 3.4.2 nové zariadenia a služby v lokalitách rekreácie a cestovného ruchu mimo zastavaných území miest a obcí, umiestňovať prednostne do už zastavaných lokalít,
- 3.4.3 priestor voľnej krajiny využívať predovšetkým na športové, relaxačné, poznávacie a iné pohybové aktivity,
- 3.4.4 zvyšovať kvalitu vybavenosti vyhlásených prírodných kúpalísk pri vodných nádržiach (vodná nádrž Ružiná v katastrálnych územiach obcí Divín a Ružiná).
- 3.15 vytvárať územno-technické podmienky pre realizáciu cykloturistických trás regionálneho, nadregionálneho a celoštátneho významu, pri súčasnom rešpektovaní zákona o ochrane prírody a krajiny
- 3.18 podporovať rozvoj všetkých druhov turizmu v súlade s ochranou prírody a krajiny

V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody a pôdneho fondu

- 4.1 Rešpektovať územné vymedzenie a podmienky ochrany a využívanie všetkých vyhlásených chránených území v kategóriách chránená krajinná oblasť, národný park, národná prírodná rezervácia, prírodná rezervácia, národná prírodná pamiatka, prírodná pamiatka, chránený areál, chránený krajinný prvok a ich ochranných pásiem, chránené vtáčie územie, územie európskeho významu, navrhované územia európskeho významu a národného významu, biotopy chránených rastlín a živočíchov
- 4.4. Uplatňovať pri hospodárskom využívaní území chránených podľa zákona o ochrane prírody a krajiny diferencovaný spôsob hospodárenia a uprednostňovať biologické a integrované metódy ochrany územia,
- 4.4.1. rešpektovať prioritnú biologickú, ekologickú a environmentálnu funkciu lesov nachádzajúcich sa vo vyhlásených a navrhovaných chránených územiach kategórie národná prírodná rezervácia, prírodná rezervácia, národná prírodná pamiatka a prírodná pamiatka,

- 4.4.2. rešpektovať hlavnú biologickú, ekologickú a environmentálnu funkciu lesov s druhoradým, alebo podradným drevoprodukčným významom, ktoré sú v kategóriách ochranné lesy, lesy osobitného určenia mimo časti lesov pod vplyvom imisií zaradených do pásiem ohrozenia a lesy vo všetkých vyhlásených a navrhovaných chránených územiach kategórií chránený areál, národný park a v územiach vymedzených biocentier,
- 4.5 rešpektovať platné územné systémy ekologickej stability
- 4.6 rešpektovať pri umiestňovaní činností do územia, hodnotovo-významové vlastnosti krajiny integrujúce v sebe prírodné a kultúrne dedičstvo, nerastné bohatstvo, vrátane energetických surovín, zohľadňovať ich predpokladané vplyvy na životné prostredie, na charakteristický vzhľad krajiny a realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov, ako aj elimináciu nežiaducich zmien v charakteristickom vzhľade krajiny
- 4.7 uplatňovať pri hospodárskom využívaní území začlenených medzi prvky územného systému ekologickej stability podmienky ustanovené platnou legislatívou:
  - 4.7.1 zákonom o ochrane prírody a krajiny pre kategórie a stupne ochrany chránených území
  - 4.7.2 zákonom o lesoch
  - 4.7.3 zákonom o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy, pre poľnohospodárske ekosystémy v kategóriách podporujúcich a zabezpečujúcich ekologickú stabilitu územia (trvalé trávne porasty)
- 4.8 zosúlaďovať trasovanie dopravnej a technickej infraštruktúry s prvkami ekologickej siete tak, aby bola maximálne zabezpečená ich vodivosť a homogénnosť ich vhodným trasovaním, prípadne budovaním funkčných ekoduktov
- 4.9 eliminovať systémovými opatreniami stresové faktory pôsobiace na prvky územného systému ekologickej stability (znečisťovanie prostredia, eutrofizáciu, fragmentáciu krajiny, šírenie invázných druhov organizmov, bariérový efekt dopravných koridorov a priečných prekážok v tokoch...).
- 4.10 rešpektovať poľnohospodársku pôdu a lesné pozemky ako limitujúci faktor urbanistického rozvoja územia, osobitne chrániť poľnohospodársku pôdu s veľmi vysokým až stredne vysokým produkčným potenciálom, poľnohospodársku pôdu, na ktorej boli vybudované hydromelioračné zariadenia a osobitné opatrenia na zvýšenie jej produkčnej schopnosti (produkčné sady a vinice)
- 4.11 zabezpečovať nástrojmi územného plánovania ekologicky optimálne využívanie územia, rešpektovanie, prípadne obnovu funkčného územného systému ekologickej stability, biotickej integrity krajiny a biodiverzity na úrovni regionálnej a lokálnej

- 4.12 zabezpečovať zachovanie a ochranu všetkých typov mokradí, revitalizovať vodné toky a ich brehy vrátane brehových porastov a lemov, zvýšiť rôznorodosť príbrežnej zóny (napojenie odstavených ramien, zachovanie sprievodných brehových porastov) s cieľom obnoviť integritu a zabezpečiť priaznivé existenčné podmienky pre biotu vodných ekosystémov s prioritou udržania biodiverzity a vitality brehových porastov vodných tokov
- 4.14 Podporovať dobývanie nerastov len v území, na ktorom v súvislosti s dobývaním nedôjde k negatívnym sociálnym dopadom. V rámci využitia ložísk nerastov nepripustiť na území Banskobystrického kraja použitie technológie kyanidového lúhovania pri ich spracovaní, úprave a zušľachtovaní.
- 4.16 Riešiť ochranu nerastného bohatstva a jeho racionálne využívanie v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja a s organizáciou priestorového usporiadania a funkčného využívania územia a s požiadavkami na ochranu prírody a krajiny, zachovania terénneho reliéfu, kultúrneho dedičstva a súčasnej krajinnej štruktúry
- 4.17 Zabezpečovať trvalo ochranu krajiny v zmysle Európskeho dohovoru o krajine smerujúcu k zachovaniu a udržaniu významných alebo charakteristických črt krajiny vyplývajúcich z jej historického dedičstva a prírodného usporiadania alebo ľudskej aktivity

V oblasti usporiadania územia z hľadiska kultúrneho dedičstva

- 5.1 Rešpektovať pamiatkový fond a kultúrne dedičstvo, vo všetkých okresoch Banskobystrického kraja predovšetkým chrániť najcennejšie objekty a súbory objektov zaradené, alebo navrhované na zaradenie do kategórie pamiatkových území pamiatkových rezervácií a pamiatkových zón, pamiatkových objektov a nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok, vrátane ich vyhlásených ochranných pásiem, chrániť ich a využívať v súlade s ustanoveniami zákona o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov.
- 5.4.4 rešpektovať vyhlásené ochranné pásma nehnuteľných kultúrnych pamiatok: Divín - pamiatky v obci

V oblasti rozvoja nadradenej dopravnej infraštruktúry

- 6.1.24 rešpektovať koridor pre rýchlostnú cestu R2 v úseku Zvolen – Detva – Lučenec – Rimavská Sobota – hranica Košického kraja s obchvatom mesta Zvolen (v úseku Zvolen západ – Zvolen východ)
- 6.1.25 vybudovať súběžnú cestu s R2 v úseku Budča – Zvolen – Detva – Lučenec – Rimavská Sobota – hranica Košického kraja pre dopravu vylúčenú z R2
- 6.1.38 pri rekonštrukcii ciest II. a III. triedy rezervovať priestor pre realizáciu súběžných cyklistických trás

- 6.1.47 zabezpečiť pre cesty I., II. a III. triedy územnú rezervu pre ich výhľadové šírkové usporiadanie
- 6.2.2 modernizovať železničnú trať TINA Nové Zámky/Palárikovo – Levice – Zvolen – Lučenec – Košice v celej dĺžke ťahu na území Banskobystrického kraja s postupnou elektrifikáciou a dokončením jej zdvojkolažnenia v celej trase
- 6.4.1 systematicky vytvárať územné a stavebno-technické predpoklady na výstavbu a prevádzku kombinovanej dopravy na železničnej trati TINA – hranica Nitrianskeho kraja – Zvolen – Lučenec – Fiľakovo – hranica Košického kraja, a na trati – Fiľakovo – hranica s Maďarskou republikou, v celej dĺžke ťahu na území Banskobystrického kraja
- 6.9 v oblasti rozvoja infraštruktúry cyklistickej dopravy:
  - 6.9.1 podporovať rozvoj nemotorovej, predovšetkým cyklistickej dopravy
  - 6.9.4 podporovať využívanie pozemkov a lesných ciest vo vlastníctve štátu a samospráv na budovanie cyklistických ciest a cykloturistických trás

V oblasti rozvoja nadradenej technickej infraštruktúry

- 7.1.5 rekonštruovať a rozšíriť čistiarne odpadových vôd: Poltár, Kremnica, Hriňová, Polomka, Pliešovce, Dudince, Ružiná, Uhorské, Krupina, Podbrezová, Valaská, Donovaly, Halič, Divín, Žarnovica
- 7.1.6 rezervovať priestor na výhľadové vybudovanie skupinových kanalizačných systémov
- 7.1.11 postupne znižovať zaostávanie rozvoja verejných kanalizácií s ČOV za rozvojom verejných vodovodov d) výstavbou skupinových kanalizácií s ČOV
- 7.2.3 rezervovať koridor na výstavbu vedenia ZVN 2x400 kV v trase Rz Horná Ždaňa – Rz Medzibrod – Rz Prečerpávacía vodná elektrárňa Ipeľ (PVE Ipeľ)- Rz Rimavská Sobota

V oblasti ochrany a tvorby životného prostredia

- 9.3.2 ochranu vodárenských tokov a ich povodí
- 9.9 Pri posudzovaní územnotechnických podmienok a projektovej príprave nových trás a zariadení dopravnej infraštruktúry zhodnotiť kvalitu územia a zabezpečiť jeho trvalú ochranu v ich okolí pred hlukom, infrazvukom a vibráciami v zmysle platnej legislatívy.
- 9.10 V rámci spracovania nižších stupňov územnoplánovacej dokumentácie (ÚPN O, ÚPN Z) v jednotlivých oblastiach, podľa účelu ich využitia, určiť stupeň radónového rizika
- 9.11 Pri spracovaní nižších stupňov územnoplánovacej dokumentácie rešpektovať ochranné pásma pohrebísk v súlade s platnou legislatívou

II. Verejnoprospešné stavby

- 1.25.1 rýchlostná cesta R2 v úseku Zvolen – Detva – Lučenec – Rimavská Sobota – hranica Košického kraja, nová trasa
- 1.25.2 súbežná cesta I/50 s R2 v úseku Zvolen – Detva – Lučenec – Rimavská Sobota – hranica Košického kraja, výstavba súvislej trasy s využitím úsekov pôvodnej cesty so šírkovou homogenizáciou úsekov podľa minimálnej kategórie pre cesty I. (II.) triedy
- 2.1 železničná trať TINA Nové Zámky – Levice – Zvolen – Lučenec – Košice, modernizácia v celej dĺžke na území Banskobystrického kraja so zvyšovaním traťovej rýchlosti a dokončením zdvojoľajnenia trate; elektrifikácia trate v úseku Zvolen – Košice
- 6.58 Divín rekonštrukcia a intenzifikácia ČOV

2.3 Širšie vzťahy a riešenie záujmového územia

Obec Divín patrí na základe územno-správneho členenia do okresu Lučenec a Banskobystrického kraja. Okres Lučenec má rozlohu 771 km² a 74 861 obyvateľov. Vznikol z pôvodného „veľkého“ okresu Lučenec odčlenením okresu Poltár po zmene územnosprávneho členenia v roku 1996.

Obec je situovaná v severnej časti okresu, v marginálnej polohe vo vzťahu k okresnému mestu. Nie je súčasťou žiadneho ťažiskového priestoru osídlenia. Nachádza sa však v blízkosti významnej sídelnej osi – rozvojovej osi I. stupňa (podľa ÚPN VÚC Banskobystrický kraj) a významného dopravného koridoru, ktorý tvorí cesta I. triedy, železnica a plánovaná rýchlostná cesta. Tento koridor spája centrálnu časť stredného Slovenska s jeho južnou časťou – Novohradom a pokračuje do Maďarska. Poloha pri tejto osi znamená pre obec dobrú dopravnú dostupnosť a značné rozvojové predpoklady do budúcnosti.

Sídla mestského typu sú od obce pomerne vzdialené. Okresné mesto Lučenec je až druhým najbližším mestom (23 km), bližšie je ďalšie sídlo okresu – Detva (19 km). Tretím najbližším mestom je Zvolen (41 km). Krajské mesto Banská Bystrica je vzdialené 64 km. Lučenec (34 816 obyvateľov) je spádovým mestom pre obyvateľov obce z hľadiska dochádzky za občianskou vybavenosťou a pracovnými príležitosťami. Majú tu sídlo zariadenia vyššej občianskej vybavenosti (administratíva, školstvo, zdravotníctvo).

Obec Divín podľa počtu obyvateľov patrí medzi väčšie obce. Je druhou najväčšou vidieckou obcou v okrese Lučenec (po obci Lovinobaňa) a jedným z hlavných rozvojových centier okresu. V rámci strediskovej sústavy osídlenia bola obec Divín v 70. a 80. rokoch

20. storočia klasifikovaná ako stredisko miestneho významu. Jeho spádové územie tvorili obce Budiná, Tuhár, Ružiná, Mýtina, Píla. Hierarchia sídelnej štruktúry sa aj napriek zmene spoločensko-ekonomických podmienok v zásade zachovala a obyvatelia spádového územia naďalej využívajú zariadenia občianskej vybavenosti v obci Divín.

Primárne spádové územie obce Divín predstavuje celé katastrálne územie obce, zahŕňajúce aj sídelnú jednotku Divínske lazy. Sekundárne spádové (záujmové) územie tvoria obce Budiná, Tuhár, Ružiná, Mýtina, Píla. V územnom pláne obce Divín je preto riešené celé katastrálne územie obce a naznačené sú väzby na okolité obce záujmového územia. Potrebné bolo definovať väzby najmä z hľadiska rozvoja a koordinácie cestovného ruchu (vo vzťahu ku k.ú. Ružiná), ako aj väzby týkajúce sa koordinácie rozvoja technickej infraštruktúry, cyklotrás.

2.4 Základné demografické, sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady obce

Vývoj počtu obyvateľov, prirodzený a mechanický pohyb

Vývoj počtu obyvateľov odzrkadľuje socio-kultúrne, demografické a ekonomické procesy prebiehajúce na úrovni celej spoločnosti, čiastočne je aj odrazom významu obce v štruktúre osídlenia a lokálnych zmien.

Divín historicky patril k väčším obciam, ktoré mali ráz mestečka. Tomu zodpovedal aj počet obyvateľov. V druhej polovici 19. storočia až do roku 1 900 počet obyvateľov najprv klesal a neskôr stagnoval okolo úrovne 1 100 obyvateľov. Až začiatkom 20. storočia došlo k populačnému rastu, ktorý kontinuálne pokračoval celých 70 rokov. Najväčší rast bol zaznamenaný v 30. rokoch 20. storočia, keď sa počet obyvateľov zvýšil o 23% za jednu dekádu. Napriek skutočnosti, že obec Divín na základe Projektu urbanizácie SSR, uplatňovaného v 70. až 80. rokoch 20. storočia bola zaradená medzi strediskové obce, v tomto období už nedochádza k populačnému rastu obce a bytová výstavba sa tu utlmila. Posledných 40 rokov počet obyvateľov opäť stagnuje, pričom sa pohybuje v pomerne úzkom rozmedzí mierne nad 2 000 obyvateľov. V posledných rokoch je tendencia nepatrne rastová a obec dosahuje historické maximá počtu obyvateľov. Oproti iným obciam okresu Lučenec, kde sa dochádza výraznému populačnému poklesu, je teda situácia v obci Divín priaznivejšia. K 31. 12. 2014 mala obec Divín 2 076 obyvateľov.

Tab.: Vývoj počtu obyvateľov v rokoch 1869 – 2011

Rok sčítania obyv.	Počet obyv.
1869	1 297
1880	1 056
1890	1 094
1900	1 120
1910	1 278
1921	1 307
1930	1 610
1940	1 836
1948	1 879
1961	2 159
1970	2 099
1980	1 950
1991	2 045
2001	2 030
2011	2 066

Zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, ŠÚSR

V sledovanom období rokov 2008 – 2013 bola bilancia prirodzeného pohybu vyrovnaná až mierne rastová – 151 narodených : 141 zosnulých. Migračná bilancia bola v rokoch 2008 – 2013 mierne pozitívna – do obce prisťahovalo 134 obyvateľov, odsťahovalo sa 126 obyvateľov. Oproti okolitým obciam, ktoré dlhodobo zaznamenávajú prirodzené úbytky i migračné úbytky, je situácia v obci Divín priaznivejšia.

Z hľadiska demografických prognóz má istú výpovednú hodnotu index vitality, definovaný ako podiel počtu obyvateľov v predproduktívnom veku k počtu obyvateľov v poproduktívnom veku, násobený číslom 100. Podľa všeobecnej interpretácie až hodnoty nad 100 zaručujú perspektívu rastu počtu obyvateľov prirodzenou menou. Tento ukazovateľ v roku 2011 dosahoval pomerne priaznivú hodnotu – 114. Ide teda o progresívny typ populácie.

Najväčší nárast v období rokov 2001 – 2011 zaznamenal segment obyvateľstva v produktívnom veku. Znamená to, že humánny potenciál pre ekonomický rozvoj v súčasnosti dosahuje vrchol, čo sa prejaví aj investíciami generácie v produktívnom veku do individuálnej bytovej výstavby.

Obec Divín by mohla aj naďalej profitovať z trendu prisťahovania obyvateľov z malých obcí vlastného záujmového územia. Základným predpokladom je dostatok pracovných príležitostí a vysoký štandard technickej infraštruktúry, ako aj širšie spektrum poskytovaných služieb. Istým limitom tohto trendu je skutočnosť, že potenciál týchto obcí zásobovať obec Divín obyvateľstvom v produktívnom veku je z väčšej časti už vyčerpaný. Po zvážení týchto faktorov možno do roku 2030 prognózovať nárast počtu obyvateľov obce

na priemerne 2 200. Prognóza je podložená lineárnou interpoláciou vývoja počtu obyvateľov za posledných 7 rokov (2008 – 2014), kedy bol zaznamenaný rast počtu obyvateľov o 57, prognózujeme nárast počtu obyvateľov obce do roku 2030 (t.j. počas nasledujúcich 14 rokov) na 2 190 obyvateľov ($57 \times 2 + 2\,076 = 2\,190$).

Tab.: Skladba obyvateľov podľa vekových skupín

	Divín	Divínske lazy	Spolu
Počet trvalo bývajúcich obyvateľov	2 061	5	2 066
z toho muži	1 023	3	1 026
z toho ženy	1 038	2	1 040
Počet obyvateľov v predproduktívnom veku (0-14)	316	1	317
Počet obyvateľov v produktívnom veku (M 15-59, Ž 15-54)	1 468	4	1 472
Počet obyvateľov v poproduktívnom veku (M>60, Ž>55)	277	0	277

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Tab.: Vývoj počtu narodených, zosnulých, prihlásených a odhlásených v r. 2008-2014

Rok	narodení	zosnutí	prihlásení	odhlásení	bilancia	Počet obyvateľov k 31.12.
2008	27	27	26	29	-3	2 019
2009	25	16	19	14	+14	2 033
2010	30	19	20	19	+12	2 045
2011	28	21	21	21	+7	2 070
2012	16	31	24	18	-9	2 061
2013	25	27	24	25	-3	2 058
2014	25	22	46	31	+18	2 076
Spolu	176	136	154	128		

Zdroj: ŠÚSR

Skutočný potenciál obce získavať nových obyvateľov migráciou bude závisieť predovšetkým od globálnych vývojových tendencií a lokalizačných faktorov, ich dosahu na investičnú aktivitu súkromného sektora, ale tiež od samotnej obce, jej rozvojovej politiky, udržania a zlepšenia kvality života v obci, ponuky služieb v obci, odstránenia deficitov infraštruktúry.

Skladba obyvateľov podľa národnosti a vierovyznania

Obyvateľstvo je z hľadiska národnostnej skladby homogénne. Slovenskú národnosť podľa údajov z roku 2011 malo 98,9 % obyvateľov (bez zohľadnenia obyvateľov s nezistenou národnosťou). K rómskej národnosti sa prihlásilo 9 obyvateľov. Podľa Atlasu rómskych komunít 2013 však predstavujú Rómovia 16% z celkového počtu obyvateľov obce.

Z hľadiska náboženského vyznania je štruktúra obyvateľstva tiež homogénna. 80% obyvateľov sa v roku 2011 hlásilo k rímskokatolíckej cirkvi. Pomerne vysoký je podiel obyvateľov bez vyznania a s nezisteným vierovyznaním – spolu 15%.

Tab.: Národnostné zloženie obyvateľstva

Národnosť	slovenská	maďarská	rómska	iná	nezistená
	1 958	5	9	7	87

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Tab.: Skladba obyvateľov podľa vierovyznania

Vierovyznanie	rímskoka- tolická cirkev	evanjelická cirkev a.v.	iné	bez vyznania	nezistené
	1 653	77	26	153	157

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Navrhovaný rozvoj obce nebude mať vplyv na národnostné a náboženské zloženie obyvateľstva.

Ekonomická aktivita obyvateľov

Z vekovej skladby a údajov o počte ekonomicky aktívnych vyplýva, že obyvateľstvo má v súčasnosti priemerný potenciál ekonomickej produktivity. Miera ekonomickej aktivity obyvateľov je 48,3%.

Problém pretrvávajúcej vysokej nezamestnanosti je zapríčinený celkovými štrukturálnymi problémami hospodárskej základne širšieho regiónu. Ide hlavne o pomalú reštrukturalizáciu priemyselnej základne v regióne, taktiež k zvýšeniu nezamestnanosti prispelo ukončenie činnosti jedného z najvýznamnejších podnikov v okolí – Lovinit, a.s. Lovinobaňa. Nedostatok pracovných príležitostí je aj v súčasnosti značným problémom.

Podľa údajov z posledného sčítania z roku 2011 väčšina obyvateľov pracovala v terciárnom sektore (služby) – 488 obyvateľov, menej v sekundárnom sektore (priemysel) – 340 obyvateľov. V súčasnosti už len minimálny počet zamestnancov pracuje v primárnom sektore (poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo, ťažba) – 64 obyvateľov.

Časť obyvateľov pracuje v miestnych podnikoch a zariadeniach služieb, ako aj v cestovnom ruchu. Časť ekonomicky aktívneho obyvateľstva odchádza za prácou do Lučenca, Zvolena, v menšej miere aj do iných miest a obcí. Za prácou odchádzalo 661 obyvateľov, čo z počtu ekonomicky aktívneho obyvateľstva predstavovalo 66,3%. Možnosť získania zamestnania je teda podmienená ochotou cestovať za prácou.

Tab.: Ekonomická aktivita obyvateľov

Počet ekonomicky aktívnych osôb	997
Podiel ekonomicky aktívnych na celku (%)	48,3
- pracujúci (okrem dôchodcov)	673
- pracujúci dôchodcovia	19
- osoby na materskej a rodičovskej dovolenke	69
- nezamestnaní	295
- študenti	113
- osoby v domácnosti	10
- dôchodcovia	484
- príjemcovia kapitál. príjmov	3
- iná a nezistená	59

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Navrhované riešenie počíta s rozšírením aktivít cestovného ruchu, čo by malo pozitívny dopad na zamestnanosť. Ďalšie pracovné miesta vzniknú v sektore služieb pre obyvateľstvo. Celkovo môže realizácia navrhovaných zámerov najmä v oblasti cestovného ruchu priniesť 100 pracovných miest. Cestovný ruch má potenciál zamestnať až 1/3 pracovnej sily v obci. Istou nevýhodou takejto orientácie ekonomickej aktivity je jej výrazná sezónnosť.

2.5 Návrh urbanistickej koncepcie priestorového usporiadania

2.5.1 Koncepcia kompozičného formovania sídla

Najvýraznejším ťažiskom v kompozičnej osnove zástavby je hlavný uzlový priestor námestia (Námestie mieru), okolo ktorého sú zoskupené všetky najvýznamnejšie historické pamiatky. Z južnej strany priestor námestia uzatvára hradný vrch s ruinou hradu. Verejné priestranstvá na námestí boli v rámci projektu regenerácie komplexne riešené – vytvorením atraktívnych dlažieb, rozptylových plôch, zelene a prvkov drobnej architektúry.

Z tohto uzlového priestoru vychádzajú dve kompozičné a prevádzkové osi. Jedna pokračuje severným smerom v trase cesty do obce Mýtina. Z opačného smeru ju určuje tok Tomanovského potoka a ním vytvorené údolie, nemá preto priamy priebeh. Ďalšia kompozičná os vedie z obce východným smerom k vodnej nádrži Ružiná. Menej zreteľné je jej predĺženie západným smerom, pričom sleduje tok Budinského potoka. Navrhované riešenie vychádza z historicky založenej kompozičnej osnove. Situovaním novej zástavby posilňuje predovšetkým kompozičnú os danú tokom Budinského potoka. Nové plochy pre bývanie sú lokalizované na severozápadný okraj obce a tiež na východný okraj obce, v súlade s priebehom kompozičnej osi. V jej predĺžení smerom na východ vytvára dosiaľ chýbajúci nástupný priestor do rekreačnej oblasti. Tento nástupný priestor bude mať

podobu rekreačného strediska, ktoré aj hmotovo-priestorovým účinkom bude akcentovať uzlový priestor na osi a jeho funkčné využitie. Osobitný význam by mala nadobudnúť časť osi medzi námestím a rekreačnou zónou, kde sa budú prirodzene sústreďovať služby viazané na cestovný ruch (reštauračné a ubytovacie zariadenia).

Vymedzením a následným zastavaním nových rozvojových plôch, ako aj zástavbou v prielukách sa ďalej podporí kompaktný pôdorys obce. To platí predovšetkým pre rozvojovú plochu č. 2 na predĺžení ulíc J. Kráľa a Mlynskej, ktoré v súčasnosti končia ako slepé ulice. Výstavbou v tejto lokalite sa vyplní disponibilný priestor medzi zastavaným územím a neďalekou rozptýlenou zástavbou a súčasne sa prirodzene nadviaže na súčasnú uličnú sieť. V existujúcej urbanistickej štruktúre navrhujeme prednostne zastávať voľné prieluky, čím sa dosiahne vytvorenie kontinuálneho uličného priestoru.

V urbanistickej štruktúre obce vystupujú viaceré dominanty. Krajinnou dominantou s prvkom hradnej ruiny je hradný vrch, viditeľný aj z diaľkových pohľadov a vytvárajúci typickú siluetu sídla. Dominantné priestorové pôsobenie kostola umocňuje opevnenie. Dominantou s prevažujúcim horizontálnym rozmerom je aj kaštieľ s opevnením. Urbanistická štruktúra obce bola ušetrená výstavby nových dominant, ktoré by narúšali ráz historickej štruktúry a pôvodných dominant. Výnimkou je len budova obchodného domu na námestí.

Zástavba v centrálnej časti má ráz mestečka, ktorú vytvárajú najvýznamnejšie pamiatky, ako aj novšie objekty situované na okrajoch pomerne rozsiahleho námestia s polygonálnym pôdorysom. V urbanisticko-architektonickej štruktúre obce sa zachovali niektoré objekty z tradičnej zástavby s prvkami ľudovej architektúry. Ide najmä o staršie časti zástavby na Jilemnického ul. a v podhradí, vytvárajúce zomknutú zástavbu. Priestor námestia s podhradím je potrebné rešpektovať ako hlavné urbanizačné ťažisko obce. To znamená rešpektovať charakter zachovanej zástavby, najmä jej výškovú hladinu, urbanistickú mierku jednotlivých objektov, ako aj historickú parceláciu. Z hlavných príjazdových komunikácií do obce je potrebné zachovanie priehľadov na dominanty obce, predovšetkým kostol a kláštor (ktorých priestorové pôsobenie nie je umocnené vyvýšenou polohou ako v prípade hradu). Tomu napomôže regulatív maximálnej výšky zástavby, stanovený diferencovane pre jednotlivé regulačné bloky.

V 2. tretine 20. storočia sa začali do sídelnej štruktúry obce začleňovať domy na štvorcovom pôdoryse a s valbovou alebo stanovou strechou a od 70. rokov 20. storočia aj objekty s plochou strechou. Prevažuje málopodlažná zástavba samostatne stojacich rodinných domov. Na okrajoch obce sú tri menšie rómske osady s neusporiadanou zástavbou. V týchto častiach zástavby sa predpokladajú rekonštrukčné zásahy a prestavba.

Okrem sústredenej zástavby jadrovej obce sa v severozápadnej časti katastrálneho územia nachádza rozptýlené lazničke osídlenie. Charakter osídlenia lazov navrhujeme zachovať bez zásadnejších zásahov.

Osobitný charakter má zástavba rekreačných objektov a chát v rekreačnej oblasti pri vodnej nádrži. Výrobné areály netvoria rozsiahlejšie celky a sú vhodne umiestnené v polohách, ktoré nenarúšajú vnímanie dominánt a urbanistickej panorámy sídla.

Pri novej výstavbe vo vymedzených rozvojových plochách a predovšetkým pri reštrukturalizácii existujúcej zástavby je potrebné vychádzať z pôvodných zastavovacích štruktúr a rázu zástavby pôvodnej zástavby. Preferovať by sa mali jednopodlažné objekty, prípadne s obytným podkrovím, dve nadzemné podlažia sú prípustné v novej zástavbe rodinných domov v okrajových častiach zastavaného územia obce (regulačný blok B1). Len v centrálnej zóne obce a v navrhovanom rekreačnom stredisku pri vodnej nádrži – v rámci vymedzených regulačných blokoch C1, C2, C4, R3 je maximálna výška zástavby tri nadzemné podlažia. Na prekrytie domov sa odporúčajú šikmé (sedlové, pultové alebo stanové) strechy so sklonom od 35° do 50°. Oplotenie pozemkov rodinných domov by malo byť priehľadné, výška nepriehľadnej časti oplotenia v uličnej fronte by nemala presiahnuť 1,5 m. Pre navrhovanú zástavbu rodinných domov odporúčame, aby súvislá zastavaná plocha jedného objektu neprekročila 250 m². Odporúčaná šírka pozemkov pre samostatne stojace rodinné domy je 16 až 20 m. Výmera pozemkov samostatne stojacich rodinných domov je optimálne 800–900 m², minimálne však 600 m².

Zástavbu v hlavnom uzlovom priestore vymedzujeme ako centrálnu zónu obce. Z hľadiska regulačných podmienok sa člení na historické centrum, pre ktoré sú stanovené osobitné architektonické regulatívy (regulačný blok C1), a širšie centrum, ktoré predstavuje prstenec okolo historického centra a prevláda tu novšia zástavba občianskej vybavenosti (regulačný blok C2). V centrálnej zóne obce odporúčame koncentrovať zariadenia občianskej vybavenosti a uskutočniť revitalizáciu verejných priestranstiev aj v ďalších uzlových polohách a urbanisticko-architektonicky ich dotvoriť.

Okrem kompozičného zámeru a záujmov pamiatkovej ochrany sa pri návrhu celkovej koncepcie priestorového usporiadania javili ako podstatné limity prírodného charakteru (topografické pomery, vodné toky, chránené územie) a antropogénneho charakteru (dopravné koridory, nadradené siete technickej infraštruktúry).

2.5.2 Koncepcia kompozičného formovania krajinného prostredia

Za najvýznamnejšie faktory, ktoré podmieňujú estetický ráz kultúrnej krajiny, sa považuje druh a hustota osídlenia, spôsob poľnohospodárskeho či lesohospodárskeho využitia, trasovanie nadradenej cestnej siete, nadzemných energetických vedení a hlavne priemysel a ťažba surovín. Ide o antropomorfné zásahy a štruktúry, ktoré so zvyšujúcou sa intenzitou ich výskytu v krajine znižujú estetické pôsobenie krajiny na človeka.

V scenérii krajiny a v jej vizuálnom vnímaní je limitom reliéf, ktorý určuje mieru výhľadových a videných priestorov. Reliéf je členitý na relatívne malej ploche. Celkovo pestrosť reliéfu vytvára zaujímavý krajinný obraz územia. Je zdrojom atraktívnych scenérií a výhľadov. Z vyvýšených nezalesnených častí zastavaného územia, najmä z hradného kopca a príľahlých svahov, sú zaujímavé pohľady na obec Divín a vodnú nádrž Ružiná. V širšom okolí je viditeľná silueta pohoria Ostrôžky s vrchmi Sedem chotárov a Javor.

Svahy pohoria sú pokryté kompaktným lesným porastom. Vizuálne vnemy odlišného rázu poskytujú pasienky s rozptýlenými lazmi. Krajinársky atraktívne sú najmä drobné mozaiky, v ktorých sa striedajú trvalé trávne porasty, drevinová vegetácia, sady a rozptýlené osídlenie.

Možno konštatovať, že v krajinnom obraze prevládajú harmonicky pôsobiace prvky prírodného charakteru – lesné porasty, trvalé trávne porasty. K takýmto prvkom môžeme priradiť aj antropogénny prvok laznického osídlenia a vodnú nádrž. Kategóriu neutrálne pôsobiacich prvkov reprezentuje orná pôda. Zastúpenie rušivo pôsobiacich prvkov je minimálne – ide len o vedenia VN 110 kV a 22 kV. Ani vo vzdialenejšom horizonte nevystupujú ako dominantné prvky siluety výškových objektov a technických zariadení. Masív Divínskeho hája vytvára vhodný pohľadový zákryt voči exponovanému dopravnému koridoru s pripravovanou výstavbou rýchlostnej cesty, ako aj voči výrobnému komplexu v Lovinobani.

Krajinný obraz je charakteristický rôznorodosťou prírodných prvkov, medzi ktorými dominuje vodná nádrž, malebne zasadená do podhorskej krajiny, striedaná samotným sídlom s historickými dominantami až po neprístupnú horskú krajinu s laznickým osídlením. Táto rôznorodosť je predpokladom vysokej biodiverzity územia, ale aj faktorom atraktivity pre rôzne aktivity rekreácie a cestovného ruchu a je potrebné usilovať sa o jej udržanie.

V návrhu riešenia sa líniová zeleň využíva na zabezpečenie hygienických a pôdoochranných funkcií, ale aj ako kompozičný prvok, na rozdelenie a ohraničenie pôdnych celkov, ako aj na fixovanie rozhrania zástavby a voľnej krajiny. Líniová zeleň by mala byť dostatočne štrukturálne členitá a druhovo bohatá.

V navrhovanom riešení sa pozornosť venuje aj sídelnej zeleni. Okrem udržiavaných plôch verejnej zelene v historickom jadre navrhujeme revitalizovať a parkovo upraviť ďalšie plochy zelene v zastavanom území obce a vytvoriť nové oddychové plochy s parkovými úpravami. Ide predovšetkým o plochy na ul. MUDr. Jánskeho a sprievodnú zeleň pri vodných tokoch v zastavanom území. V navrhovaných uliciach vyššieho významu sa požaduje výsadba líniovej zelene. Šírka pásov líniovej a sprievodnej zelene by mala byť aspoň 5 m. Najvýznamnejšou plochou sídelnej zelene je však tzv. Panská záhrada, ktorá predstavuje unikátne tradičné krajinárske štruktúry. Predpokladá sa zachovanie a revitalizácia tejto plochy zelene a jej využitie ako verejnej zelene pre oddychové aktivity bez zriaďovania nových trvalých stavieb.

2.5.3 Ochrana pamiatkového fondu

Kultúrno-historické pamiatky sú odrazom stáročného vývoja obce. Prvá písomná zmienka o obci Divín je z roku 1329 a spomína sa v súvislosti s hradom, keď si ho vlastníci – bratia Tomajovci vymenili. Ešte pred nimi patril hrad zrejme rodine Kačičovcov a bol postavený v 11. – 12. storočí. Hrad vznikol v 13. storočí, podhradie s farnosťou jestvovalo v 14. storočí. Panstvo Divín patrilo postupne rodine Tomajovcov, Lossonczyovcov, Balassovcov a nakoniec zichyovskému seniorátu. Hrad bol dobudovaný po roku 1559 ako protiturecká pevnosť. Turci ho v roku 1575 dobyli a stal sa ich oporným bodom. Spod tureckej nadvlády sa vymanil v roku 1593, v roku 1604 sa ho zmocnili Bocskayovi povstalci. V polovici 17. storočia patril Balassovcom. Vzhľadom na to, že odtiaľto znepokojovali celé okolie, cisár im ho odňal. Balassovci si pod hradom postavili opevnený kaštieľ. Pre ich ďalšie výčiny dal generál Stassoldo hrad v roku 1674 zrúcať. Podhradie sa vyvinulo v polovici 17. storočia na poddanské mestečko, od roku 1715 malo jarmočné právo. V erbe malo na trojvrší holuba s ratolesťou v zobáku. V roku 1828 mala obec 151 domov a 1056 obyvateľov. Okrem výroby sít a roštov sa remeslá nevyvinuli, prevládalo poľnohospodárstvo. Bol tu mlyn, v 18. storočí panský pivovar. Začiatkom 20. storočia sa ťažil v chotári magnezit. Za I. ČSR bola obcou roľníkov a poľnohospodárskych robotníkov. V roku 1931 došlo k viacerým masovým akciám nezamestnaných. Po vypuknutí SNP vznikol v obci RNV, bolo tu tiež sídlo vojenskej poľnej nemocnice. Hneď po oslobodení rozparcelovali veľkostatok grófa Zichyho. Obec Tomanová vznikla asi v 14. storočí na území Divínskeho panstva, koncom 16. storočia patrila hradu Somoskö. Spustla za vojen v 1. polovici 17. storočia. Obec Slatinka ležala v tesnej blízkosti Divína, spustla v polovici 14. storočia. V roku 1660 sa spomína už ako pustá osada Divínskeho panstva.

Obec Divín patrí medzi obce s mimoriadnou koncentráciou kultúrno-historických hodnôt. V Ústrednom zozname pamiatkového fondu (ÚZPF) sú evidované viaceré nehnuteľné národné kultúrne pamiatky, na ktoré sa vzťahuje ochrana v zmysle zákona č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu (ďalej len pamiatkový zákon):

- Hrad – č. ÚZPF 431/1-18 – stredoveký hrad s počiatkami vzniku niekedy koncom 13. storočia. Prvá písomná zmienka o hrade sa viaže k roku 1329. Pri stavbe hradu bol využitý skalnatý vrchol kopca, čo podmienilo oválny tvar horného hradu pozostávajúceho z nádvorja s cisternou, jednopriestorového západného paláca a štvorpriestorového južného paláca. Význam hradu Divín sa zvýšil v období bojov s Turkami v 16. storočí. V roku 1557 sa pokúšali hrad dobyť Turci, preto majitelia hradu Balašovci hrad opevnili. V roku 1559 bol parkán hradu spevnený južnou trojbokou baštou a následne bolo vybudované celé predhradie, ktoré horný hrad obklopovalo z troch strán. V roku 1679 bol hrad cisárskym vojskom dobytý a zbúraný.

- Kostol s opevnením, r.k. Všetkých svätých – č. ÚZPF 432/1-2 – postavený na staršom gotickom základe v roku 1657, v roku 1860 opravený a v roku 1909 zväčšený. Ide o pôvodne jednolodový kostol s presbytériom s polygonálnym uzáverom, s pristavanými bočnými loďami, s predstavanou predsienkou a dvoma vežami na štítovom priečelí. Hlavná loď je zaklenutá valenou klenbou s lunetami. Bočné lode od hlavného priestoru sú odčlenené vstavanou emporou. Fasády kostola sú hladké, presbytérium je spevnené opornými piliermi. Okolo kostola sa nachádza opevnenie obdĺžnikového pôdorysu s nárožnými obrannými vežičkami zo 17. stor.
- Fara katolícka – č. ÚZPF 433/1 – baroková stavba spred roku 1761, s obdĺžnikovým pôdorysom a sedlovou strechou. Zachovala sa pôvodná baroková klenba v zadnej časti budovy, ako aj najstaršie slnečné hodiny v Novohrade z roku 1761
- Kaštieľ a opevnenie – č. ÚZPF 434/1-2 – Balašovci v 16. storočí vybudovali na mieste zničenej kúrie malý renesančný kaštieľ, ktorý v roku 1670 Imrich III. Balaša využil a obohnal ho opevnením so štyrmi baštami. Zičiovci koncom 17. storočia kaštieľ nechali zväčšiť o ďalšie obytné krídlo. Neskoršie stavebné úpravy boli len nevelkého rozsahu.

V súvislosti s ochranou nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok sú nasledovné požiadavky:

- rešpektovať a zachovať nehnuteľné národné kultúrne pamiatky v obci Divín
- rešpektovať ochranné pásmo nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok v obci Divín, vyhlásené rozhodnutím Okresného úradu Lučenec 22. 10. 2001.
- rešpektovať ustanovenia § 32, ods. 2 a ods. 11 pamiatkového zákona v znení neskorších predpisov
- v bezprostrednom okolí nehnuteľnej kultúrnej pamiatky podľa § 27 ods. 2 pamiatkového zákona (základná ochrana kultúrnej pamiatky) nemožno vykonávať stavebnú činnosť ani inú činnosť, ktorá by mohla ohroziť pamiatkové hodnoty kultúrnej pamiatky. Bezprostredné okolie nehnuteľnej kultúrnej pamiatky je priestor v okruhu desiatich metrov od nehnuteľnej kultúrnej pamiatky; desať metrov sa počítať od obvodového plášťa stavby, ak je nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou stavba alebo od hranice pozemku, ak je nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou aj pozemok.

Okrem objektov evidovaných v ÚZPF sa v obci nachádzajú ďalšie pamiatky, ktoré majú nesporné architektonické a kultúrno-historické hodnoty a ktoré je potrebné zachovať:

- socha Nepoškvrneného počatia Panny Márie z roku 1777 – umiestnená pred vstupom do hradieb kostola
- kaplnka sv. Anny – medzi hradným múrom a kalváriou, postavená asi v roku 1755 – jednopriestorová stavba s polygonálnym uzáverom a s drevenou vežičkou na sedlovej streche

- bývalá cirkevná škola – z roku 1864, na námestí pred budovou obecného úradu
- kalvária

V katastrálnom území obce Divín sú vo viacerých polohách evidované archeologické lokality a polohy s výskytom ojedinelých nálezov:

- hrad – z výskumu Divínskeho hradu je pravdepodobné, že sa tu bude nachádzať aj staršie stredoveké osídlenie, a to aj v extraviláne (pravdepodobne zaniknutá dedina Tomanová)
- Divínska hradná jaskyňa v areáli hradu Divín – v jej priestoroch boli zistené stredoveké črepy
- kaštieľ v Divíne – archeologický výskum zistil, že renesančný kaštieľ vznikol na pozostatkoch stredovekej kúrie, o ktorej je prvá písomná zmienka z roku 1329. V pozostatkoch objavenej kúrie bolo rozoznaných niekoľko stredovekých stavebných fáz.
- kostol Všetkých svätých – pri južnom múre svätyne boli odkryté koruny muriva objektu podlhovastého tvaru s polkruhovým uzáverom; ďalší archeologický výskum doložil príkostolný cintorín, pričom bolo preskúmaných niekoľko hrobov
- jaskyňa Mara medvedia – na vápennom brale nad ulicou SNP. Zistené tu boli nálezy kyjatickej kultúry z neskorej doby bronzovej
- stredoveký hrádok s valovým opevnením z 15. storočia – nachádza sa v areáli lesoparku Divínsky háj

Výskyt archeologických nálezov v ďalších lokalitách nie je vylúčený. Z hľadiska ochrany archeologických nálezov sú nasledovné požiadavky:

- stavebník / investor v každej etape vyžadujúcej si zemné práce si od príslušného Krajského pamiatkového úradu už v stupni územného konania vyžiada stanovisko k plánovanej stavebnej akcii vo vzťahu k možnosti narušenia archeologických nálezísk
- podľa § 36, ods. 2 pamiatkového zákona v znení neskorších predpisov pred začatím stavebnej činnosti alebo inej hospodárskej činnosti na evidovanom archeologickom nálezisku podľa § 41, ods. 1 je vlastník, správca alebo stavebník povinný podať žiadosť o vyjadrenie k zámeru na krajský pamiatkový úrad.
- podľa § 36 ods. 3 pamiatkového zákona v znení neskorších predpisov Krajský pamiatkový úrad môže rozhodnúť o povinnosti vykonať archeologický výskum aj na mieste stavby alebo inej hospodárskej činnosti, ktoré nie je archeologickým náleziskom podľa § 41, ods. 1, ak na tomto mieste predpokladá výskyt archeologických nálezov
- podľa § 37 ods. 3 pamiatkového zákona v znení neskorších predpisov o nevyhnutnosti vykonať záchranný výskum rozhoduje Krajský pamiatkový úrad

2.5.4 Regulatívy priestorového usporiadania

Územný plán stanovuje súbor záväzných regulatívov priestorového usporiadania. Regulatívy sa vzťahujú na územie s predpokladom lokalizácie zástavby (nové rozvojové plochy) a plochy existujúcej zástavby. Pre usmernenie priestorového usporiadania zástavby sú definované nasledujúce regulatívy:

- Maximálna výška zástavby
- Maximálna intenzita využitia plôch
- Architektonické regulatívy
- Odstupové vzdialenosti medzi objektmi

Regulatív maximálnej výšky zástavby určuje maximálny počet nadzemných podlaží. Maximálnu výšku zástavby je prípustné prekročiť o 1 ustúpené podlažie, o výšku šikmej strechy s max. 1 využiteľným podkrovným podlažím. Regulatív je stanovený len pre zastavané územie a územie s predpokladom lokalizácie zástavby; neplatí pre technické vybavenie (stožiare vysieláčov, rozhľadne a pod.).

Intenzita využitia plôch je určená maximálnym percentom zastavanosti (pomer zastavanej plochy k ploche pozemku x 100). Do zastavaných plôch sa nezapočítavajú spevnené manipulačné a dopravné plochy. Záväzný regulatív maximálneho percenta zastavanosti je stanovený pre všetky plochy s predpokladom lokalizácie zástavby. Regulatív sa vzťahuje na regulačný blok ako celok, nie na jednotlivé pozemky. Regulatív minimálnej intenzity využitia plôch nie je stanovený.

Pri umiestňovaní stavieb je potrebné riadiť sa vyhláškou č. 532/2002 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie. Minimálne odstupové vzdialenosti medzi objektmi sú stanovené v § 6 tejto vyhlášky.

Architektonické regulatívy sú stanovené pre regulačné bloky C1 a B2. Regulatívy sa vzťahujú na výstavbu nových objektov a na zásadné prestavby existujúcich objektov:

- tvar striech: sedlové strechy so sklonom od 35° do 50°, so štítom orientovaným do ulice
- materiál striech: škridlová krytina červenej farby (keramická alebo malorozmerová betónová); neprípustná je krytina z asfaltového šindľa
- oplotenie pozemkov rodinných domov: súvislé nepriehľadné steny maximálne do výšky 1 m; vyššie konštrukcie oplotení môžu byť len priehľadné do výšky 1,5 m z dreva, z kovových prvkov alebo zo zelene

Tab.: Prehľad regulatívov priestorového usporiadania podľa regulačných blokov

Označenie regulačného bloku	Maximálna výška zástavby	Maximálna intenzita využitia plôch
B1	2 NP	40 %
B2	1 NP	40 %
B3	1 NP	40 %
C1	3 NP	40 %
C2	3 NP	40 %
C3	–	15 %
C4	3 NP	30 %
R1	2 NP	15 %
R2	1 NP	30 %
R3	3 NP	40 %
R5	2 NP	15 %
V1	2 NP	30 %
V2	2 NP	30 %
Z1	–	5 %
Z2	–	5 %

2.6 Návrh funkčného využitia územia obce

Základné rozvrhnutie funkcií, prevádzkových a komunikačných väzieb v riešenom území

Obec Divín primárne plní obytnú funkciu, v podstate rovnako významná je však aj funkcia rekreácie a cestovného ruchu.

Súčasnú funkčnú zónovanie obce v plnej miere rešpektujeme. Rekreácia a cestovný ruch majú predpoklad stať sa nosnou ekonomickou aktivitou v území. Väčšia rekreačná zóna sa nachádza pri vodnej nádrži, pričom sa na mieste bývalého autokempingu doplní o areál rekreačného strediska, ktoré vytvorí chýbajúci nástupný priestor. Rôzne extenzívne formy rekreácie v krajine je vhodné realizovať aj v lokalite Veľký vrch a príslušnom území, vo väzbe na zastavané územie obce. Rekreačné územie miestneho významu predstavuje aj športový areál s vybavením.

Výrobné územie pozostáva z dvoch menších hospodárskych dvorov na Družstevnej ul. a pri Divínskom háji. Plošný rozsah výrobného územia sa nezväčší a hospodárske dvory sa využijú aj pre prípadné podnikateľské aktivity typu remeselnej výroby alebo výrobných služieb.

Obytné územie tvorí prevažnú časť zastavaného územia obce, s výnimkou centrálnej zóny obce, ktorú možno definovať ako zmiešané územie. Obytné územie navrhujeme rozšíriť prirodzeným nadviazaním na existujúcu obytnú zástavbu vo viacerých polohách.

Základná koncepcia funkčného využívania územia v zásade vychádza z doterajšieho územného plánu. Oproti tomuto návrhu sa navrhlo rozšírenie obytného územia vo viacerých lokalitách a naopak, prehodnotil sa zámer prepojenia rekreačného územia pri vodnej nádrži a obytného územia súvislou líniou zástavby.

Nová výstavba predpokladá prestavbu, rozšírenie a zokruhovanie miestnych komunikácií. Nové rozvojové plochy priamo nadväzujú na existujúce zastavané územie a komunikačný systém. Navrhovaná uličná sieť bude tvoriť ucelené okruhy a prepojí sa s existujúcou uličnou sieťou vo viacerých bodoch.

V rámci katastrálneho územia obce predstavujú špecifickú funkčnú jednotku laznícke usadlosti s okolitým krajinným prostredím. Pôvodne obytnú a hospodársku funkciu v poslednom období dopĺňa rekreačná funkcia, orientovaná na agroturistiku.

Určenie funkčných územných zón

Územný plán stanovuje súbor regulatívov funkčného využívania územia. V rámci definovaného prípustného funkčného využívania je určené prevládajúce funkčné využívanie, ktoré je rozhodujúce pre zaradenie územia do nasledujúcich funkčných územných zón:

- obytné územie
- zmiešané územie
- výrobné územie
- rekreačné územie

Tab.: Prehľad navrhovaných rozvojových plôch a ich funkčné využitie

číselné označenie rozvoj. plochy	výmera v ha	funkčná územná zóna
1	0,49	zmiešané územie (OV)
2	5,08	obytné územie
3	1,76	obytné územie
4	4,66	obytné územie
5	0,32	obytné územie (OV)
6	6,28	rekreačné územie
7	3,17	rekreačné územie
8	1,21	nezast. plochy sídelnej zelene (cintorín)
9	0,27	obytné územie
10	0,67	obytné územie
11	0,17	obytné územie

Prevažná časť zastavaného územia, ako aj väčšina rozvojových plôch pre jeho rozšírenie, sa zaraďuje do obytného územia. Ide o plochy, ktoré sú určené pre obytné stavby a k nim prislúchajúce nevyhnutné vybavenie (zväčša ide o základnú občiansku vybavenosť, verejné dopravné a technické vybavenie vrátane parkovísk a garáží, zeleň a detské ihriská). Nové plochy sú navrhované aj pre rozšírenie rekreačného územia, zmiešaného územia a cintorína. Centrálna zóna obce je klasifikovaná ako zmiešané územie.

Regulatívy funkčného využitia územia

Územný plán obce v zmysle vyhlášky č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii (§ 12, ods. 4, písm. n) stanovuje nasledovný súbor regulatívov funkčného využívania územia:

- priradenie k funkčnej územnej zóne (obytné / zmiešané / výrobné / rekreačné územie).
- prípustné funkčné využívanie – vymedzenie prevládajúceho funkčného využívania
- obmedzujúce funkčné využívanie – je prípustné len za stanovených podmienok, resp. obmedzení
- zakazujúce funkčné využívanie – pomenúva neprípustné funkcie s predpokladom nevhodného pôsobenia na okolité prostredie

Regulatívy sa vzťahujú na priestorové celky regulácie – regulačné bloky (plochy s predpokladom lokalizácie zástavby, vrátane existujúcich zastavaných plôch) a krajinnoekologické komplexy (plochy bez predpokladu lokalizácie zástavby).

Uvedené priestorové celky regulácie sú v grafickej časti dokumentácie vymedzené hranicou a označené kódom.

Regulácia funkčného využitia pre obytné územie (B)

Obytné územie pozostáva z nasledovných regulačných blokov:

- B1: Bývanie v novšej zástavbe rodinných domov
- B2: Bývanie v pôvodnej zástavbe rodinných domov
- B3: Bývanie v zástavbe osád

Blok B1 tvorí zástavba rodinných domov, vybudovaných zväčša od 2. pol. 20. storočia. Predpokladá sa zachovanie existujúcej zástavby, ako aj rekonštrukcia (vrátane rozširovania, nadstavieb) rodinných domov. Je tu prípustné zastúpenie menších prevádzok základnej občianskej vybavenosti a drobných remeselných prevádzok v rodinných domoch, prípadne v samostatných objektoch pri dodržaní plošného limitu. Okrem vymedzených nových rozvojových plôch je výstavba nových objektov možná ako náhrada existujúcich objektov a na voľných prielukách. Ide o existujúcu zástavbu rodinných

domov s výnimkou obytného územia, ktoré je zaradené do regulačných blokov B2, B3, a nové rozvojové plochy č. 2, 3, 4, 5.

Blok B2 tvorí zástavba rodinných domov, vybudovaných zväčša do 2. pol. 20. storočia, pričom sú tu zachované viaceré pamiatkovo hodnotné objekty ľudovej architektúry. Stavebná aktivita sa predpokladá len v minimálnom rozsahu formou rekonštrukcií. Ide o zástavbu na časti Jilemnického ul.

Blok B3 tvorí neorganizovaná zástavba rodinných domov a provizórnych stavieb, využívaných pre obytné účely. Ide o tri lokality osád na Jilemnického ul. Laznej ul., ul. SNP. V zástavbe sa predpokladajú rekonštrukčné zásahy s možnosťou rozšírenia výlučne na vymedzené rozvojové plochy č. 9, 10, 11.

Tab.: Regulácia funkčného využitia pre obytné územie podľa regulačných blokov

Označ. regulačného bloku	Prípustné funkčné využívanie	Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením)	Zakazujúce funkčné využívanie (nepripustné)
B1	bývanie v rodinných domoch	bývanie v bytových domoch príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia základná občianska vybavenosť miestneho významu (služby, maloobchod, verejné stravovanie) do 200 m ² zastavanej plochy remeselno-výrobné prevádzky, výrobné služby bez negatívnych a rušivých vplyvov – len prevádzky do 200 m ² zastavanej plochy bývanie v bytových domoch – s celkovou kapacitou do 50 bytových jednotiek v rámci regulačného bloku ihriská a oddychové plochy pre rezidentov	živočíšna výroba (okrem drobného do 0,7 veľkej dobytčej jednotky) priemyselná výroba a sklady s vysokými nárokmi na dopravnú obsluhu stavby pre individuálnu rekreáciu všetky ostatné druhy využívania, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie susedných pozemkov
B2	bývanie v rodinných domoch	príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia základná občianska vybavenosť miestneho významu (služby, maloobchod, verejné stravovanie, prechodné ubytovanie) do 200 m ² zastavanej plochy ihriská a oddychové plochy	bývanie v bytových domoch živočíšna výroba (okrem drobného do 0,7 veľkej dobytčej jednotky) priemyselná výroba a sklady stavby pre individuálnu rekreáciu všetky ostatné druhy využívania, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie susedných pozemkov
B3	bývanie v rodinných domoch	príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia	živočíšna výroba (okrem drobného do 0,7 veľkej dobytčej jednotky)

Označ. regulačného bloku	Prípustné funkčné využívanie	Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením)	Zakazujúce funkčné využívanie (nepripustné)
		základná občianska vybavenosť miestneho významu (služby, maloobchod, verejné stravovanie) do 200 m ² zastavanej plochy ihriská a oddychové plochy pre rezidentov bývanie v bytových domoch	priemyselná výroba a sklady všetky ostatné druhy využívania, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie susedných pozemkov

Regulácia funkčného využitia pre zmiešané územie (C)

Zmiešané územie pozostáva z nasledovných regulačných blokov:

- C1: Centrálna zóna obce – historické centrum
- C2: Centrálna zóna obce – širšie centrum
- C3: Hrad s hradným vrchom
- C4: Areál nekomerčnej občianskej vybavenosti

Centrálna zóna obce – historické centrum (nám. Mieru, Hradná ul.) je vymedzená v grafickej časti. V historickom centre sa zachovávajú historické pamiatky a pôvodný charakter zástavby.

Centrálna zóna obce – širšie centrum predstavuje prstenec okolo historického centra (ul. MUDr. Jánskeho, Lazná ul., Štefánikova ul. - časť, Hurbanova ul. - časť) podľa vymedzenia v grafickej časti, vrátane novej rozvojovej plochy č. 1. V širšom centre sa zachovávajú a dobudujú zariadenia komerčnej a nekomerčnej vybavenosti. Jednotlivé funkcie prípustného funkčného využívania a obmedzujúceho funkčného využívania je možné kombinovať v rámci polyfunkčných objektov.

Regulačný blok C3 predstavuje hrad s hradným vrchom. Zachová sa národná kultúrna pamiatka v súlade s požiadavkami pamiatkovej ochrany, s vylúčením novej výstavby.

Regulačný blok C4 predstavuje areál na Lúčnej ul. Ide o priestorovo kompaktný areál občianskej vybavenosti, ktorého jadro tvoria vzdelávacie zariadenia (ZŠ a MŠ); súčasťou areálu je aj viacúčelové ihrisko.

Tab.: Regulácia funkčného využitia pre zmiešané územie podľa regulačných blokov

Označ. regulačného bloku	Prípustné funkčné využívanie	Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením)	Zakazujúce funkčné využívanie (nepripustné)
C1	občianska vybavenosť (služby, maloobchod, verejné stravovanie, prechodné ubytovanie, kultúra, administratíva, zdravotníctvo, školstvo) bývanie v rodinných domoch verejná zeleň	príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia	bývanie v bytových domoch výroba akéhokoľvek druhu, vrátane drobného všetky ostatné druhy využívania, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie susedných pozemkov
C2	občianska vybavenosť (služby, maloobchod, verejné stravovanie, prechodné ubytovanie, kultúra, administratíva, zdravotníctvo, školstvo) bývanie v rodinných domoch bývanie v bytových domoch verejná zeleň	príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia	výroba akéhokoľvek druhu, vrátane drobného všetky ostatné druhy využívania, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie susedných pozemkov
C3	občianska vybavenosť (kultúra) – národná kultúrna pamiatka lesné porasty a nelesná drevinová vegetácia	–	všetky ostatné druhy využívania
C4	občianska vybavenosť (školstvo, kultúra) šport – športové ihriská a zariadenia pre šport verejná a vyhradená zeleň	príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia	bývanie (okrem ubytovania zamestnancov / správcov) výroba akéhokoľvek druhu, vrátane drobného

Regulácia funkčného využitia pre rekreačné územie (R)

Rekreačné územie pozostáva z nasledovných regulačných blokov:

- R1: Šport
- R2: Individuálna chatová rekreácia
- R3: Rekreačné stredisko
- R4: Rekreácia v krajine
- R5: Agroturistika

Regulačný blok R1 tvorí existujúci športový areál na Športovej ul., ktorý sa zachová, s možnosťou doplnenia a skvalitnenia vybavenia.

Regulačný blok R2 predstavuje chatová osada pri vodnej nádrži. Rekreačná funkcia chatovej osady sa zachová v súčasnom rozsahu.

Regulačný blok R3 je určený pre výstavbu rekreačného strediska, ktorá bude tvoriť nástupnú zónu rekreačnej oblasti pri vodnej nádrži. Vymedzený je v rozsahu novej rozvojovej plochy č. 6 a plochy autokempingu.

Regulačný blok R4 je určený pre extenzívne rekreačné aktivity v krajinnom prostredí bez budovania trvalých stavieb v lokalite Veľký vrch.

Regulačný blok R5 je určený pre extenzívne rekreačné aktivity v krajinnom prostredí s nízkou intenzitou zástavby – v rámci rozvojovej plochy č. 7. Vhodné je vybudovanie agroturistického zariadenia s prechodným ubytovaním, s možnosťou prevádzky verejného stravovania i chovu hospodárskych zvierat pre účely agroturistiky.

Tab.: Regulácia funkčného využitia pre rekreačné územie podľa regulačných blokov

Označ. regulačného bloku	Prípustné funkčné využitie	Obmedzujúce funkčné využitie (prípustné s obmedzením)	Zakazujúce funkčné využitie (nepripustné)
R1	šport – športové ihriská a zariadenia pre šport	príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia verejná a vyhradená zeleň, trávne porasty – na podporu oddychových a rekreačných funkcií prevádzkové objekty viazané na objekty športu (šatne, hygienické zariadenia) občianska vybavenosť viazaná na objekty športu (služby, maloobchod, verejné stravovanie, prechodné ubytovanie, kultúra)	bývanie (okrem ubytovania zamestnancov / správcov a športovcov) výroba akéhokoľvek druhu individuálna chatová rekreácia
R2	rekreácia individuálna – v chatkách so	príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia	bývanie výroba, sklady

Označ. regulačného bloku	Prípustné funkčné využívanie	Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením)	Zakazujúce funkčné využívanie (nepripustné)
	zastavanou plochou do 50 m ²	športové ihriská – s výmerou do 300 m ² verejná a vyhradená zeleň, zeleň záhrad – na podporu rekreačných funkcií	občianska vybavenosť
R3	rekreácia v krajine – autokemping rekreačné zariadenia – kúpalisko, wellness športové ihriská, pláž trvalé trávne porasty nelesná drevinová vegetácia	doplnkové vybavenie cykloturistických trás – prístrešky, miesta s posedením ubytovacie zariadenia – s celkovou kapacitou do 400 lôžok zariadenia technickej a dopravnej vybavenosti a prevádzkové objekty v nevyhnutnom rozsahu	bývanie (okrem bývania správcov a zamestnancov) výroba, sklady
R4	rekreácia v krajine – turistika, zimné športy (lyžovanie a pod.) športové ihriská trvalé trávne porasty lesné porasty, nelesná drevinová vegetácia	príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia – cyklistické trasy, pešie turistické trasy a náučné chodníky doplnkové vybavenie cykloturistických trás – prístrešky, miesta s posedením	všetky ostatné druhy využívania, vrátane budovania trvalých stavieb
R5	rekreácia v krajine – agroturistika športové ihriská trvalé trávne porasty lesné porasty, nelesná drevinová vegetácia	prechodné ubytovanie – maximálne do 200 lôžok súhrnne; kapacita sa upresní v urbanistickej štúdii a na základe stanoviska územne príslušnej jednotky ŠOP SR občianska vybavenosť – verejné stravovanie chov hospodárskych zvierat – pre účely agroturistiky do 20 veľkých dobytčích jednotiek remeselné prevádzky (napr. kováčska dielňa) – pre účely agroturistiky a do 70 m ² zastavanej plochy a len v južnej časti regulačného bloku, v priestorovej väzbe na regulačný blok V2 príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia doplnkové vybavenie cykloturistických trás – prístrešky, miesta s posedením, rozhľadňa bez výškového obmedzenia	bývanie (okrem bývania správcov a zamestnancov) výroba, sklady individuálna chatová rekreácia orná pôda

Regulácia funkčného využitia pre výrobné územie (V)

Výrobné územie pozostáva z nasledovných regulačných blokov:

- V1: Poľnohospodárska výroba
- V2: Areál poľnohospodárskej výroby a podnikateľských aktivít

Regulačný blok V1 predstavuje hospodársky dvor pri Divínskom háji. Zachováva sa v súčasnom rozsahu pre poľnohospodársku výrobu, vrátane živočíšnej výroby, s možnosťou intenzifikácie a rozšírenia.

Regulačný blok V2 predstavuje hospodársky dvor PD na Družstevnej ul. Zachováva sa s možnosťou intenzifikácie a čiastočnej alebo úplnej konverzie aj pre podnikateľské aktivity výrobného charakteru (nepoľnohospodársku výrobu a sklady), ktoré nebudú negatívne ovplyvňovať príslušné obytné územie hlukom, vibráciami prašnosťou, zápachom.

Tab.: Regulácia funkčného využitia pre výrobné územie podľa regulačných blokov

Označ. regulačného bloku	Prípustné funkčné využívanie	Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením)	Zakazujúce funkčné využívanie (nepripustné)
V1	poľnohospodárska výroba, vrátane živočíšnej výroby do 100 veľkých dobytčích jednotiek	príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia	bývanie priemyselná výroba rekreácia a šport
V2	poľnohospodárska výroba, vrátane živočíšnej výroby do 50 veľkých dobytčích jednotiek remeselno-výrobné prevádzky, výrobné služby (napr. stavebníctvo) sklady a logistické zariadenia	príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia zariadenia zberu druhotných surovín bez negatívnych vplyvov na životné prostredie (kompostovisko, zberný dvor) administratívne budovy využívané výrobnými podnikmi a inými podnikateľskými subjektmi	bývanie (okrem ubytovania správcov a zamestnancov) šport a rekreácia priemyselná výroba s negatívnymi vplyvmi na životné prostredie

Regulácia funkčného využitia pre nezastavateľné plochy sídelnej zelene (Z)

Nezastavateľné plochy sídelnej zelene tvoria regulačné bloky:

- Z1: Vyhradená zeleň
- Z2: Rekreačná zeleň – Panská záhrada

Regulačný blok Z1 predstavujú existujúce areály cintorínov. Predpokladá sa zachovanie areálov cintorínov a rozšírenie cintorína na Cintorínskej ul. na rozvojovej ploche č. 8.

Regulačný blok Z2 tvorí areál Panskej záhrady, vrátane bývalého amfiteátra. Predpokladá sa zachovanie existujúcej zelene, ktorá predstavuje tradičnú krajinársku štruktúru.

Tab.: Regulácia funkčného využitia pre nezastavateľné plochy sídelnej zelene

Označ. regulačného bloku	Prípustné funkčné využívanie	Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením)	Zakazujúce funkčné využívanie (nepripustné)
Z1	vyhradená zeleň cintorína	<p>plochy pre pochovávanie</p> <p>objekty pohrebných a súvisiacich služieb</p> <p>verejná zeleň</p> <p>príslušné verejné dopravné vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia</p>	všetky ostatné druhy využívania
Z2	verejná zeleň	<p>plochy pre oddychové aktivity bez zriaďovania trvalých stavieb</p> <p>športové ihriská pre verejnosť</p> <p>občianska vybavenosť pre kultúru - amfiteáter</p>	všetky ostatné druhy využívania

Regulácia funkčného využitia pre krajinnoekologické komplexy mimo zastavaného územia obce (K)

Ide o plochy voľnej krajiny využívané prevažne na poľnohospodársku výrobu a lesné hospodárstvo, bez predpokladu lokalizácie zástavby. Využitie tohto územia sa riadi zásadami stanovenými v Krajinnoekologickom pláne obce Divín. Vymedzené boli homogénne celky, tzv. krajinnoekologické komplexy (KEK) s ekvivalentnými vlastnosťami krajinných zložiek, meraných špecifickými ukazovateľmi. Pre jednotlivé komplexy boli definované podmienky využívania – prípustné funkčné využívanie, obmedzujúce funkčné využívanie, zakazujúce funkčné využívanie, obdobne ako v prípade regulačných blokov. Vymedzené sú štyri krajinnoekologické komplexy:

- K1: Lesná krajina
- K2: Oráčino-lúčna pahorkatinová krajina
- K3: Lúčna krajina s laznickým osídlením
- K4: Údolná krajina s vodnou plochou

Komplex K1 zaberá podstatnú časť riešeného územia. Ide o lesné porasty intenzívne využívané pre účely lesného hospodárstva – v pohorí Ostrôžky, ako aj lesný celok Divínsky háj. Krajinnoekologický komplex plní dôležité funkcie v rámci územného systému ekologickej stability. Socioekonomické aktivity sú prípustné len v minimálnom rozsahu.

Komplex K2 predstavuje centrálnu časť katastrálneho územia v kotline, severne od zastavaného územia obce. Ide o mierne zvlnenú krajinu, ktorá je poľnohospodársky intenzívne využívaná, zväčša ako orná pôda. Krajinnoekologický komplex je predurčený a vhodný na poľnohospodárske využitie bez lokalizácie nových zastavaných plôch a technických diel. Potrebné je posilnenie ekologickej stability za pomoci ekostabilizačných opatrení a pripojením na kosť ÚSES.

Komplex K3 sa rozprestiera v severovýchodnej časti katastrálneho územia, pričom zahŕňa viaceré enklávy laznického osídlenia s okolitými záhradami a pasienkami. Ide o vyššie položené prevažne odlesnené územie, využívané extenzívnymi poľnohospodárskymi postupmi, ktoré sa približujú tradičným spôsobom hospodárenia. Časťou komplexu vedie biokoridor regionálneho významu.

Komplex K4 zahŕňa vodnú nádrž Ružiná s bezprostredným okolím. Komplex je situovaný v údolnej polohe, pričom jeho jadro tvorí umelá vodná plocha. Vďaka zastúpeniu rôznych druhov biotopov je biologická diverzita územia vyššia ako v prípade poľnohospodárskej pôdy. Nakoľko jeho súčasťou je prírodná rezervácia PR Príbrežie Ružinej, rekreačné využitie musí rešpektovať záujmy ochrany prírody a krajiny, ako aj vodohospodárskych funkcií vodnej nádrže.

Tab.: Regulácia funkčného využitia pre jednotlivé krajinoekologické komplexy

Označ. KEK	Prípustné funkčné využívanie	Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením)	Zakazujúce funkčné využívanie (nepripustné)
K1	lesné porasty trvalé trávne porasty vodné plochy a toky	lesné cesty – pre lesohospodárske činnosti menšie hospodárske objekty pre účely lesného hospodárstva – senníky, horáreň, posedy a pod. doplňkové vybavenie cyklistických trás a peších turistických trás – prístrešky, odpočívadlá, rozhľadne atď.	výstavba akýchkoľvek iných trvalých stavieb, vrátane rekreačných stavieb
K2	orná pôda trvalé kultúry – ovocné sady, vinice trvalé trávne porasty, pasienky lesné porasty a nelesná drevinová vegetácia vodné plochy a toky	hospodárske objekty pre účely poľnohospodárskej výroby so zastavanou plochou do 300 m ² doplňkové vybavenie cyklistických trás a peších turistických trás – prístrešky, odpočívadlá, rozhľadne atď. príslušné verejné dopravné a technické vybavenie v nevyhnutnom rozsahu záhradkárске a vinohradnícke osady s hospodárskymi stavbami so zastavanou plochou do 40 m ² – len v existujúcom rozsahu ťažba nerastných surovín – len v rámci vymedzených ložísk	výstavba akýchkoľvek iných trvalých stavieb, vrátane rekreačných stavieb
K3	trvalé trávne porasty, pasienky trvalé kultúry – ovocné sady lesné porasty a nelesná drevinová vegetácia vodné plochy a toky	rekreácia, bývanie – len v existujúcich laznických usadlostiach extenzívny chov hospodárskych zvierat nové hospodárske objekty pre účely poľnohospodárskej výroby – so zastavanou plochou do 300 m ² športové ihriská – prírodné orná pôda – hospodárenie bez použitia chemizácie a na menších pôdnych celkoch doplňkové vybavenie cyklistických trás a peších turistických trás – prístrešky,	ťažba nerastných surovín

Označ. KEK	Prípustné funkčné využívanie	Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením)	Zakazujúce funkčné využívanie (nepripustné)
		odpočívadlá, rozhľadne atď. príslušné verejné dopravné a technické vybavenie v nevyhnutnom rozsahu	
K4	vodné toky a vodné plochy trvalé trávne porasty lesné porasty a nelesná drevinová vegetácia	rekreácia a šport – bez budovania trvalých stavieb doplnkové vybavenie cyklistických trás a peších turistických trás – prístrešky, odpočívadlá, táboriská atď. príslušné verejné dopravné a technické vybavenie v nevyhnutnom rozsahu	orná pôda výstavba akýchkoľvek iných trvalých stavieb, vrátane rekreačných stavieb ťažba nerastných surovín

2.7 Podrobný opis návrhu funkčného využitia územia podľa funkčných území

2.7.1 Bývanie

Bývanie je hlavnou funkciou v riešenom území. Bytový fond tvorí z väčšej časti tradičná zástavba rodinných domov, zväčša jednopodlažných. Značná časť bytového fondu je v bytových domoch – spolu 138 bytových jednotiek, čo predstavuje 27% trvale obývaných bytov.

Priemerná obložnosť bytu (počet obyvateľov na 1 byt) dosahuje hodnotu 2,71 a je mierne pod priemerom SR a priemerom za okres Lučenec (2,92). Podiel bytov vybavených ústredným kúrením a bytov vybavených kúpeľňou alebo sprchovým kútom sa neodchyľuje od okresného priemeru.

Podiel neobývaných bytov predstavuje 15,4% z celkového počtu bytov (v okrese Lučenec je tento podiel 11,4%). Hlavnou príčinou je horší stavebnotechnický stav bytového fondu v starších objektoch, ktoré nie sú prispôsobené súčasným štandardom bývania. Tento bytový fond je vhodné rekonštruovať a znovu využiť na obytné funkcie, prípadne na rekreačné účely.

Tab.: Počet domov a bytov

domy spolu	440
trvale obývané domy	363
z toho rodinné domy	347
z toho bytové domy	13
neobývané domy	77
byty spolu	603
trvale obývané byty spolu	510
z toho v rodinných domoch	341
z toho v bytových domoch	138
z toho iné	20
neobývané byty spolu	93

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Tab.: Domy podľa obdobia výstavby

do roku 1945	1946 – 1990	1991 – 2000	2001 a neskôr
67	248	17	8

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Vzhľadom k výhodnej polohe obce neďaleko významného dopravného koridoru a dlhodobu pozitívnej migračnej bilancii možno aj v budúcnosti očakávať vysoký záujem o novú výstavbu v obci.

V existujúcej urbanistickej štruktúre je relatívne nízky počet voľných prieluk na zástavbu – spolu cca 22 prieluk, ktoré sú pomerne rovnomerne rozptýlené v zastavanom území. Tieto prieluky budú zastavané len v prípade záujmu ich vlastníkov o odpredaj individuálnym stavebníkom. Je preto nevyhnutné počítať s dostatočnou kapacitou nových rozvojových plôch bývania. Sú rozložené do viacerých lokalít po obode zastavaného územia. Sčasti vychádzajú z doterajšej územnoplánovacej dokumentácie a územnoplánovacích podkladov.

Na severozápadnom okraji obce sa navrhuje rozvojová plocha č. 2. Nové obytné ulice vzniknú prirodzeným predĺžením a zokruhovaním ulíc Mlynská a Janka Kráľa. Kapacita rozvojovej plochy je maximálne 43 bytových jednotiek v rodinných domoch. Pre túto lokalitu bola spracovaná podrobná urbanistická štúdia.

Rozvojové plochy č. 3 a 4 sa navrhujú na juhovýchodnom okraji obce. Rozvojová plocha č. 3 s kapacitou pre 10 rodinných domov sa nachádza za ihriskom, preto je potrebné vzájomné oddelenie oboch funkcií pásom líniovej zelene. Rozvojová plocha č. 4 pre 40 rodinných domov sa navrhuje popri komunikácii do rekreačnej oblasti (Švermova ul.), z väčšej časti na pozemku vo vlastníctve obce.

Ďalej sa počíta s rozširovaním výstavby bytov nižšieho štandardu vo väzbe na rómske osídlenie za predpokladu rekonštrukčných zásahov a dobudovania infraštruktúry. Pre

tento účel sú vyčlenené rozvojové plochy č. 9 (doplnenie druhej strany zástavby na časti ul. SNP), č. 10 (rozšírenie zástavby na Jilemnického ul.) a č. 11 (pri Budinskom potoku). Súhrnná kapacita rozvojových plôch č. 9 – 11 je spolu 27 bytových jednotiek.

V I. etape (do r. 2025) sa predpokladá výstavba na rozvojových plochách č. 3, 4, 9, 10, 11. Ostatné rozvojové plochy a prieluky sú indikatívne alokované pre II. etapu výstavby (do r. 2030).

Rozvojové plochy vymedzené v územnoplánovacej dokumentácii majú celkovú kapacitu 142 bytových jednotiek. Je to maximálna kapacita, pri uvažovanej výmere pozemkov 600 -- 800 m². Zaujemcovia o väčšie pozemky môžu pristúpiť k zlúčeniu dvoch susediacich pozemkov. Predpokladá sa tiež, že dôjde k znižovaniu obložnosti existujúceho bytového fondu a bude tiež pokračovať úbytok bytového fondu v dôsledku zmeny funkcie na občiansku vybavenosť. Uvažovaný prírastok bytového fondu teda bude znamenať nasledovný prírastok počtu obyvateľov do roku 2030:

$$2\ 076 + (142 - 82) \times 2,5 = 2076 + 150 = \mathbf{2\ 226}$$

Prírastok bytového fondu na základe rozvojových zámerov a predpokladanej intenzifikácie zástavby v rámci zastavaného územia obce je sumarizovaný v nasledujúcej tabuľke:

Tab.: Rekapitulácia prírastku bytového fondu podľa rozvojových plôch

Číslo rozvojovej plochy	Počet bytových jednotiek	Etapa
2	43	II.
3	10	I.
4	40	I.
9	8	I.
10	15	I.
11	4	I.
prieluky	22	II.
Spolu	142	

Okrem individuálnej bytovej výstavby je možné istý podiel bytov realizovať aj formou nájomných bytových alebo radových domov. Regulačné podmienky stanovujú prípustnosť výstavby bytových domov v regulačných blokoch B1, C2.

2.7.2 Občianske vybavenie a sociálna infraštruktúra

Občianska vybavenosť je vybudovaná na úrovni základnej vybavenosti. Nekomerčnú občiansku vybavenosť využívajú aj obyvatelia obcí spádového územia. Väčšina zariadení občianskej vybavenosti celoobecného významu sa sústreďuje v centrálnej časti sídla. Na námestí je situovaný obecný úrad, kultúrny dom, kostol a farský úrad, pošta, obchodný dom, galéria a viaceré pohostinské, reštauračné a maloobchodné prevádzky. V rámci

centrálnej zóny – na Lúčnej ul. sa nachádza areál základnej školy a materskej školy a zdravotné stredisko (na ul. Dr. Jánskeho). Zdravotné stredisko je vybavené ambulanciami praktického lekára, pediatra, stomatológa, gynekológa, lekárňou. Pôvodný cintorín je pod hradom, hlavný cintorín sa nachádza na Cintorínskej ul. Z dôvodu vyčerpania jeho kapacity navrhujeme novú plochu pre jeho rozšírenie (č. 8) v súlade s doterajšou územnoplánovacou dokumentáciou.

Vzdelávacie zariadenia sú zastúpené základnou školou pre 1.-9. ročník a materskou školou. Ich kapacity vyhovujú súčasným potrebám. V školskom roku 2014-15 ZŠ navštevovalo 247 žiakov, aj z okolitých obcí spádového územia (Ružiná, Tuhár, Mýtina). Postupne odporúčame realizovať rekonštrukciu a modernizáciu verejných budov vzdelávacích budov, obecného úradu, zdravotného strediska. Spektrum zariadení nekomerčnej (sociálnej) vybavenosti je potrebné doplniť o zariadenie sociálnych služieb pre seniorov s min. kapacitou pre 20 klientov. Zariadenie je vhodné umiestniť v centrálnej zóne obce v blízkosti zdravotného strediska. Na tento účel vymedzujeme v súlade s doterajším územným plánom obce rozvojovú plochu č. 1.

Špecifickým segmentom občianskej vybavenosti sú zariadenia využívané do značnej miery návštevníkmi obce – účastníkmi cestovného ruchu. Ide predovšetkým o zariadenia stravovania, občerstvenia a prechodného ubytovania. Spektrum týchto zariadení je pomerne široké a zahŕňa prevádzky rôzneho štandardu a zamerania. Sú tu 3 hostince (pri kaštieli, U Karmana, Šlapka), vináreň (pod hradom), cukráreň, pizzeria, 2 reštaurácie (reštaurácia Paládium, reštaurácia Hotela Divín), Disco Hangár pri vodnej nádrži. Predpokladáme, že tieto zariadenia budú v budúcnosti vznikať jednak v centrálnej zóne obce a tiež na osi spájajúcej námestie s rekreačnou oblasťou pri vodnej nádrži, to znamená hlavne na Hrnčiarskej ul. a Švermovej ul. Zariadenia občianskej vybavenosti tu budú vznikať funkčnou transformáciou v súčasnosti obytnej zástavby a presnú polohu takýchto zariadení nie je možné vopred stanoviť. Napriek tomu odporúčame transformovať nevyužívaný objekt pekárne na Švermovej ul. (v blízkosti rekreačnej oblasti) a využiť aj príľahlú plochu pre zariadenia komerčnej občianskej vybavenosti – v rozsahu rozvojovej plochy č. 5.

Zo zariadení komerčnej občianskej vybavenosti – maloobchodu, využívaných prevažne obyvateľmi obce, je tu nákupné stredisko, ktoré prevádzkuje CBA Slovakia, s.r.o., 3 predajne potravín, ďalej predajne textilu, pečiva, priemyselného tovaru, kvetov, sudového vína, medu, darčiekov a novín. Služby pre obyvateľstvo reprezentuje len kaderníctvo. Širšie spektrum zariadení maloobchodu a služieb je dostupné v Lučenci. V prípade zvýšenia počtu obyvateľov obce by sa v budúcnosti mohol rozšíriť trhový priestor pre vznik ďalších služieb a zariadení maloobchodu. Relatívne flexibilné regulačné podmienky, stanovené v záväznej časti, umožnia výstavbu istých druhov zariadení občianskeho vybavenia pri rešpektovaní stanoveného limitu zastavanej plochy v existujúcom i navrhovanom obytnom území a zmiešanom území.

Predpokladáme, že bude pokračovať proces reštrukturalizácie zástavby v ťažiskovej časti obce, pričom už dnes tu má občianska vybavenosť významný podiel. Túto časť zastavaného územia definujeme ako centrálnu zónu obce. Vymedzujeme ju v rozsahu regulačných blokov C1, C2 a v regulačných podmienkach ju definujeme ako zmiešané územie. Vznik nových zariadení občianskej vybavenosti celoobecného významu je potrebné smerovať predovšetkým do centrálnej zóny obce.

2.7.3 Výroba

Hospodárske aktivity primárneho sektora prebiehajú na poľnohospodárskej pôde a v lesnom hospodárstve. Celková výmera poľnohospodárskej pôdy predstavuje 33,9 % a výmera lesných pozemkov 60 % z výmery katastrálneho územia.

V obci sa nachádzajú dva menšie výrobné areály. Areál bývalého družstva na Družstevnej ul. je situovaný v blízkosti obytného územia. Je tu chov 45 ks hovädzieho dobytku. Ďalší areál sa nachádza pri Divínskom háji. Je tu chov cca 40 ks hovädzieho dobytku, ktorý prevádzkuje SHR. Pre výrobné aktivity navrhujeme využiť existujúce hospodárske dvory, ktoré sa zachovávajú s možnosťou intenzifikácie a čiastočnej alebo úplnej konverzie aj pre podnikateľské aktivity výrobného charakteru (nepoľnohospodársku výrobu a sklady). V areáli na Družstevnej ul. je možné umiestňovať len činnosti, ktoré nebudú negatívne ovplyvňovať príslušné obytné územie hlukom, vibráciami prašnosťou, zápachom.

Regulačné podmienky, ktoré územný plán obce stanovuje pre navrhované rozvojové plochy a existujúcu zástavbu, umožňujú lokalizáciu drobných remeselno-výrobných prevádzok (napr. stolárska, zámočnícka dielňa) bez rušivých vplyvov aj v rámci obytného územia, avšak mimo centrálnej zóny obce.

Vzhľadom na primárne rekreačné funkcie územia návrh riešenia neuvažuje s lokalizáciou priemyselnej výroby, ktorá by mohla ohroziť kvalitu prostredia a rekreačný potenciál územia.

Vo vidieckych obciach má tradične veľký význam drobnochov ošípaných a hydiny v prídomevých hospodárstvach. Regulačné podmienky v obytnom území v regulačných blokoch B1, B2, B3 pripúšťajú drobnochov do 0,7 VDJ (veľkej dobytčej jednotky), v hospodárskych usadlostiach na lazoch. V centrálnej zóne obce (regulačné bloky C1, C2) a v rekreačnom území pri vodnej nádrži drobnochov nie je povolený. Veľká dobytčia jednotka (500 kg živej hmotnosti) je spoločný menovateľ, na ktorý sa prepočítavajú rôzne druhy a kategórie hospodárskych zvierat pomocou prepočítavacích koeficientov.

2.7.4 Rekreačia

Divín a vodná nádrž Ružiná patria k najvýznamnejším cieľom cestovného ruchu v okrese Lučenec i v Banskobystrickom kraji. Rekreačia sa orientuje jednak na vodné športy na vodnej nádrži, ale značný význam má aj cestovný ruch viazaný na historické pamiatky, t.j. poznávací turizmus. Služby turistom poskytuje Turistické informačné a poradenské centrum, zriadené Regionálnym združením Javor. Nachádza sa na námestí v priestoroch tzv. malého kaštieľa.

Možnosti ubytovania rôzneho štandardu poskytujú viaceré zariadenia, ktoré sa nachádzajú zväčša v rekreačnej oblasti Ružiná:

- Hotel Divín (45 lôžok)
- turistická ubytovňa (45 lôžok)
- Penzión Mária (12 lôžok)
- Penzión a bar (9 lôžok)
- stanový tábor – kemping (75 stanov)

Topografické pomery a prírodné podmienky v okolí obce umožňujú absolvovať cykloturistické trasy v rôznom prostredí a rôznej náročnosti. V riešenom území sú vyznačené tieto cyklotrasy:

- Ružiná – Látky (modrá značka): v danom území vedie z obce Mýtina do obce Divín a ďalej cez chatovú osadu pri vodnej nádrži
- Novohradská cyklomagistrála (červená značka): v danom území vedie z obcí Budiná a Tuhár a ďalej do obce Ružiná po cestách III. triedy
- Mýtina – Budinské lazy (žltá značka): v danom území vedie od obce Píla popod vrch Javor

Tieto cyklistické trasy navrhujeme dobudovať, vrátane ich značenia. Cyklistickú trasu Divín – Mýtina navrhujeme vybudovať ako samostatný cyklistický chodník. Ďalej navrhujeme vyznačiť novú cyklistickú trasu z obce Divín do lokality Divínske lazy, kde sa napojí na vyznačenú cyklistickú trasu Mýtina – Budinské lazy.

Divín je aj východiskom viacerých značkovaných peších turistických trás:

- do obce Mýtina a opačným smerom na vrchy Žiar a Sedem chotárov (červená značka)
- na Divínske lazy a vrch Uhliarsko a ďalej pozdĺž vodnej nádrže (modrá značka)
- do obce Budiná, na vrch Jasenie a ďalej na Divínske lazy (žltá značka)

V rekreačnej oblasti Ružiná sa nachádzajú aj ďalšie atrakcie pre športovo-rekreačné aktivity – napr. kolkáreň v turistickej ubytovni. Navrhujeme dobudovať nástupný priestor rekreačnej oblasti o rekreačné stredisko poskytujúce komplexnejšie služby, aby rekreačná oblasť nemala charakter uzavretej zóny využívané len na individuálnu rekreáciu v

chatkách. Súčasťou rekreačného strediska by bol autokemping s chatkami, nákupné a spoločenské centrum rekreačnej oblasti, pláže i kúpalisko (ako náhrada za dlhodobou nefunkčné kúpalisko pri Budinskom potoku). Rekreačné stredisko sa navrhuje na rozvojovej ploche č. 6 a na ploche bývalého autokempingu, t.j. na celkovej ploche 4,6 ha. Tento zámer bol podrobnejšie riešený v projektovej dokumentácii „Komplexné dobudovanie rekreačnej zóny pri vodnej nádrži v obci Divín“. Maximálna kapacita rekreačného strediska podľa uvedenej dokumentácie je 594 návštevníkov.

Ďalej navrhujeme plochu pre špecifické formy rekreácie – agroturistiky v rámci rozvojovej plochy č. 7. Plocha vhodne vyplní územie medzi živočíšnou farmou a atraktívnym krajinným prostredím Panskej záhrady. Pre celú rozvojovú plochu je za účelom dosiahnutia jednotného konceptu riešenia a zachovania krajinných a prírodných hodnôt potrebné vypracovať urbanistickú štúdiu. Predmetom štúdie bude detailne riešiť všetky prvky vrátane umiestnenia objektov, lokalizáciu biotopov aj krasových javov a ich ochranu, konštrukcie objektov, spevnených a dopravných plôch, architektonické tvaroslovie, prípadný mobiliár alebo zeleň a pod.

Pre rekreačné aktivity v krajine bez predpokladu budovania trvalých stavieb odporúčame využiť priľahlý Veľký vrch, definovaný ako regulačný celok R4. Takto vznikne ucelené rekreačné územie v okolí najvýznamnejšej kultúrnej pamiatky obce.

Miestny význam má športový areál s futbalovým ihriskom a viacúčelovým ihriskom na Športovej ul. Existujúci športový areál navrhujeme v danej polohe zachovať, s možnosťou doplnenia vybavenia. Viacúčelové ihrisko je aj v areáli základnej školy a detské ihrisko je v parku pri kultúrnom dome. Pre každodenné oddychové aktivity obyvateľov odporúčame vybudovať oddychové zóny so zeleňou, detskými atrakciami a prvkami drobnej architektúry na viacerých miestach v zastavanom území obce.

Pre udržanie krajinnno-historických hodnôt a vitality lazniického osídlenia je dôležité popri rastúcom význame rekreačnej funkcie udržať jeho obytnú funkciu. Z tohto pohľadu je progresívnym trendom v oblastiach s rozptýleným osídlením rozvíjanie vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky, založené na oživení tradičných spôsobov hospodárenia. Lazniické osídlenie s okolitým krajinným prostredím je v podobe početných enkláv vymedzené ako regulačný blok K3. Je tu prípustná rekreácia i bývanie v existujúcich lazniických usadlostiach i extenzívny chov hospodárskych zvierat.

Pokračujúce uvoľňovanie bytového fondu hlavne na lazoch môže aj naďalej saturovať záujem o chalupársku rekreáciu a nie je preto potrebné uvažovať o rozširovaní plôch pre výstavbu individuálnych rekreačných chát. Chatovú osadu pri vodnej nádrži navrhujeme fixovať v súčasných hraniciach, v rozsahu regulačného bloku R2.

Rekreačné funkcie bude mať aj bývalá Panská záhrada, ktorú navrhujeme využiť pre oddychové a rekreačné aktivity verejnosti pri zachovaní tradičnej krajinarskej štruktúry sadu, teda ako verejne prístupný park bez budovania nových stavieb. V časti Panskej záhrady bol blízko základnej školy vybudovaný amfiteáter, ktorý je schátraný a

dlhodobo mimo prevádzky. Navrhujeme obnoviť objekt a zariadenie amfiteátra a jeho funkciu pri kultúrno-spoločenských akciách.

2.8 Vymedzenie zastavaného územia obce

V súvislosti s návrhom rozvojových plôch vymedzuje Územný plán obce Divín zastavané územie obce tak, že bude zahŕňať:

- existujúce zastavané územie vymedzené súčasnou hranicou zastavaného územia obce
- existujúcu zástavbu osád na Jilemnického ul. a ul. SNP
- nové rozvojové plochy č. 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11 - časť

2.9 Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území

Z hľadiska ochrany trás nadradených systémov dopravného vybavenia územia je potrebné v riešenom území rešpektovať ochranné pásma:

- ochranné pásmo navrhovanej rýchlostnej cesty definované v šírke 100 m od osi príslušného jazdného pásu mimo zastavané územie obce (v zmysle cestného zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách v znení neskorších predpisov a jeho vykonávacej vyhlášky č. 35/1984 Zb.)
- ochranné pásmo cesty I. triedy definované v šírke 50 m od osi vozovky mimo zastavaného územia obce (v zmysle cestného zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách v znení neskorších predpisov a jeho vykonávacej vyhlášky č. 35/1984 Zb.)
- ochranné pásmo cesty III. triedy definované v šírke 20 m od osi vozovky mimo zastavaného územia obce (v zmysle cestného zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách v znení neskorších predpisov a jeho vykonávacej vyhlášky č. 35/1984 Zb.)
- ochranné pásmo železnice (dráhy) definované v šírke 60 m od osi krajnej koľaje, najmenej však 30 m od vonkajšej hranice obvodu dráhy (v zmysle zákona č. 513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov)

Z hľadiska ochrany trás nadradeného technického vybavenia územia je v zmysle príslušných právnych predpisov potrebné v riešenom území rešpektovať požiadavky na ochranné a bezpečnostné pásma existujúceho aj navrhovaného technického vybavenia:

- ochranné pásma vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia (a vyplývajúce obmedzenia pre výstavbu a iné činnosti v zmysle zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 43), vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča pri napätí:
  - 400 kV – 25 m
  - 110 kV – 15 m
  - 22 kV – 10 m
  - zavesené káblové vedenie 22 kV – 1m
  - vodiče so základnou izoláciou – 4 m
- ochranné pásmo vonkajšieho podzemného elektrického vedenia (a vyplývajúce obmedzenia pre výstavbu a iné činnosti v zmysle zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 43) vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách krajných káblov vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto vedenie od krajného kábla – 1 m pri napätí do 110 kV vrátane vedenia riadiacej regulačnej a zabezpečovacej techniky
- ochranné pásmo elektrickej stanice vonkajšieho vyhotovenia (a vyplývajúce obmedzenia pre výstavbu a iné činnosti v zmysle zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 43):
  - s napätím do 110 kV je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 10 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice
  - s vnútorným vyhotovením je vymedzené oplotením alebo obostavanou hranicou objektu elektrickej stanice, pričom musí byť zabezpečený prístup do elektrickej stanice na výmenu technologických zariadení
- ochranné pásmo plynovodu (a vyplývajúce obmedzenia pre výstavbu a iné činnosti v zmysle zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 79) vymedzené vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia merané kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia:
  - 8 m pre technologické objekty (regulačné stanice, filtračné stanice, armatúrne uzly)
  - 8 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 201 mm do 500 mm
  - 4 m pre plynovod s menovitou svetlosťou do 200 mm
  - 1 m pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastavanom území mesta s prevádzkovaným tlakom nižším ako 0,4 MPa

- bezpečnostné pásmo plynovodu (a vyplývajúce obmedzenia pre výstavbu a iné činnosti v zmysle zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 80) vymedzené vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia merané kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia:
  - 10 m pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa prevádzkovaných na voľnom priestranstve a na nezastavanom území
  - 20 m pri plynovodoch s tlakom od 0,4 MPa do 4 MPa a s menovitou svetlosťou do 350 mm
  - 50 m pri regulačných staniciach, filtračných staniciach, armatúrnych uzloch
  - 50 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa s menovitou svetlosťou do 150 mm,
  - 100 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa s menovitou svetlosťou do 300 mm,
- ochranné pásma telekomunikačných vedení, zariadení a objektov verejnej telekomunikačnej siete v zmysle zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov
- ochranné pásmo vodovodu a kanalizácie v zmysle zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách:
  - 1,5 m od vonkajšieho okraja potrubia horizontálne na obe strany (priemer potrubia do 500 mm)

V riešenom území je ďalej potrebné rešpektovať ochranné pásma:

- ochranné pásmo cintorína – 50 m (v zmysle zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve)
- ochranné pásmo lesa – 50 m od hranice lesného pozemku (v zmysle zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov)
- pásmo hygienickej ochrany areálov so živočíšnou výrobou – 50 m od objektov živočíšnej výroby (stanovené podľa metodického usmernenia Zásady chovu hospodárskych zvierat v intraviláne a extraviláne obcí SR)
- ochranné pásmo čistiarne odpadových vôd (podľa STN 756401, STN 756402) – 100 m od stredu čistiarne odpadových vôd po okraj súvislej bytovej výstavby
- ochranné pásmo tokov v zmysle STN 75 2102, ktoré dosahuje pri šírke toku medzi brehovými čiarami do 10 m šírku 4 m od brehovej čiary; v tomto ochrannom pásme nie je prípustná orba, stavenie objektov, zmena reliéfu ťažbou, navážkami, manipulácia s látkami škodiacimi vodám, výstavba súbežných inžinierskych sietí a ťažba zeminy. Rešpektovať ustanovenia § 49 ods. 2 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách v znení neskorších predpisov, umožňujúcim správcovi vodných tokov a vodných stavieb pri výkone ich správy užívať pobrežné pozemky, ktorými sú

vodohospodársky významnom toku (Budinský potok) pozemky do 10 m od brehovej čiary, pri drobných vodných tokoch pozemky do 5 m od brehovej čiary, pri ochrannej hrádzi vodného toku do 10 m od vzdušnej a návodnej päty hrádze. Rešpektovať územie 10 m od zátopovej čiary vytvorenej maximálnou dovolenou hladinou pre zabezpečenie prístupu k nádrži za účelom výkonu správy vodnej stavby.

2.10 Návrh riešenia záujmov obrany štátu, požiarnej ochrany, ochrany pred povodňami

Návrh riešenia záujmov obrany štátu

Vojenské objekty a podzemné inžinierske siete vojenskej správy nie sú v riešenom území evidované a vojenská správa tu nemá žiadne územné požiadavky. Riešenie civilnej ochrany je v kap. 2.12.5.

Požiarna ochrana

V obci Divín sa nachádza požiarne zbrojnica s primeraným vybavením. V uliciach, pokrytých verejným vodovodom, sú vybudované požiarne hydranty. Vodnú nádrž Ružiná je možné využívať aj ako zdroj požiarnej vody. V prípade požiaru slúži profesionálna zásahová jednotka v Lučenci, prípadne v Detve.

Obec Divín má vybudovanú verejnú vodovodnú sieť, ktorá je navrhnutá na krytie požiarnej potreby a Q_{max} . Na hlavné potrubia sú napojené uličné rozvody s osadenými požiarными hydrantmi. Odborné miesta budú zriadené a označené aj v navrhovaných rozvojových plochách, v zmysle požiadaviek vyhlášky č. 699/2004 Z. z. o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov. Ako náhradný zdroj vody je v núdzovej situácii možné čerpať vodu z Budinského potoka, ktorý preteká stredom zastavaného územia obce.

Pre zabezpečenie požadovanej dostupnosti z hľadiska výkonu požiarnych zásahov sú navrhované komunikácie v nových rozvojových plochách riešené zväčša ako priebežné.

Riešenie záujmov požiarnej ochrany musí byť v súlade so zákonom č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarom v znení neskorších predpisov a s vyhláškou č. 94/2004 Z. z., ktorou sa ustanovujú technické požiadavky na protipožiarnu bezpečnosť pri výstavbe a pri užívaní stavieb.

Ochrana pred povodňami

Najvýznamnejšími vodnými tokmi v riešenom území sú Budinský potok a Tomanovský potok, ktoré pretekajú aj samotným zastavaným územím obce. Na Budinskom potoku je vybudovaná vodná nádrž Ružiná, ktorá zasahuje do katastrálnych území obcí Divín a

Ružiná. V zmysle vyhlášky č. 211/2005 Z.z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov, je Budinský potok zaradený medzi vodohospodársky významné vodné toky. Koryto Budinského potoka je od zaústenia do vodnej nádrže po stred obce upravené. Katastrálnym územím Divín ďalej tečú prítoky Budinského potoka – ľavostranný prítok Kolušovský jarok (Košariská). Na tokoch nachádzajúcich sa v katastrálnom území obce Divín nie je vysledované inundačné územie. Podľa sledovaní z minulosti nepredstavujú vodné toky pretekajúce zastavaným územím obce ohrozenie zástavby ani pri vyšších vodných stavoch. Osobitné opatrenia na vodných tokoch preto nie sú navrhované. V celom katastrálnom území sa navrhujú špecifické krajinnoeologické opatrenia na zvýšenie retenčnej schopnosti krajiny (podrobnejšie v kap. 2.13 „Konceptia starostlivosti o životné prostredie“).

Zastavané územie nie je výraznejšie ohrozované svahovými vodami. Počas dlhotrvajúcich dažďov a pri topení snehu však dochádza k ohrozeniu severovýchodnej časti obce (ul. B. S. Timravy) povrchovými vodami z polí, ktoré sa z extravilánu prelievajú cez betónový múrik a cez zastavané územie pokračujú až do Budinského potoka. Časť týchto vôd je zachytená melioračným kanálom so zaústením do privádzača Mýtina – Divín. Navrhujeme dobudovanie otvoreného dažďového rigolu na rozhraní záhrad a ornej pôdy na zachytenie a odvedenie dažďových vôd mimo zastavaného územia obce.

Všetky križovania inžinierskych sietí s vodnými tokmi musia byť technicky riešené v zmysle s STN 73 6822 „Križovanie a súbegy vedení a komunikácií s vodnými tokmi“. Revitalizácia, úpravy vodných tokov musia byť v súlade s STN 75 2102 „Úpravy riek a potokov“. V záujme zabezpečenia ochrany územia pred povodňami je potrebné dodržiavať zákon č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami.

2.11 Návrh ochrany prírody a tvorby krajiny, prvkov územného systému ekologickej stability a ekostabilizačných opatrení

V rámci prípravy územného plánu obce bol spracovaný návrh prvkov územného systému ekologickej stability a ekostabilizačných opatrení. Navrhované opatrenia sú zakreslené v grafickej časti vo výkrese „Ochrana prírody a tvorba krajiny“.

Chránené územia

Riešené územie sa nachádza mimo súvislej sústavy chránených území Natura 2000 – nezasahuje do navrhovaných vtáčích území, ani území európskeho významu. Nezasahujú sem žiadne veľkoplošné územia ochrany prírody. Na väčšine katastrálneho územia Divín platí 1. stupeň ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny. V k.ú. Divín sa nachádzajú viaceré maloplošné chránené územia – prírodná pamiatka a malou plochou sem zasahujú dve prírodné rezervácie:

- **prírodná rezervácia (PR) Príbrežie Ružinej**, ktorá bola zriadená na výmere 40,7767 ha z dôvodu zabezpečenia ochrany významného hniezdneho a migračného biotopu vtáctva na strednom Slovensku s výskytom vzácných druhov vodného vtáctva, obojživelníkov, fytofilných rýb a s trvalým výskytom vydry riečnej, kde v súlade s § 22 ods. 4 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny a Všeobecne záväznej vyhlášky Krajského úradu v Banskej Bystrici č. 13/1997 z 30.07.1997 platí piaty (najprísnejší) stupeň ochrany s podmienkami v zmysle § 16 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny. V k.ú. Divín sú do PR Príbrežie Ružinej zahrnuté parcely KN-C č. 1617/5 (trvalé trávne porasty) a časť parcely č. 1638 (vodné plochy). Pre PR Príbrežie Ružinej nebolo vyhlásené ochranné pásmo a podľa § 17 ods. 7 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny platí, že ak ochranné pásmo prírodnej rezervácie nebolo vyhlásené, tak je ním územie do vzdialenosti 100 m smerom von od jej hranice a platí v ňom tretí stupeň ochrany s podmienkami v zmysle § 14 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny.
- **prírodná rezervácia (PR) Ružinské jelšiny**, ktorá bola zriadená z dôvodu, že územie predstavuje ukážku prirodzených biocenóz v Revúckej vrchovine, komplexu zamokrených lúk a rôznych vývojových štádií jelšového lesa slatinného charakteru s prechodom k mezofilnej dúbave a ochrany močiarnych a rašelinných ekosystémov (RAMSAR – Ramsarský dohovor o ochrane mokraďných spoločenstiev), kde v súlade s § 22 ods. 4 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny a Všeobecne záväznej vyhlášky KÚ v Banskej Bystrici č. 4/1999 z 25.03.1999 platí piaty stupeň ochrany s podmienkami v zmysle § 16 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny. V k.ú. Divín je súčasťou PR Ružinské jelšiny časť parcely KN-C č. 1 734 (trvalý trávny porast) a na lesnom hospodárskom celku Divín zaberá prírodná rezervácia dielec č. 880. Pre PR Ružinské jelšiny nebolo vyhlásené ochranné pásmo tak podľa § 17 ods. 7 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny platí, že ak ochranné pásmo prírodnej rezervácie nebolo vyhlásené, tak je ním územie do vzdialenosti 100 m smerom von od jej hranice a platí v ňom tretí stupeň ochrany s podmienkami v zmysle § 14 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny.
- **prírodné pamiatky (PP) Jaskyňa Mara medvedia, Divínska hradná jaskyňa, Divínska vináreň.** Jaskyňa Mara medvedia je verejnosti prístupná jaskyňa, ktorej otvor sa nachádza na kopci Dúpa 1 km juhozápadne od Divínskeho hradu pod 4,5

m vysokým vápencovým bralom v nadmorskej výške 345 m n.m. na parcele KN-C č. 1598 v k.ú. Divín. Divínska hradná jaskyňa s dĺžkou 106 m sa nachádza v areáli NKP Divínsky hrad v nadmorskej výške 310 m n.m. Divínska vináreň predstavuje 10 m dlhú jaskyňu vytvorenú v slienitých a bridličnatých vápencoch, ktorá sa nachádza na úpätí hradného brala v nadmorskej výške 273 m n.m. Platia tu ustanovenia § 24 ods. 4 a ods. 5 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny.

- **regionálne významná mokraď Pobrežie Ružinej** – s výmerou 40,2603 ha

Okrem toho je na území Tuhárskeho krasu zaznamenaný výskyt biotopov európskeho významu a biotopov národného významu, ako aj chránených druhov rastlín (predovšetkým vstavačovité – *Orchidaceae*) a živočíchov viazaných na krasové územie. Výskyt biotopov európskeho významu a biotopov národného významu je zaznamenaný aj na lúkach a pasienkoch v oblasti laznického osídlenia Divínske lazy, hlavne na hranici s k.ú. Budiná (podľa databázy LPIS). Viaceré významné biotopy sú viazané na navrhované prvky MÚSES a sú opísané v nasledujúcom texte.

Do severnej časti katastrálneho územia obce Divín zasahuje Chránená vodohospodárska oblasť (CHVO) Horné povodie Ipľa, Rimavice a Slatiny, vyhlásená Nariadením vlády SSR č. 13/1987 Zb. V Chránenej vodohospodárskej oblasti sú zakázané činnosti podľa § 31 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.

Návrh prvkov ÚSES

V rámci okresu Lučenec patrí katastrálne územie Divín medzi územia s najvyššou ekologickou stabilitou, s prevahou plôch ekologicky stabilných. Podľa Krajinárskej štúdie Mikroregiónu Javor je koeficient ekologickej stability (KES) pre k.ú. Divín 0,75. Z okolitých obcí je vyšší KES len v obciach Kotmanová (0,84), Tuhár (0,84) a Píla (0,79). Podľa metodiky RÚSES je stupeň ekologickej stability v k.ú. Divín stanovený koeficientom 3,72.

Štrukturálnymi prvkami ÚSES sú biocentrá, biokoridory a interakčné prvky. V riešenom území je cieľom návrhu prvkov ÚSES miestneho významu posilniť pôsobenie regionálnych biocentier a biokoridorov na okolitú krajinu, predovšetkým južnú časť riešeného územia, ktorá sa vyznačuje nízkym stupňom ekologickej stability.

Základným prvkom ÚSES je biocentrum. Ide o kompaktné a ekologicky súvislé územie, ktoré je hostiteľom prirodzených alebo prírode blízkych spoločenstiev voľne žijúcich druhov rastlín a divožijúcich druhov živočíchov. Podmienkou je, aby dané územie poskytovalo trvalé podmienky pre výživu, úkryt a rozmnožovanie živých organizmov a udržiavanie primeraného genetického zdravia svojich populácií.

Podľa RÚSES okresu Lučenec sa v riešenom území nachádza biocentrum regionálneho významu:

- **RBc Makoviská** – terestrické biocentrum regionálneho významu, ktoré je súčasťou biokoridoru nadregionálneho významu. Má rozlohu 138 ha a tvoria ho bukové lesy a dubovo-hrabové lesy, v súlade s potenciálnou prirodzenou vegetáciou.

Biocentrá regionálneho a nadregionálneho významu predstavujú kostru ekologickej stability regiónu, na ktorú sa viažu prvky ekologickej stability miestneho významu. Pri návrhu biocentier sa prihliada na minimálnu plochu biocentra, nevyhnutnú pre plnenie všetkých funkcií. Pre biocentrum lesného typu je minimálna plocha 3 ha a v prípade biocentra stepného alebo mokraďového charakteru nemá plocha klesnúť pod 0,5 ha.

Pre doplnenie kostry územného systému ekologickej stability sa navrhujú nasledovné biocentrá:

- **MBc Divínsky háj** – terestrické biocentrum miestneho významu tvorí porast dubovo-hrabových lesov, ktorý predstavuje ekosystém prirodzených teplomilných lesných spoločenstiev. Vo východnej časti hraničí s biokoridorom regionálneho významu RBk Krivánsky potok, od ktorého je oddelený dopravnými koridorami. Dubovo-hrabový porast a dubový les spolu s aluviálnou nivou Krivánskeho potoka predstavujú významný krajnotvorný prvok. Má významný dosah najmä na riešené územie a zastavané územie obce Divín. Stresovým faktorom bude plánovaná rýchlostná cesta, preto sa po okraji lesa odporúča vybudovanie nadchodu, resp. podchodu pre migráciu živočíchov. Potrebné je obmedziť potenciálny výrub lesa.
- **MBc Divínsky hrad – Veľký vrch – Pieskový vrch** – terestrické biocentrum miestneho významu sa navrhuje južne od zastavaného územia od hradného vrchu až po Pieskový vrch, s presahom do k.ú. Ružiná. Ide o územie s viacerými pasienkovými spoločenstvami, so spoločenstvami xerothermných skalných strání a dubovo-cerových lesov, pričom zahŕňa genofondové lokality fauny a flóry. Návršie hradu s ruinou pokrývajú trvalé trávne porasty s borievkami, solitérmi borovice čiernej a starých košatých dubov, ako aj súvislý komplex lesa s prevahou *Quercus sp.*. Vápencový skalný masív je porastený druhmi *Quercus daleshampii*, *Quercus petraea*, *Quercus cerris*, *Pinus nigra*, *Pinus sylvestris*, *Prunus spinosa*, *Sambucus nigra*, *Rosa sú.*, *Coryllus avelana*. Bylinný podrast tvorí *Mycelis muralis*, *Alliaria petiolata*, *Carex digitata*, *Veronica officinalis*, *Melica uniflora*, *Hedera helix* a iné. Skalné a suťové stránie i steny zrúcanín hradu sú biotopom *Lacerta muralis*, *Lacerta agilis* a *Lacerta viridis*. Stresovými faktormi je mechanická erózia pôdy spôsobovaná prejazdom automobilov, ohrozovanie vzácnych druhov fauny a flóry pohybom obyvateľov a návštevníkov v okolí hradného vrchu. Navrhuje sa preto vytýčenie okružného náučného chodníka, ktorý by usmerňoval pohyb návštevníkov hradného návršia mimo genofondové lokality.
- **MBc Vodná nádrž Ružiná** – hydrické biocentrum miestneho významu sa navrhuje v rozsahu vodnej nádrže a brehových porastov. Ide o územie s viacerými spoločenstvami vodnej a močiarnej vegetácie, s viacerými spoločenstvami chránených druhov vodného vtáctva a reprodukčné územie obojživelníkov

a trenisko kaprovitých rýb. V blízkosti sa nachádzajú hniezdne biotopy vtákov (napr. bocian biely – *Ciconia ciconia*). Stresovými faktormi je znečistenie z pritekajúcich vodných tokov, dažďové povrchové splachy z rekreačného areálu, kolísanie hladiny vo vodnej nádrži. Navrhovaným opatrením je regulácia športovo-rekreačných aktivít a dôsledné dodržiavanie podmienok ochrany v PR Príbrežie Ružinej.

Biokoridor predstavuje ekologicky hodnotný krajinný segment, ktorý na rozdiel od biocentra nemusí mať kompaktný tvar. Základnou funkciou biokoridoru je umožňovať migráciu živých organizmov medzi biocentrami, resp. ich šírenie z biocentier s ich nadpočetným výskytom do iných biocentier, kde je ich prítomnosť žiaduca.

Podľa RÚSES okresu Lučenec riešeným územím prechádzajú biokoridor nadregionálneho významu a biokoridor regionálneho významu:

- **NBk 6/20 Tisovník – Bralce – Krtiny** – biokoridor nadregionálneho významu terestrického charakteru prepája biocentrá regionálneho významu Makoviská a Krtiny. Predstavuje významný krajinný a biologický priestor pre pestрую škálu podhorských a pahorkatinných fyto- a zoocenóz. Cez riešené územie prechádza zalesnenými časťami vrchoviny – širokým pásom zo severu na juh. V strede k.ú. Divín je prerušené biocentrom regionálneho významu RBc Makoviská.
- **RBk Tuhár – Píla** – biokoridor nregionálneho významu terestrického charakteru prepája biocentrá regionálneho významu. Predstavuje významný krajinný a biologický priestor pre pestрую škálu podhorských a pahorkatinných fyto- a zoocenóz. Cez riešené územie prechádza zalesnenými časťami vrchoviny – širokým pásom zo severu na juh.

Biokoridor miestneho významu musí mať šírku najmenej 15 m a dĺžku najviac 2 000 m, pričom po uvedenom úseku musí byť biokoridor prerušený biocentrom najmenej miestneho významu, inak nemôže plniť funkciu biokoridoru.

Pre doplnenie kostry územného systému ekologickej stability sa navrhujú nasledujúce biokoridory:

- **MBk Budinský potok** – kombinovaný terestricko-hydrický biokoridor miestneho významu. Funkciu biokoridoru zabezpečuje samotný vodný tok a jeho pobrežná a nivná vegetácia. Biokoridor využívajú viaceré skupiny stavovcov – obojživelníky, niektoré vtáky, drobné zemné cicavce. Jeho funkcia súvislého prepojenia biotopov nad obcou Divín po vtok do vodnej nádrže je obmedzená zastavaným územím a pri vtoku do obce je jeho funkcia prerušená prehrádzkou pre záchyt splavenín. Hlavným stresovým faktorom je prechod zastavaným územím obce, kde je potrebné ponechať pás ochrannej zelene. Ďalej je potrebné zachovanie brehových porastov nad zastavaným územím obce.
- **MBk Tomanovský potok** – kombinovaný terestricko-hydrický biokoridor miestneho významu. Navrhuje sa v trase bezmenného vodného toku. Brehové porasty

a sprievodná vegetácia sú dostatočne vyvinuté len na hornom toku. Biokoridor je funkčný len po začiatok zastavaného územia obce, kde dochádza k zhoršeniu kvality vody. V zastavanom území je preto potrebné podľa priestorových možností ponechať a revitalizovať vegetačný pás.

V riešenom území boli ďalej identifikované dve genofondové lokality fauny a flóry:

- **G1 Pobrežie Ružinej** – územie kumuluje genofondové lokality vzácnych druhov rastlín – močiarka (*Batrachium*), hviezdoša močiarného (*Callitriche palustris* agg.), blatnička vodná (*Limosella aquatica* L.), pečeňovka mrvka dutinkatá (*Riccia cavernosa* Hoffm.), riečňanka prímorská (*Najas marina* L.), avifauny, obojživelníkov a plazov – ropucha obyčajná (*Bufo bufo*), skokan (*Rana* spp.), užovka frkaná (*Natrix tessellata*), rosnička zelená (*Hyla arborea*).
- **G2 Návršie Divínskeho hradu** – ide o genofondovú lokalitu užovky stromovej (*Elaphe longissima*) a veternice lesnej (*Anemone sylvestris*), v bezprostrednom okolí nadväzuje aj genofondová lokalita vstavača obyčajného (*Orchis morio* L.).

Interakčný prvok má nižšiu ekologickú hodnotu ako biocentrum alebo biokoridor. Jeho účelom v kultúrnej krajine je tmiť negatívne pôsobenie devastačných činiteľov na ekologicky hodnotnejšie krajinné segmenty a na druhej strane prenášať ekologickú kvalitu z biocentier do okolitej krajiny s nízkou ekologickou stabilitou, resp. narušenej antropogénnou činnosťou. Pre plnenie uvedených funkcií sú navrhované interakčné prvky:

- sprievodná vegetácia poľných ciest, remízky, zeleň na stržiach, líniová zeleň na poľnohospodárskej pôde, vrátane navrhovanej líniovej zelene
- drobné vodné toky s brehovou vegetáciou, ktoré nie sú zaradené medzi biokoridory miestneho významu

Všetky prvky ÚSES sú vymedzené zakreslením vo výkrese ochrany prírody a tvorby krajiny.

Opatrenia na zabezpečenie ekologickej stability a biodiverzity

Ekologickú stabilitu možno podporiť predovšetkým systémom ekostabilizačných opatrení, zabezpečujú celoplošné pôsobenie ÚSES. Ak by neboli implementované, môže dôjsť k ohrozeniu prírodných zdrojov a následne až k situácii, že navrhované prvky kostry ÚSES (biocentrá, biokoridory, interakčné prvky) nebudú v dostatočnej miere plniť im prisudzované ekologické funkcie.

Opatrenia s daným účelom sú uvedené v návrhu jednotlivých prvkov MÚSES. Na zabezpečenie ekologickej stability a biodiverzity ekosystémov je potrebné:

- vytvorenie nárazníkových pásov pozdĺž vodných tokov, nárazníkové pásy mali by byť široké minimálne 10 – 15 m, zatrávnené a ponechané na sukcesiu (zarastanie

drevinami a krovinami); hlavnou funkciou pásu je retencia vody a živín, eliminácia znečisťovania vody

- zvýšiť druhovú diverzitu lesných porastov a nelesnej drevinovej vegetácie a minimalizovať lesné monokultúry
- optimalizovať drevinovú skladbu a preferovať pôvodné dreviny v súlade s potenciálnou prirodzenou vegetáciou v danom území
- odstraňovanie nepôvodných a invázných druhov rastlín ohrozujúcich biologickú diverzitu, najmä agát biely a z bylinnej etáže krídlatku japonskú v súlade s vyhláškou 24/2003 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny
- na návrší Divínskeho hradu zmeniť druhové zloženie v prospech pôvodných drevín (teplomilné dubové porasty) a súčasne potlačiť nepôvodné dreviny – agát biely a borovicu čiernu
- vytýčenie okružného náučného chodníka na usmernenie pohybu návštevníkov hradného návršia mimo genofondové lokality
- obnoviť extenzívne využívanie zarastajúcich lúk a pasienkov s ich kosením a vypásaním
- zachovať biodiverzitu lúčnych ekosystémov a obmedziť sukcesný proces (zarastanie náletovými drevinami)
- sukcesný proces na trvalých trávnych porastoch umožniť len v odľahlých a ťažko dostupných polohách
- dobudovať prvky územného systému ekologickej stability
- doplnenie stromovej a krovinovej vegetácie, prípadne trvalých trávnych porastov v trase navrhovaných biokoridorov
- obmedziť poľnohospodársku výrobu a výrub drevín a iné činnosti v lokalitách tvoriacich prvky systému ekologickej stability
- dôsledne kontrolovať dodržiavanie podmienok ochrany v chránených územiach PR Príbrežie Ružinej a PR Ružinské jelšiny
- dodržiavať ochranné pásmo lesa – 50 m od hranice lesného pozemku
- novú rozvojovú plochu č. 4 ohraničiť bariérovou zeleňou z drevín pôvodného druhového zloženia, zo strán od ochranného pásma PR Príbrežie Ružinej
- novú rozvojovú plochu č. 3 ohraničiť oplotením a bariérovou zeleňou z drevín pôvodného druhového zloženia, zo strán od ochranného pásma PR Príbrežie Ružinej a vylúčiť v tejto rozvojovej ploche aktivity meniace vodný režim PR, na základe uskutočneného prieskumu
- v rozvojovej ploche č. 6 umiestniť informačný panel o PR Príbrežie Ružinej, predmete ochrany a obmedzeniach vyplývajúcich z príslušnej legislatívy

- v novej rozvojovej ploche č. 7 (v regulačnom bloku R5) je potrebné pred lokalizáciou konkrétnych investičných zámerov uskutočniť prieskum so zameraním na existujúce krasové javy (škrapy, závrtý, napojenie na jaskyňu) a chránené druhy rastlín a biotopy európskeho a národného významu a zámery lokalizovať na základe tohto prieskumu mimo záujmy ochrany prírody
- pred lokalizáciou konkrétnych investičných zámerov v oblasti rekreácie – agroturistiky, turistiky, cykloturistiky (vrátane náučných trás, informačných panelov, rozhľadní a drobnej infraštruktúry) je tieto zámery potrebné konzultovať s územne príslušnou jednotkou ŠOP SR

2.12 Návrh verejného dopravného a technického vybavenia

2.12.1 Doprava

Širšie dopravné vzťahy a nadradená dopravná infraštruktúra

Z hľadiska dopravnej dostupnosti má obec Divín výhodnú polohu v blízkosti multimodálneho dopravného koridoru, ktorý predstavuje cesta I. triedy a železnica. Do katastrálneho územia obce Divín z tohto dopravného koridoru zasahuje len železničná trať č. 160 Zvolen – Lučenec – Košice (s pokračovaním do Nových Zámkov – č. trate 150). Ide o dvojkoľajovú, neelektrifikovanú trať. Je súčasťou siete európskych železničných tratí TINA, v súčasnosti však nespĺňa kritériá na zaradenie do tejto siete. Najbližšia zastávka na tejto trati je v obci Mýtina. V súlade s ÚPN VÚC Banskobystrického kraja sa počíta s elektrifikáciou a modernizáciou trate na traťovú rýchlosť 80-100 km/h. Výhľadovo sa uvažuje výstavbou vysokorýchlostnej trate Bratislava – Zvolen – Lučenec – Košice. Cez k.ú. Divín by mala prechádzať severne od obce v tunelovom vedení.

Paralelne so železničnou traťou je vedená cesta I. triedy č. I/16 Žiar nad Hronom – Zvolen – Lučenec – Košice, ktorá je súčasťou medzinárodného cestného koridoru E571, E58. Zabezpečuje spojenie nielen s mestami a obcami ležiacimi na tejto dopravnej osi, ale aj s ďalšími hospodárskymi centrami v SR a Maďarsku. Plánovaná trasa rýchlostnej cesty R2 vedie aj cez katastrálne územie obce Divín, po jeho východnej hranici. Rýchlostná cesta R2 v úseku Zvolen – Lučenec sa navrhuje v kategórii R 24,5/100. V riešenom území sa na trase R2 nenavrhujú žiadne križovatky, s výnimkou križovania cesty III/2 664 do Lovinobane.

Katastrálnym územím obce Divín prechádzajú viaceré cesty III. triedy. Hlavné dopravné napojenie obce Divín (a tiež okolitých obcí Tuhár a Budiná) na nadradenú cestnú sieť je prostredníctvom cesty III. triedy č. III/2 632 Mýtina – Divín – Tuhár. Cesta sa v obci Mýtina napája na cestu I. triedy č. I/16. Spojenie s obcami Ružiná a Lovinobaňa zabezpečuje cesta č. III/2 633 Divín – Ružiná. Okrajom katastrálneho územia obce Divín na krátkom úseku

prechádza aj cesta č. III/2 634 Tuhár – Budiná. Po južnej hranici katastrálneho územia prechádza cesta č. III/ 2664 Podrečany – Lovinobaňa.

Najvyššie intenzity dopravy boli na ceste č. III/2 632 v úseku Mýtina – Divín, kde bolo podľa sčítania dopravy z r. 2015 dopravné zaťaženie 2 109 voz./24 hod. Dopravné zaťaženie ostatných ciest je minimálne.

Tab.: Priemerné denné intenzity dopravy (sk.voz./24 h)

Cesta: úsek	T= nákladné automobily a prívesy	O= osobné a dodávkové automobily	M= motocykle	S = spolu
III/2 632: 93030 Mýtina – Divín				
r. 2010	175	1 061	35	1 271
r. 2015	<u>375</u>	<u>1715</u>	<u>19</u>	<u>2109</u>
III/2 632: 93037 Divín – Tuhár				
r. 2010	65	352	6	423
r. 2015	<u>108</u>	<u>306</u>	<u>6</u>	<u>420</u>
III/2 633: 94940 Divín – Lovinobaňa				
r. 2010	88	622	16	726
r. 2015	<u>103</u>	<u>729</u>	<u>14</u>	<u>846</u>
III/2 664: 94110 Podrečany – Lovinobaňa				
r. 2010	65	455	5	525
r. 2015	<u>111</u>	<u>587</u>	<u>9</u>	<u>707</u>

Zdroj: Sčítanie dopravy, SSC 2010, 2015

Stav ciest III. triedy je miestami nevyhovujúci, odporúčame ich rekonštrukciu. Šírkové usporiadanie cesty III. triedy v zastavanom území sa navrhuje v kategórii MZ 8,5(8,0)/50 vo funkčnej triede B3 a v kategórii C 7,5/70 mimo zastavaného územia. V kritickom úseku na Jilemnického ul. pri kostole, kde pre stiesnené priestorové podmienky nie je možné dosiahnuť požadovanú šírku dopravného koridoru, sa vozovka rozšíri na navrhovanom prekrytí Tomanovského potoka.

Najbližšie čerpacie stanice pohonných hmôt sa nachádzajú v Detve a pri Tomášovciach. Zariadenia a líniové stavby iných druhov dopravy (letecká, vodná doprava) sa v území nenachádzajú. Najbližšie letisko, zaradené do kategórie medzinárodných letísk, je na Sliachi.

Miestne komunikácie

Miestne komunikácie tvoria zokruhovanú sieť. Kostru dopravnej siete obce Divín tvoria prieťahy ciest III. triedy č. III/2 632 a č. III/2 633 zastavaným územím obce. Na tieto komunikácie sa napájajú okruhy miestnych komunikácií rôznej hierarchie. Miestne komunikácie zabezpečujú prístup aj k vodnej nádrži Ružiná a príľahlej rekreačnej oblasti. Odľahlá lokalita s rozptýleným osídlením Divínske lazy je dopravne dostupná

prostredníctvom poľnej a lesnej cesty. Navrhujeme ju spevniť a rekonštruovať v parametroch P4,5/30 (podľa ON 736118) s výhybňami.

Viacere miestne komunikácie majú nedostatočné šírkové parametre a nevyhovujúcu kvalitu povrchového krytu, ojedinele aj nespevnený povrch. Uvedený problém sa týka niektorých úsekov na uliciach Mlynská, Novohradská, Zelená, Hradná, paralelných ciest s Potočnou ul. a Jilemnického ul. Tieto komunikácie sa prebudujú tak, aby spĺňali parametre príslušných funkčných tried a kategórií. Vzhľadom k obmedzeným priestorovým podmienkam v existujúcej zástavbe sa navrhujú nižšie funkčné triedy a kategórie miestnych komunikácií (C3, D1), zodpovedajúce pobytovej funkcii a nižšej mobilite obyvateľov. Existujúce miestne komunikácie budú v nevyhovujúcich úsekoch prebudované v kategórii MO 7,5/40 (C2) a MO (MOK) 7/30 (C3). Pokiaľ to neumožňujú priestorové pomery, výnimočne je prípustná kategória MO 5/30.

Navrhované miestne komunikácie navrhujeme napojiť na existujúcu uličnú sieť a vytvoriť kontinuálne okruhy, s minimom slepých komunikácií. Navrhujeme predĺžiť miestnu komunikáciu od cintorína až po vyústenie na cestu III. triedy č. III/2 632 (Jilemnického ul.). Tým vznikne ucelený okruh miestnej komunikácie funkčnej triedy C2, ktorý v prípade dočasnej uzávery dopravy na námestí (v čase konania trhov a kultúrnych akcií) môže slúžiť ako náhradná trasa. Okruh komunikácií funkčnej triedy C2 budú tvoriť ulice Záhradná, MUDr. Jánskeho, Lazná a východným smerom Švermova ulica, sprístupňujúca rekreačné územie pri vodnej nádrži. Výhľadovo, v prípade dobudovania navrhovaného rekreačného strediska pri vodnej nádrži na plnú kapacitu, je potrebné uvažovať s výstavbou priameho dopravného napojenia z cesty III. triedy (obchvatu obce).

Ďalej sa navrhuje dobudovať ucelený okruh komunikácií funkčnej triedy C3 na severozápadnom okraji obce, ktorý vznikne predĺžením a vzájomným zokruhovaním ulíc Mlynská a Fučíkova. Tieto komunikácie budú súčasne tvoriť kostru obslužnej dopravnej siete pre navrhovanú rozvojovú plochu č. 2. Na túto kostru sa napojí upokojená komunikácia funkčnej triedy D1.

Rozvojové plochy č. 3 a č. 4 budú na existujúce miestne komunikácie napojené vo viacerých bodoch prostredníctvom navrhovaných upokojených komunikácií funkčnej triedy D1.

Pre dopravnú obsluhu existujúceho rómskeho osídlenia a rozvojových plôch č. 9, 10 je potrebné dobudovať v súčasnosti provizórne komunikácie a vybudovať nové upokojené komunikácie. Komunikácie, ktoré nie je možné napojiť na okružný systém, budú zakončené otočkami. Miestne komunikácie a ich napojenia budú riešené v zmysle STN 73 6110 a STN 73 6102.

Tab.: Celkový prehľad navrhovaných miestnych komunikácií podľa funkčných tried pre nové rozvojové plochy

Poloha (č. rozvoj. plochy)	Funkčná trieda - kategória	Dĺžka komunikácie v m
2	C3 - MO 7/30	256
	C3 - MO 7/30	320
	D1 – MOU	345
3	D1 – MOU	108
4	D1 – MOU	414
	D1 – MOU	82
	D1 – MOU	145 (spevn. exist. cesty)
7	D1 – MOU	205
9	D1 – MOU	128 (spevn. exist. cesty)
10	D1 – MOU	116
Predĺženie Novohradskej ul. po cestu II/2632	C2 – MO 7,5/30	443

Statická doprava

Plochy statickej dopravy sa nachádzajú v centrálnej časti obce – pri kultúrnom dome s obecným úradom, obchodnom dome, cintoríne a bytových domoch. Pre odstavovanie motorových vozidiel sa ďalej využívajú pridružené priestory komunikácií – rozšírenia asfaltovej plochy vozovky, prípadne zatravnené krajnice. Odstavné plochy pre rodinné domy sú zabezpečované na pozemkoch rodinných domov – v garážach alebo na spevnených plochách. S týmto riešením sa počíta aj v novonavrhovaných obytných uliciach.

Parkovisko je potrebné vybudovať pre potreby navrhovaného rekreačného strediska, ktoré bude súčasne plniť funkciu záchytného parkoviska na vstupe do celej rekreačnej oblasti pri vodnej nádrži. Podľa projektovej dokumentácie sa v rámci rozvojovej plochy č. 6 počíta s parkoviskom s kapacitou 250 stojísk pre osobné automobily a 10 stojísk pre autobusy. Odstavné plochy sa ďalej navrhujú pri cintoríne, základnej škole (amfiteátri) a športovom areáli, každé s kapacitou cca 15 stojísk. Takto vzniknuté nároky na statickú dopravu je potrebné riešiť v zmysle požiadaviek STN 73 6110 pre výhľadový stupeň automobilizácie 1:2,5. Odporúča sa zabezpečiť aj parkovacie plochy pre bicykle s počtom miest 20 % kapacity parkoviska pre motorové vozidlá.

Nemotorová doprava

Chodníky sú vybudované len čiastočne pozdĺž prieľahu ciest III. triedy zastavaným územím a na niektorých miestnych komunikáciách. Šírkové parametre a stav chodníkov sú vyhovujúce len v centre obce, kde boli nedávno rekonštruované. V ostatných častiach sú chodníky prevažne v nevyhovujúcej šírke a kvalite alebo úplne chýbajú. Navrhuje sa dobudovať chodníky pozdĺž prieľahov ciest III. triedy č. III/2 632 a III/2 633 zastavaným územím obce, t.j. na Partizánskej ul. a Hurbanovej ul. Chodník pozdĺž cesty III/2 633 bude

ďalej predĺžený do obce Mýtna, nakoľko obyvatelia obce Divín vo veľkej miere využívajú železničnú dopravu zo zastávky v obci Mýtna. V prípade vybudovania rekreačného centra pri vodnej nádrži (rozvojová plocha č. 6) bude potrebné vybudovanie pešieho chodníka (prípadne integrovaného s cyklistickým chodníkom) aj pri hlavnej prístupovej ceste (Švermova ul.).

V nových rozvojových plochách pre výstavbu obytných stavieb sa vybudujú aspoň jednostranné chodníky so šírkou min. 1,5 m pozdĺž všetkých navrhovaných komunikácií funkčnej triedy C2 a C3. Chodníky sa vybudujú v súlade s STN 73 6110.

V riešenom území sú vyznačené viaceré cyklistické trasy, ktoré v rámci Mikroregiónu Javor vytvárajú ucelenú sieť cyklotrás. Sú vyznačené prevažne po existujúcich cestách III. triedy – do obcí Mýtna, Tuhár, Budiná. Cyklotrasy sú po oboch brehoch vodnej nádrže Ružiná. Tieto cyklistické trasy navrhujeme dobudovať, vrátane ich značenia. Cyklistickú trasu Divín – Mýtna navrhujeme vybudovať ako samostatný cyklistický chodník, dopravne segregovaný od automobilovej dopravy. Šírkové usporiadanie cyklistickej trasy bude navrhnuté v zmysle STN 73 6110. Ďalej navrhujeme po existujúcich poľných a lesných cestách vyznačiť novú cyklistickú trasu z obce Divín do lokality Divínske lazy, ktorá sa v lokalite Činčurovci napojí na vyznačenú cyklistickú trasu Mýtna – Budinské lazy.

Osobná hromadná doprava

Verejná hromadná doprava je zabezpečovaná autobusovou dopravou. V obci Divín sú tri autobusové zastávky, jedna na námestí, dve v okrajových častiach obce. V súvislosti s návrhom nových rozvojových plôch navrhujeme zriadenie ďalších troch zastávok, z toho jednu sezónnu pri navrhovanom rekreačnom stredisku. Týmto bude splnená požiadavka dostupnosti zastávok do vzdialenosti 500 m splnená, s výnimkou odľahlých lazov.

Priame spojenie obce Divín s okresným mestom zabezpečuje denne (v pracovných dňoch) 17 párov spojov. Autobusová doprava sa realizuje na linkách obsluhovaných SAD Lučenec, a.s.:

- Lučenec – Detva – Zvolen – Banská Bystrica
- Lučenec – Lovinobaňa – Kotmanová – Mýtna – Ružiná – Píla - Podkriváň
- Lučenec – Podrečany – Lovinobaňa – Ružiná – Divín – Tuhár
- Lučenec – Lovinobaňa – Kotmanová – Mýtna – Ružiná – Píla – Podkriváň

Väčšina spojov končí v obci Divín. Podstatne väčší počet spojov zastavuje na zastávkach v obci Mýtna, kde je možný prestup na diaľkové linky autobusovej dopravy do Lučenca, Detvy a Zvolena. Najbližšia železničná zastávka je v obci Mýtna a od obce Divín je vzdialená len 2,5 km.

Dopady dopravy a ich eliminácia

Interakcia dopravy so zastavaným územím sa hodnotí kritériami kvality vzájomných ovplyvňovaní, ktoré predstavujú najmä hygienické dopady (hluk, imisie, odpady), bezpečnosť verejného dopravného priestoru a jeho estetický obraz.

Zastavaným územím obce Divín prechádzajú cesty III. triedy. Zákon č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov definuje ochranné pásmo cesty III. triedy v šírke 20 m po oboch stranách, nad a pod komunikáciou, mimo zastavaného územia obce. V cestnom ochrannom pásme platia zákazy alebo obmedzenia činnosti; výnimky môže povoliť príslušný cestný správny orgán.

Vzhľadom na nízku intenzitu dopravy na cestách III. triedy, ktoré prechádzajú zastavaným územím obce, nie je obytné územie zaťažované nadmerným hlukom, ktorý by presahoval povolené hodnoty podľa vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších predpisov. Za účelom eliminácie prípadných negatívnych dopadov dopravy na existujúcu zástavbu sa odporúča posilnenie izolačnej líniovej zelene pozdĺž cesty III. triedy. Architektonickú dispozíciu interiérov rodinných domov umiestnených pozdĺž cesty III. triedy odporúčame orientovať na odvrátenú stranu od zdroja hluku a vytvárať predzáhradky so vzrastlou zeleňou. Uvedené platí pre existujúcu zástavbu v prípade prestavieb a náhradnej výstavby po asanovaných objektoch. Nové rozvojové plochy pre bývanie a občiansku vybavenosť sa nenavrhujú v blízkosti ciest III. triedy, nepriaznivé vplyvy z dopravy sa tu preto nepredpokladajú.

Na miestnych komunikáciách, najmä v centrálnej zóne obce a v blízkosti vzdelávacích zariadení, odporúčame zväziť vhodnosť osadenia spomaľovacích prahov. Prvky upokojovania dopravy budú umiestňované na základe podrobnejšej projektovej dokumentácie v súlade s technickými podmienkami TP 018 (pôvodne TP 15/2005).

2.12.2 Vodné hospodárstvo

Stav zásobovania pitnou vodou

Obec Divín je pitnou vodou zásobovaná zo skupinového vodovodu Hriňová – Lučenec – Filakovo (DN 400). Hlavným zdrojom skupinového vodovodu je vodárenská nádrž Hriňová na toku Slatina. Celková kapacita vodných zdrojov pre skupinový vodovod je $Q_{\min} = 272,8$ l/s. Obec je zo skupinového vodovodu zásobovaná prostredníctvom liatinového prírodného potrubia DN 150, ktoré vedie z obce Mýtina do vodojemu Divín. Vodojem s objemom $2 \times 150 \text{ m}^3$ je situovaný v lokalite Košariská. Kóty hladín sú max. 339,45 a min. 335,60 m n.m. Z vodojemu je do spotrebiska voda dopravená liatinovým zásobným

potrubím DN 200. V km 0,823 je na zásobnom potrubní šachta s redukčným ventilom, ktorý zabezpečuje možnosť vytvorenia 2 tlakových pásiem.

Z verejnej vodovodnej siete sú okrem obytnej zástavby zásobované aj zariadenia občianskej vybavenosti. Rozvodné potrubia v obci sú z liatinových rúr LT DN 100 a novšie z PVC rúr DN 110, DN 160. Pozostávajú z viacerých vetiev, ktoré sú zväčša zokruhované. Sú vedené v krajniciach a zelených pásoch. Na verejný vodovod je napojených 81,9% z celkového počtu obyvateľov obce. Verejný vodovod chýba na ul. J. Kráľa.

Výpočet potreby vody

Vo výpočte potreby vody sa uvažuje s potrebou vody pre bytový fond, občiansku vybavenosť a výrobné prevádzky. Výpočet je prevedený v zmysle vyhlášky č. 684/2006 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách na návrh, projektovú dokumentáciu a výstavbu verejných vodovodov a kanalizácií.

Súčasný počet obyvateľov: 2 076

Priemerná súčasná potreba vody Q_p

- Bytový fond: $2\,076 \times 145 \text{ l/osoba/deň} = 301\,020 \text{ l/deň} = 3,484 \text{ l/s}$
- Základná občianska vybavenosť: $2\,076 \times 25 \text{ l/osoba/deň} = 51\,900 \text{ l/deň} = 0,601 \text{ l/s}$
- Výroba: $10 \times (5+25+120) \text{ l/zam./deň} = 1\,500 \text{ l/deň} = 0,017 \text{ l/s}$
- Priemerná potreba vody spolu: $354\,420 \text{ l/deň} = 4,102 \text{ l/s}$

Maximálna súčasná denná potreba vody $Q_m = Q_p \times k_d$ ($k_d = 1,6$)

- Bytový fond: $3,484 \text{ l/s} \times 1,6 = 5,574 \text{ l/s}$
- Základná občianska vybavenosť: $0,601 \text{ l/s} \times 1,6 = 0,962 \text{ l/s}$
- Výroba: $0,017 \text{ l/s} \times 1,6 = 0,027 \text{ l/s}$
- Maximálna denná potreba vody spolu: $6,563 \text{ l/s}$

Maximálna súčasná hodinová potreba vody $Q_h = Q_m \times k_h$ ($k_h = 1,8$)

- Bytový fond $5,574 \text{ l/s} \times 1,8 = 10,033 \text{ l/s}$
- Základná občianska vybavenosť $0,962 \text{ l/s} \times 1,8 = 1,732 \text{ l/s}$
- Výroba: $0,027 \text{ l/s} \times 1,8 = 0,049 \text{ l/s}$
- Maximálna hodinová potreba vody spolu: $11,814 \text{ l/s}$

Predpokladaný počet obyvateľov na konci návrhového obdobia (v r. 2030) je 2 226 obyvateľov (1,072 – násobok súčasného stavu). Do výpočtu bola ďalej zahrnutá priemerná denná potreba vody v navrhovanom rekreačnom stredisku 0,68 l/s, t.j. 100 l/os/deň (podľa výpočtu v príslušnej projektovej dokumentácii). Výpočet potreby vody na konci návrhového obdobia je rekapitulovaný v nasledujúcej tabuľke.

Tab.: Rekapitulácia potreby vody

	Súčasná potreba vody	Návrh. potreba vody –
Ročná potreba vody (m ³ /r)	129 363	160 121
Priemerná potreba vody Q _p (l/s)	4,102	4,397+0,68=5,077
Max. denná potreba vody Q _m (l/s)	6,563	8,123
Max. hodinová potreba vody Q _h (l/s)	11,814	14,621

Návrh zásobovania pitnou vodou

Súčasná akumulácia 2x150 m³ vo vodojeme predstavuje cca 2/3 z maximálnej návrhovej dennej potreby. Kapacitu akumulácie je potrebné rozšíriť tak, aby pokryla nárast potreby vody vyvolaný napojením nových rozvojových plôch. Navrhujeme vybudovanie druhého vodojemu v lokalite Košariská s objemom 2x150 m³.

V zmysle zámerov ÚPN VÚC Banskobystrický kraj bolo už vybudované prívodné vodovodné potrubie z obce Divín do obce Tuhár, ktoré slúži na zásobovanie obce Tuhár pitnou vodou (pozdĺž cesty III. triedy).

Zásobovanie nových obytných ulíc pitnou vodou sa rieši napojením na existujúce rozvody pitnej vody v obci, predĺžením existujúcej rozvodnej siete. Vodovodná sieť je navrhnutá tak, že je v maximálnej miere zokruhovaná. Potrubie sa navrhuje z polyetylénových rúr DN 100 mm. Uloží sa v nespevnených zelených plochách pozdĺž komunikácie alebo v krajnici komunikácie. Približné trasovanie rozvodov vody je znázornené v grafickej časti, vo výkrese „Verejné technické vybavenie“.

Vyššie položené časti navrhovanej zástavby (rozvojová plocha č. 2) a prieluky na Novohradskej ul. sú súčasťou II. tlakového pásma, ostatné navrhované rozvojové plochy spadajú do I. tlakového pásma. Na zabezpečenie požadovaných tlakových pomerov vo vodovodnej sieti nie je potrebné realizovať osobitné opatrenia. Na rozvodnom potrubí budú osadené armatúrne šachty pre uzatváracie a rozdeľovacie armatúry. Jednotlivé stavby budú na rozvodnú sieť pripojené vodovodnými prípojkami z polyetylénových rúr DN 80 mm – DN 25 mm. Meranie spotreby vody bude vo vodomeroch osadených na verejne prístupnom priestranstve. Podrobné riešenie zásobovania pitnou vodou bude predmetom projektovej dokumentácie nižšieho stupňa. Vodovod sa navrhne v zmysle platných noriem STN.

Vodovodné potrubie bude okrem zabezpečovania potreby pitnej a úžitkovej vody pre obyvateľstvo slúžiť aj pre požiaru potrebu. Na vetvách budú osadené požiarne nadzemné hydranty v zmysle požiadaviek vyhlášky č. 699/2004 Z. z. o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov a príslušnej STN.

Stav odvádzania a likvidácie splaškových odpadových vôd

Obec Divín má vybudovanú splaškovú kanalizáciu. Kanalizácia je gravitačná z rúr PVC DN 300. Čistenie odpadových vôd je v čistiarni odpadových vôd (ČOV) Divín, ktorá je umiestnená medzi obcou a vodnou nádržou. Na verejnú kanalizáciu je napojených 88,1% z celkového počtu obyvateľov obce. ČOV Divín je v majetku StVS, a.s. Banská Bystrica, rovnako ako kanalizačná infraštruktúra v obci. V roku 2016 bola v investorstve StVS, a.s. B. Bystrica dokončená investícia rozšírenia a intenzifikácie ČOV – „Divín – ČOV, doplnenie odľahčenia, mechanického predčistenia a terciálneho stupňa“. Po realizácii projektu má ČOV nasledovné parametre: počet EO: 2500, zaťaženie ČOV: $Q_{24}=4,7 \text{ l.s}^{-1}$, $BSK_5=400 \text{ mg/l}$, $NL = 365 \text{ mg/l}$, $Q_d= 6,1 \text{ l.s}^{-1}$, $N_c= 73 \text{ mg/l}$, $P_c = 17 \text{ mg/l}$.

Výpočet množstva splaškových odpadových vôd

Množstvo splaškových odpadových vôd sa vypočíta odvodením z výpočtu potreby pitnej vody podľa STN 75 6101:

- Priemerné návrhové denné množstvo splaškových vôd $Q_{24} = Q_p$
- Maximálne návrhové hodinové množstvo splaškových vôd $Q_{h \max} = Q_{d \max} \times k_{\max}$ ($k_{\max} = 2,1$)
- Minimálne návrhové hodinové množstvo splaškových vôd $Q_{h \min} = Q_{24} \times k_{\min}$ ($k_{\min} = 0,6$)
- Ročné návrhové množstvo splaškových vôd $Q_r = Q_{24} \times 365$

Tab.: Rekapitulácia odtokového množstva splaškových odpadových vôd

Návrh. množstvo splaškových vôd	EO _n = 2226
Ročné množstvo splaškových vôd Q _r (m ³ /r)	160 121
Priemerné denné množstvo splašk. vôd Q _p (l/s)	5,077
Max. hodinové množstvo splaškových vôd Q _{h max} (l/s)	10,661
Min. hodinové množstvo splaškových vôd Q _{h min} (l/s)	3,046

Návrh odvádzania splaškových vôd

Systém existujúcej kanalizácie obce sa zachováva. Navrhuje sa odkanalizovanie všetkých nových rozvojových plôch určených pre obytné a rekreačné funkcie. V navrhovaných koridoroch miestnych komunikácií bude kanalizačné potrubie umiestnené pod vozovkou.

Všetky navrhované rozvojové plochy budú odkanalizované gravitačne. Stoková sieť bude z potrubí PVC DN 300 mm. Kanalizačné prípojky budú z PVC, jednoduché (DN 150) alebo združené (DN 200), realizované pripojením cez odbočku 300/150(200), pripojenie nehnuteľností bude cez revíznú šachtu umiestnenú na verejnom priestranstve. Približné trasovanie jednotlivých stôk je znázornené v grafickej časti vo výkrese „Verejné technické

vybavenie“. Podrobné technické riešenie odkanalizovania bude predmetom projektovej dokumentácie nižšieho stupňa.

Gravitačná kanalizácia je navrhnutá na minimálne a maximálne prietoky splaškových odpadových vôd z pripojených nehnuteľností. Minimálne prietoky boli smerodajné pre návrh minimálneho sklonu stôk z dôvodu zabezpečenia ich samočistiacej schopnosti. Ochranné pásmo kanalizácie je podľa zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách 1,5 m od vonkajšieho okraja potrubia horizontálne na obe strany. V ochrannom pásme je možná stavebná činnosť len so súhlasom prevádzkovateľa kanalizácie.

Odvádzanie odpadových vôd je potrebné riešiť v súlade s § 36 ods. 3 zákona č. 364/2004 o vodách a o zmene zákona č. 372/1990 Z. z. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) a NV SR č. 269/2010 Z.z., ktorými sa stanovujú kvalitatívne ciele povrchových vôd a limitné hodnoty ukazovateľov prečistenia odpadových vôd, vrátane podmienok pre vypúšťanie vôd z povrchového odtoku.

Odvádzanie dažďových vôd

Väčšina dažďových vôd by sa mala zachytávať na súkromných pozemkoch a prípadne využívať na polievanie. Voda zadržaná v území prispeje k zachovaniu potrebnej vlhkosti, nevyhnutnej pre rast sídelnej vegetácie.

Odvod dažďovej vody z komunikácií sa navrhuje prostredníctvom vsakovacích jám na okrajoch komunikácií, resp. vybudovaním delenej dažďovej kanalizácie, s napojením na existujúcu dažďovú kanalizáciu. V prípade potreby zriaďovania väčších spevnených plôch (napr. odstavňových a manipulačných plôch v navrhovanom rekreačnom stredisku) by sa mali preferovať priepustné povrchy vytvorené zo zatrávňovacích tvárnic alebo zámkovej dlažby. Pri odvádzaní vôd z povrchového odtoku zo zastavaného územia obce a z pozemných komunikácií pre motorové vozidlá, vrátane parkovísk a odstavňových plôch, budú tieto vody prečistené zachytením plávajúcich látok, resp. osadením lapačov na zachytávanie ropných látok.

Na ochranu zástavby na ul. B. S. Timravy pred stekajúcimi vodami z okolitej poľnohospodárskej pôdy sa navrhuje dobudovanie (predĺženie) dažďového rigolu, s vyústením pri ČOV. Technické riešenie dažďového rigolu, ako aj výpočet dimenzie a množstva dažďových vôd, bude predmetom riešenia v podrobnejšej dokumentácii.

2.12.3 Energetika

Zásobovanie elektrickou energiou

Nadradené elektroenergetické sústavy a rozvody VN

Riešeným územím prechádza koridor elektrického vedenia VVN 110 kV č. 7 883 Lučenec – Lieskovec – asi 0,8 km severne od zastavaného územia obce Divín. V zmysle ÚPN VÚC Banskobystrický kraj v znení zmien a doplnkov rezervujeme výhľadový koridor na výstavbu vedenia ZVN 2x400 kV v trase Rz Horná Ždaňa – Rz Medzibrod – Rz Prečerpávacia vodná elektrárň Ipeľ (PVE Ipeľ) – Rz Rimavská Sobota. Koridor bude viesť okrajom katastrálneho územia obce Divín v blízkosti laznického osídlenia.

Obec Divín je zásobovaná elektrickou energiou z elektrizačnej siete SSE a. s. – odbočkami zo vzdušného vedenia VN 22 kV č. 306 Lučenec – Detva a č. 385 Lovinobaňa – Veľký Krtíš.

Zásobovanie zastavaného územia obce je zabezpečované prostredníctvom distribučných transformačných staníc 22/0,42 kV. Z kmeňového vedenia sú vonkajšie elektrické vedenia rozvetvené do prípojok k transformačným staniciam (TS). Transformačné stanice sú rozmiestnené rovnomerne po okraji zastavaného územia obce a v rekreačnom území. Celkový výkon a priestorové rozmiestnenie transformačných staníc (2 920 kVA) postačuje súčasným potrebám obce.

Tab.: Výkony transformačných staníc v k.ú. Divín

Transformačná stanica – poloha	Výkon v kVA
Divín – Cintorínska	250
Divín – Hájenka	160
Divín – Hydináreň	100
Divín – Lúky – J.Kráľa	400
Divín – Majer	160
Divín – námestie murovaná	400
Divín – Mýtovská cesta	400
Divín – Rybník	400
Divín – Tuhárska cesta / Jilemnického	400
Divín – Švermova	250

Výpočet energetickej bilancie

Pri výpočte energetickej bilancie sa uvažovalo s požadovaným výkonom 10,5 kW na 1 bytovú jednotku v rodinných domoch, pri koeficiente súčasnosti β 0,28-0,38. Pre rozvojovú plochu č. 6 (rekreačné stredisko) bola spotreba elektrickej energie vypočítaná v samostatnej projektovej dokumentácii (DÚR), z ktorej bol výpočet prevzatý. Na základe maximálnych kapacít navrhovaných rozvojových plôch potom bude celkový maximálny prírastok spotreby elektrickej energie 597 kW. Je bilancovaný v nasledujúcej tabuľke.

Tab.: Energetická bilancia navrhovaných rozvojových plôch

Č. plochy	Kapacita	Požadovaný výkon Pp (kW)
1	20 klientov	20
2	43 b.j.	135
3, 4, 5	50 b.j.	168
6	594 návštevníkov	75
7	30 návštevníkov	10
9	8 b.j.	29
10	15 b.j.	52
11	4 b.j.	15
prieluky	22 b.j.	69
Spolu		597

Z hľadiska plánovaného rozvoja a z neho vyplývajúceho predpokladu nárastu spotreby elektrickej energie, nebudú existujúce trafostanice pri ich súčasnom výkone postačovať. Navrhované riešenie počíta so zvyšovaním inštalovaného výkonu viacerých existujúcich transformačných staníc, ako aj so zriadením jednej novej transformačnej stanice. Navrhované distribučné transformačné stanice budú pripojené navrhovanými zemnými káblami VN 22 kV na nadradenú elektroenergetickú sústavu.

Nové rozvojové plochy pre rozšírenie obytného územia budú zásobované z existujúcich transformačných staníc za predpokladu zvýšenia ich inštalovaného výkonu. Existujúce transformačné stanice sú situované priamo v navrhovaných rozvojových plochách, preto nebude potrebné budovanie prívodných vedení. Výnimkou je rozvojová plocha č. 2, kde navrhovaná výstavba koliduje s existujúcim vonkajším vedením k TS na ul. J. Kráľa. Vedenie sa zruší a nahradí káblovým vedením v trase navrhovaného predĺženia ul. J. Kráľa.

Zásobovanie rozvojovej plochy č. 1 (občianska vybavenosť) a voľných prieluk na Novohradskej ul. bude z TS na Cintorínskej ul., pričom sa zvýši jej výkon z 250 kVA na 400 kVA. Rozvojové plochy č. 2, 11 budú elektrickou energiou zásobované z TS na ul. J. Kráľa, pričom výkon transformátora je potrebné zvýšiť z 400 kVA na 630 kVA. Rozvojové plochy č. 3, 4 a 5 budú zásobované elektrickou energiou z TS na Švermovej ul., ktorá sa nachádza priamo v rozvojovej ploche č. 4. Podmieňujúcim predpokladom je tiež zvýšenie výkonu transformátora z 250 kVA na 630 kVA.

Rozvojová plocha č. 6 (rekreačné stredisko) bude zásobované z novej transformačnej stanice TS A s výkonom 630 kVA a možné je aj čiastočné využitie kapacitnej rezervy existujúcej TS s výkonom 400 kVA. Existujúcu TS navrhujeme prebudovať na zariadenie s vnútorným vyhotovením a prípadne stavebne integrovať s navrhovanou TS A.

Rozvojová plocha č. 7 bude zásobovaná z kapacitnej rezervy TS Majer, rozvojové plochy č. 9, 10 z TS Tuhárska cesta / Jilemnického.

Pri výstavbe je nutné rešpektovať ochranné pásma elektrických zariadení v zmysle zákona o energetike č. 251/2012 Z. z. a príslušných noriem STN.

Rozvody NN

Navrhované rozvody NN budú vedené v zemných káblových ryhách káblami typu AYKY. Pri križovaní podzemného vedenia s komunikáciami alebo inými inžinierskymi sieťami sa káble uložia do chráničiek. Káble budú dimenzované s ohľadom na maximálne prúdové zaťažovanie a dovolený úbytok napätia. V jednotlivých rozvojových plochách budú vedenia NN vyvedené v prípojkových istiacich a rozpojovacích skriniach, ktoré budú v pilierovom vyhotovení a budú z nich vedené jednotlivé prípojky NN pre navrhovanú zástavbu.

Verejné osvetlenie

Všetky ulice sú pokryté rozvodmi verejného osvetlenia s osvetľovacími telesami. Verejné osvetlenie je realizované novými LED svietidlami upevnenými prevažne na stožiaroch elektrických vedení NN.

Pre osvetlenie ulíc v navrhovaných rozvojových plochách sa počíta s vybudovaním verejného osvetlenia. Káblový rozvod medzi svietidlami bude uložený v zemi vo výkope, súbežne s vedeniami NN. Pri križovaní vedenia s komunikáciami alebo inými podzemnými inžinierskymi sieťami sa káble uložia do chráničiek. Sieť verejného osvetlenia bude riešená s použitím moderných energeticky úsporných zdrojov svetla. Osvetlenie sa bude ovládať automaticky pomocou fotobunky alebo istiacimi hodinami.

Zásobovanie plynom

Stav zásobovania plynom

Obec Divín je plynofikovaná. Primárnym zdrojom zemného plynu je vysokotlaková regulačná stanica RS Divín RS 1 200/2/1 – 463, ktorá je situovaná neďaleko rekreačnej oblasti pri vodnej nádrži. K regulačnej stanici je privedená VTL prípojka DN 100 PN 6,3 MPa, vysadená z VTL plynovodu DN 300 PN 6,3 MPa Lučenec – Lieskovec. Z regulačnej stanice je okrem obce Divín zásobovaná aj obec Tuhár. Obec Tuhár je zemným plynom zásobovaná prostredníctvom prepojovacieho strednotlakového plynovodu D 110, ktorý vedie pozdĺž cesty č. III/2632. Z VTL plynovodu v riešenom území ďalej odbočujú VTL prípojky pre RS Mýtina (DN 80 PN 6,3 MPa), RS Ružiná (DN 50 PN 6,3 MPa), RS Lovinit (DN 100 PN 2,5 MPa). Na VTL plynovode je predávací stanica (PS) Lovinobaňa a stanica katódovej ochrany Divín.

V obci Divín sú prevažne strednotlakové rozvody plynu z oceľových rúr (budované v 80. rokoch) a z polyetylénových rúr (z rokov 1998-99), ktoré zabezpečujú dodávku zemného plynu k jednotlivým odberateľom v obci. V niektorých uliciach sú rozvody nízkotlakové z oceľových rúr. Potrubia sú vedené po okrajoch miestnych komunikácií a v zelených

pásoch. Na plynovod sú jednotliví odberatelia pripojení cez prípojky. Rozvody potenciálne umožňujú napojenie všetkých domácností a objektov v zastavanom území obce.

Výpočet potreby plynu

Potreba plynu je pre rozvojové plochy s obytnou funkciou (kategória domácnosť) vypočítaná nasledovne:

- hodinová spotreba zemného plynu $Q_H = (N_{IBV} \times HQ_{IBV})$
- ročná spotreba zemného plynu $Q_R = (N_{IBV} \times RQ_{IBV})$

(N_{IBV} = počet odberateľov v kategórii domácnosť – IBV, HQ_{IBV} = max. hodinový odber pre IBV, RQ_{IBV} = max. ročný odber pre IBV).

Potreba zemného plynu bola vypočítaná podľa usmernení Príručky SPP pre spracovateľov generelov a štúdií plynofikácie lokalít a Technických podmienok SPP z r. 2012. Pre odberateľa v kategórii domácnosť (IBV) sa uvažuje s využitím zemného plynu na varenie, vykurovanie a na prípravu teplej úžitkovej vody (TÚV). Územie podľa STN 73 0540-3 patrí do teplotnej oblasti 2. Pre odberateľa v kategórii domácnosť (IBV) sa uvažuje s využitím zemného plynu na varenie, vykurovanie a na prípravu TÚV. $HQ_{IBV} = 1,4 \text{ m}^3/\text{hod}$, $RQ_{IBV} = 2425 \text{ m}^3/\text{rok}$.

Potreba plynu bola kalkulovaná pre navrhované rozvojové plochy s obytnou funkciou a pre rekreačné stredisko. V rozvojovej ploche pre rozšírenie rekreačného územia je možné uvažovať s napojením na rozvody zemného plynu len v prípade prevádzok s celoročnou prevádzkou.

Vypočítaný prírastok ročnej spotreby zemného plynu je $427\,319 \text{ m}^3/\text{rok}$. Uskutočnenie investičných opatrení na zníženie energetickej spotreby pri výrobe tepla a zvyšujúci sa podiel alternatívnych palív zníži prírastok spotreby zemného plynu oproti výpočtu na základe kapacít rozvojových plôch. Predpokladaný prírastok spotreby zemného plynu preto bude predstavovať len 60 – 80% z vypočítaného maximálneho prírastku.

Tab.: Rekapitulácia prírastku spotreby zemného plynu

Číslo plochy	Kapacita	Max. hodinový odber zemného plynu Q_H (m ³ /hod)	Ročná spotreba zemného plynu Q_R (m ³ /rok)
1	20 klientov	10	17321
2	43	60,2	104275
3	10	14	24250
4	40	56	97000
5	–	3	5196
6	594 návštev.	34,9	60452
9	8	11,2	19400
10	15	21	36375
11	4	5,6	9700
prieluky	22	30,8	53350
Spolu		246,7	427319

Návrh riešenia zásobovania plynom

S využívaním plynu pre vykurovanie, prípravu TÚV a varenie sa uvažuje v rozvojových plochách s obytnou funkciou a v rekreačnom stredisku.

Potrubia navrhovaného plynovodu budú vedené v zelených plochách pri komunikáciách, prípadne v plochách komunikácií, v súbehu s ostatnými inžinierskymi sieťami. Navrhované strednotlakové rozvody plynu budú riešené v zmysle pravidiel pripájania prevádzkovateľa siete SPP – distribúcia, a.s. Jednotlivé stavby sa pripoja na verejný plynovod samostatnými prípojkami, ktorých dimenzie sa navrhnu v podrobnejšej projektovej dokumentácii, v súlade s platnými normami STN. Skrinky s meračmi spotreby plynu budú osadené v oplotení každého odberateľa.

Rozsah navrhovaných rozvojových plôch a rast počtu nových odberateľov nevyvolá taký nárast odberu plynu, ktorý by si vyžiadal následné investície do existujúcich plynovodov alebo regulačnej stanice.

Pri realizácii výstavby sa vyžaduje dodržiavanie ochranných a bezpečnostných pásiem plynárenských zariadení, v zmysle zákona č. 251/2012 Z. z. Ochranné i bezpečnostné pásmo plynovodu sú vymedzené vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia merané kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia.

Zásobovanie teplom

Väčšina domácností, objekty podnikateľských aktivít a občianskej vybavenosti budú ako zdroj tepla potrebného pre účely kúrenia, varenia a prípravu TÚV aj naďalej využívať zemný plyn. Tento predpoklad vychádza zo skutočnosti, že zemný plyn má vysoké úžitkové vlastnosti a poskytuje spotrebiteľovi vysoký stupeň komfortu (doprava

primárneho zdroja energie až k spotrebiču potrubím, nevyžaduje sa manipulácia a uskladnenie tuhej zložky vyhoreného paliva) porovnateľného s elektrickou energiou. Tiež možno predpokladať, že cena plynu a elektrickej energie prepočítaná na energetický ekvivalent bude aj v budúcnosti priaznivejšia pre plyn. Elektrická energia bude využívaná len ako doplnkový zdroj tepla pri varení, prípadne pre prípravu TÚV.

Výhľadovo je žiaduce, aby sa na celkovej výrobe tepla výraznejšou mierou podieľali alternatívne zdroje. Do roku 2030 je reálny predpoklad dosiahnuť zvýšenie podielu alternatívnych zdrojov na výrobe tepla na 20%. V súlade s princípmi udržateľného rozvoja je pasívne i aktívne využitie slnečnej energie kolektormi na budovách a energetické zhodnotenie obnoviteľných zdrojov energie, napr. drevo, slama, biologický odpad. Uplatnením týchto zdrojov energie by došlo k adekvátnemu zníženiu spotrebovaného plynu v obci. Ich implementáciu môže urýchliť ďalší rast cien zemného plynu a zavedenie opatrení na podporu obnoviteľných zdrojov zo strany štátu.

2.12.4 Telekomunikačné a informačné siete

Miestna telekomunikačná sieť obce je zabezpečená prevažne vzdušným vedením, v niektorých uliciach zemnými káblami. Hlavné telekomunikačné káble spoločnosti Slovak Telekom, a.s. vedú pozdĺž ciest III. triedy. Telekomunikačný objekt ATÚ je situovaný v budove pošty. Riešenie rešpektuje existujúce trasy telekomunikačných káblov. Neuvažujeme s ich prekládkou ani s inými zásahmi, odporúča sa však ich zakabelizovanie.

Miestna telekomunikačná sieť bude rozšírená na základe návrhu rozšírenia zastavaného územia o nové rozvojové plochy. Uvažuje sa so 100 % telefonizáciou obytného územia, t.j. s 1 telefónnou stanicou (TS) na 1 bytovú jednotku.

Potreba TS bola na základe uvažovaného nárastu počtu obyvateľov a nebytových prevádzok určená sumarizovaným v nasledovnej tabuľke.

Tab.: Rekapitulácia potreby telefónnych staníc (TS)

	Súčasná potreba TS	Návrh. potreba TS
Trvale obývané byty	510	652
Občianska vybavenosť	20	25
Výroba	2	3
Rekreácia	5	15
Spolu		695

Telekomunikačné káble budú uložené pozdĺž cestných komunikácií, spolu s ďalšími inžinierskymi sieťami. Napájací bod pre nové telefónne stanice bude určený pri začatí územného konania pre výstavbu danej rozvojovej plochy. Káblové rozvody sa zrealizujú podľa aktuálnych zámerov jednotlivých poskytovateľov telekomunikačných služieb.

Výhodné je komplexné riešenie, v rámci ktorého sa pre každý dom zabezpečí telefónna linka, káblová televízia, rýchly internet.

Územie je pokryté signálom mobilných operátorov Orange, T-Mobile a O2. Pokrytie internetom je zabezpečované prostredníctvom telekomunikačných operátorov. Nad vodnou nádržou v lokalite Divínsky háj je televízny vysielateľ TV Joj.

Alternatívne môžu byť telekomunikačné služby poskytované bezdrôtovou technológiou. Vzhľadom k rýchlemu technologickému pokroku v tejto oblasti nie je v tejto dokumentácii účelné podrobné technické riešenie. Prípadné nové vysielacie zariadenia (s výnimkou WiFi vysieláčov) sa nemôžu umiestňovať v obytnom území ani v zmiešanom území.

V celej obci sú vybudované vedenia miestneho rozhlasu. Vysielacia ústredňa obecného rozhlasu je v budove obecného úradu. Z hľadiska rozvoja infraštruktúry informačných sietí odporúčame uskutočniť rekonštrukciu miestneho rozhlasu, nakoľko systém je už pomerne zastaraný. Rozvody miestneho rozhlasu sa vybudujú aj v navrhovaných rozvojových plochách.

Pri výstavbe je nutné zohľadniť a rešpektovať existujúce telekomunikačné vedenia, zariadenia a objekty verejnej telekomunikačnej siete s ohľadom na ich ochranné pásma v zmysle zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov.

2.12.5 Zariadenia civilnej ochrany

V obci v súčasnosti nie sú vybudované žiadne väčšie zariadenia civilnej ochrany. Ukrytie obyvateľov je riešené formou jednoduchých úkrytov budovaných svojpomocne – spolu 66 úkrytov s celkovou kapacitou 2 084 obyvateľov. Väčšia časť objektov je podpivničená, pivničné priestory môžu slúžiť pre ukrytie obyvateľstva. Materiál CO je uložený v sklade materiálu CO v priestoroch určených obecným úradom. Sirény sa v obci nenachádzajú, hlásna služba je zabezpečovaná miestnymi informačnými prostriedkami obce.

V súlade s vyhláškou č. 532/2006 Z.z. v znení neskorších predpisov navrhované riešenie uvažuje s ukrytím 100% trvale bývajúceho obyvateľstva a 100% zamestnancov ku koncu návrhového obdobia. V existujúcej zástavbe, ako aj v nových rozvojových plochách, sa počíta s výstavbou jednoduchých úkrytov budovaných svojpomocne v pivničných priestoroch obytných objektov, prípadne zariadení občianskej vybavenosti. Objekty s pivničnými priestormi vhodnými pre ukrytie budú špecifikované v pláne ochrany obyvateľstva obce, prípadne v dokumentácii pre územné rozhodnutie pre jednotlivé objekty.

Riešenie záujmov civilnej ochrany musí byť v súlade s nasledujúcimi právnymi predpismi:

- Zákon č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v úplnom znení zákona č. 444/2006 Z. z.

- Vyhláška č. 532/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany
- Vyhláška č. 388/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečovanie technických a prevádzkových podmienok informačného systému civilnej ochrany v znení neskorších predpisov
- Vyhláška č. 533/2006 Z.z. o podrobnostiach o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok v znení neskorších predpisov

2.13 Konceptia starostlivosti o životné prostredie

Stav životného prostredia a environmentálne problémy

Znečistenie ovzdušia

Z hľadiska kvality ovzdušia nepatrí okres Lučenec ani riešené územie medzi zaťažené oblasti. V rámci okresu Lučenec došlo vo väčšine ukazovateľov produkcie znečisťujúcich látok v posledných rokoch k výraznému poklesu. Dôvodom tohto vývoja je ukončenie výroby prevádzok s najväčšou produkciou znečisťujúcich látok a pokračujúca plynofikácia energetických stacionárnych zdrojov. V k.ú. Divín sa nenachádzajú žiadne veľké ani stredné zdroje znečisťovania ovzdušia.

Znečistenie povrchových a podzemných vôd

V pramennej oblasti miestnych vodných tokov je znečistenie povrchových vôd minimálne. Po vstupe povrchových vôd (Budinský potok a Tomanovský potok) do zastavaného územia obce dochádza antropogénnymi vplyvmi k značnému zhoršeniu kvality vody, a to najmä v prípade Tomanovského potoka. To je spôsobené podstatne nižšou vodnosťou oproti Budinskému potoku.

Za sekundárne silne znečistené podzemné vody možno považovať vody povrchového splachu a plytké podpovrchové vody, tvoriace sa v území medzi Hrbmi a Prielohami. Dochádza tu k priamym únikom hnojovice z poľného hnojiska pod Hrbmi, ktoré sa potom zapájajú do obehu povrchovej i podzemnej vody. K tomuto znečisteniu sa pridáva i vyplavovanie živín z aplikácií agrochemikálií. Znečistené vody pomaly migrujú smerom k vodnej nádrži Ružiná. To negatívne ovplyvňuje kvalitu vody v samotnej nádrži Ružiná. Podľa meraní ÚV SR bola v roku 2015 bola vo vodnej nádrži Ružiná vyhovujúca kvalita vody na kúpanie.

Vodná a veterná erózia

Vodná erózia lokálne v malej miere postihuje strmšie svahy so sklonom nad 5°, ktoré sú využívané ako orná (poľnohospodárska) pôda a preto sú nedostatočne chránené vegetáciou. K veternej erózii pôd dochádza len zriedkavo na pôdach bez vegetácie. Keďže v území prevládajú stredne ťažké a ťažké pôdy, je vo všeobecnosti pôsobenie veternej erózie nevýrazné.

Radiačné zaťaženie a seizmicita

V centrálnej časti zastavaného územia (pozdĺž potokov) je nízke radónové riziko. Inde v katastrálnom území obce je stredné radónové riziko.

Z hľadiska seizmicity patrí riešené územie do oblasti s intenzitou seizmického ohrozenia 6-7° MSK-64.

Odpadové hospodárstvo

ŠGÚ DŠ neviduje v riešenom území žiadne skládky odpadu. Obec má vypracovaný program odpadového hospodárstva a schválené VZN o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi v obci. Je tu zavedený separovaný zber odpadu pre papier, sklo a plasty. Drobný stavebný odpad sa zabezpečuje zberom do veľkých kontajnerov. Netriedený komunálny odpad sa odváža na regionálnu skládku odpadu.

Ďalej odporúčame rozširovať separovaný zber odpadu a odpad v maximálnej miere recyklovať, zvyšovať podiel zhodnocovaného odpadu a sortiment separovaných komodít v zmysle cieľov programov odpadového hospodárstva obce a kraja. V obci je potrebné rozmiestniť zberné nádoby na zber separovaného odpadu a zabezpečovať kompostovanie biologického odpadu. Zberný dvor bude riešený v rámci regionálneho systému zberu separovaného odpadu mimo riešeného územia.

Navrhované opatrenia

Opatrenia na ochranu prírodných zdrojov

- optimalizácia agrotechnických postupov – orba po vrstevnici, obmedzenie pestovania širokosiatych plodín
- udržiavať existujúcu líniovú zeleň a založiť novú líniovú zeleň s pôdochrannou funkciou v podobe vsakovacích vegetačných pásov na medziach a popri poľných cestách
- rešpektovať tradičné krajinárske štruktúry – pasienky, prirodzené vodné toky so sprievodnou vegetáciou

- zachovať, resp. založiť brehové spoločenstvá vodných tokov a nárazníkovú zónu s trvalými trávnyimi porastmi za účelom eliminácie bezprostredného kontaktu vodných tokov s poľnohospodárskou pôdou a zastavaným územím obce
- chrániť kvalitu pôdy obmedzením použitia chemických prostriedkov v rastlinnej výrobe
- vytvoriť líniový bariérový prvok na zachytávanie znečistených povrchových vôd stekajúcich z rekreačnej oblasti do vodnej nádrže
- živočíšnu výrobu orientovať na pasienkársky chov oviec a hovädzieho dobytká
- zabezpečiť odizolovanie poľných hnojísk

Opatrenia na zlepšenie kvality životného prostredia, ochranu zdravia obyvateľstva a na zmiernenie pôsobenia stresových javov

- výsadba pásov izolačnej zelene na rozhraní zastavaného územia a poľnohospodárskej pôdy
- výsadba pásov izolačnej zelene na hraniciach výrobných areálov
- výsadba pásu izolačnej zelene medzi športovým areálom a navrhovaným obytným územím
- revitalizovať a dosadiť líniovú zeleň pozdĺž poľných ciest a účelových ciest mimo zastavaného územia obce
- zvýšiť podiel zhodnocovaného odpadu v zmysle cieľov programu odpadového hospodárstva obce a kraja
- uskutočňovať stály monitoring stavu životného prostredia a úplné odstránenie prípadných divokých skládok
- netolerovať v území zaburinené plochy – ani v lokalitách vzdialenejších od zastavaného územia; ladom ležiace plochy alebo niekoľkokrát ročne a včas skosiť, alebo zalesniť drevinovou a krovinnou vegetáciou a ponechať sukcesii
- posilnenie ekologickej osvetly medzi obyvateľmi a najmä deťmi, s aktívnym zapojením obyvateľov na ochrane a zveľaďovaní životného prostredia – napr. organizovanie brigád a akcií skrášľovania obce
- v obytnom území nepovoľovať prevádzky, ktoré sú zdrojom hluku, vibrácií, prašnosti a znečistenia ovzdušia
- pred výstavbou obytných budov v území so stredným radónovým rizikom zabezpečiť meranie objemovej aktivity radónu v pôdnom vzduchu podľa zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov a vyhlášky MZ SR č. 528/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarenia z prírodného žiarenia – a na

základe výsledkov merania realizovať stavebné opatrenia proti prenikaniu radónu z geologického podložia

Opatrenia na zachovanie a udržiavanie vegetácie v sídle

- revitalizovať a parkovo upraviť plochy zelene v zastavanom území obce, najmä na ul. Dr. Jánskeho, pozdĺž Budinského potoka a Tomanovského potoka
- úprava zelených pásov a predzáhradiek pozdĺž miestnych komunikácií v zastavanom území obce
- postupné nahradenie alergénnych drevín, ako aj kompozične a krajinársky nevhodných drevín vhodnejšími druhmi v zastavanom území obce
- výsadba aspoň jednostrannej líniovej zelene na hlavných obslužných komunikáciách v navrhovaných obytných uliciach

Opatrenia na zlepšenie pôsobenia štruktúry vnímanej krajiny

- preferovať organické kompozičné princípy pri rozmiestňovaní líniovej zelene
- zabezpečiť vysokú druhovú a štruktúrnú variabilitu stromoradií a líniovej zelene
- rozčleniť veľké hony poľnohospodárskej pôdy (ornej pôdy, trvalých trávnych porastov) výsadbou líniovej zelene a rozptýlenej stromovej a krovinovej vegetácie formou drobnej mozaiky
- zachovať a formovať vegetáciu kontaktnej zóny sídla a krajiny

2.14 Vymedzenie a vyznačenie prieskumných území, chránených ložiskových území a dobývacích priestorov

V katastrálnom území obce Divín sú evidované ložiská nevyhradeného nerastu a prieskumné územie, ktoré je potrebné rešpektovať:

- ložisko nevyhradeného nerastu č. 4044 (Mýtina) – stavebný kameň – vápenec, ktoré do katastrálneho územia Divín zasahuje malou časťou
- určené prieskumné územie Divín – Au-Ag rudy, určené pre AQUA SYM, s.r.o. Veľký Krtíš s platnosťou do 4. 3. 2020

2.15 Vymedzenie plôch vyžadujúcich zvýšenú ochranu

V riešenom území si zvýšenú ochranu vyžadujú tieto plochy:

- plochy navrhované na biocentrá a biokoridory
- územia ochrany prírody a krajiny: plochy prírodných rezervácií Príbrežie Ružinej, Ružinské jelšiny, prírodných pamiatok Jaskyňa Mara medvedia, Divínska hradná jaskyňa, Divínska vináreň

2.16 Vyhodnotenie perspektívneho použitia poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov na nepôdohospodárske účely

Poľnohospodárska pôda má tretinový podiel na celkovej výmere katastrálneho územia. Navrhujú sa len zábery poľnohospodárskej pôdy. Zábery lesných pozemkov sa nepredpokladajú.

Z hľadiska pôdných typov sa v riešenom území vyvinuli viaceré typy pôd. Väčšinu poľnohospodárskej pôdy predstavujú kambizeme. Na pahorkatine a sprašiach vznikli pseudogleje a luvizeme. Južne od Divínskeho hradu sú na vápencoch rendziny. Lokálne sú pri prítokoch Budinského potoka fluvizeme.

Komplexnú informáciu o pôdných typoch, pôdných druhoch, pôdotvornom substráte a sklonitosti reliéfu poskytujú bonitované pôdnoekologické jednotky (BPEJ). V riešenom území sa podľa hlavných pôdných jednotiek vyskytujú (s uvedením kódu hlavnej pôdnej jednotky v rámci BPEJ):

- fluvizeme typické, stredne ťažké (06)
- fluvizeme glejové, stredne ťažké, povrchovo oglejené (08)
- kambizeme typické kyslé a kambizeme dystrické (veľmi kyslé) na zvetralinách hornín kryštalínika, stredne ťažké až ľahké (60)
- kambizeme typické, kambizeme typické kyslé, kambizeme luvizemné na minerálne bohatých zvetralinách vulkanitov, stredne ťažké (lokálne kambizeme andozemné) (61)
- kambizeme typické a kambizeme luvizemné na svahových hlinách, stredne ťažké až ťažké (65)
- kambizeme (typ) plytké na horninách kryštalínika, na výrazných svahoch: 12-25°, stredne ťažké až ťažké (80)
- kambizeme (typ) na ostatných substrátoch, na výrazných svahoch: 12-25°, stredne ťažké až ťažké (83)
- luvizeme pseudoglejové až pseudogleje luvizemné na polygénnych hlinách so skeletom, stredne ťažké (85)

- pseudogleje typické na polygénnych hlinách so skeletom, stredne ťažké až ťažké (89)
- rendziny typické, plytké, stredne ťažké až ľahké (90)
- rendziny typické, na výrazných svahoch: 12-25°, stredne ťažké až ťažké (veľmi ťažké) (92)

Pôdy v riešenom území sú zaradené do 5. – 9. skupiny kvality podľa zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy v znení neskorších predpisov.

Na základe údajov Hydromeliorácií š.p. Bratislava sú na poľnohospodárskej pôde v katastrálnom území vybudované hydromelioračné opatrenia (odvodnenia):

- kanál Prielohy (e.č. 5305 090 010), s celkovou dĺžkou 0,834 km
- kanál Dolinky (e.č. 5305 090 011), s celkovou dĺžkou 0,819 km
- kanál Hrby (e.č. 5305 090 024), s celkovou dĺžkou 0,404 km
- kanál Divín (e.č. 5305 223 001), s celkovou dĺžkou 0,330 km
- kanál Repiská (e.č. 5305 223 002), s celkovou dĺžkou 0,406 km

Kanály Prielohy, Dolinky, Hrby boli vybudované v roku 1975 v rámci stavby „Odvodnenie pozemkov Divín – Breznička“. Kanály Divín a Repiská boli vybudované v roku 1990 v rámci stavby „Odvodnenie pozemkov Lovinobaňa – Mýtne II.“ Okrem toho je na niektorých poľnohospodárskych pozemkoch vybudované detailné odvodnenie iných vlastníkov.

Zhodnotenie a zdôvodnenie stavebných a iných zámerov na poľnohospodárskej pôde

Vzhľadom k skutočnosti, že požiadavky na rozvojové zámery nie je možné uspokojiť len intenzifikáciou existujúcej zástavby a kapacity pre výstavbu navrhované v doterajšej územnoplánovacej dokumentácii sú nedostatočné, je nevyhnutné vyčleniť nové plochy pre výstavbu na poľnohospodárskej pôde.

Viaceré návrhy rozvojových plôch boli prevzaté z doterajšej územnoplánovacej dokumentácie a bol pre ne preto udelený súhlas s budúcim možným použitím poľnohospodárskej pôdy na stavebné zámery a iné zámery. To sa týka rozvojových plôch č. 1 (zariadenie soc. služieb), č. 2 (južná časť – bývanie), č. 6 (rekreačné stredisko) č. 8 (rozšírenie cintorína).

V snahe chrániť pôdne celky pred nadmerným rozdrobením boli uprednostnené väčšie kompaktné plochy, nadväzujúce na existujúce zastavané územie. Návrh výstavby na prielukách a rozvojových plochách č. 1 a 2 využíva priestorové rezervy zastavaného územia obce.

Skutočný záber poľnohospodárskej pôdy v navrhovaných rozvojových plochách pre bývanie v rodinných domoch bude oproti uvádzaným predbežným bilanciam nižší, a to asi o 40%. Predpokladá sa, že vynímané budú len zastavané plochy objektov a pozemky

pod komunikáciami. Na 1 rodinný dom bude pripadať suma zastavaných a spevnených plôch cca 200 m².

Do I. etapy sú zaradené najaktuálnejšie rozvojové priority. Ďalšie rozvojové plochy sú zaradené do II. etapy. Pre stavbu rýchlostnej cesty R2 už bolo vydané územné rozhodnutie s vyňatím poľnohospodárskej pôdy, stavba preto nie je zaradená do nasledujúceho prehľadu.

Pri návrhu rozvojových plôch bolo zohľadnené Nariadenie vlády SR č. 58/2013 Z.z., ktoré určuje v danom katastrálnom území najkvalitnejšie pôdy podľa kódu BPEJ. K záberom najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy dôjde iba v prípade BPEJ 0765212, 0511005, 0565012.

Lokality pre výstavbu a plochy s predpokladom záberov poľnohospodárskej pôdy sú zakreslené v grafickej časti vo „Výkrese perspektívneho použitia poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov na nepôdohospodárske účely“.

Vyhodnotenie záberov poľnohospodárskej pôdy je spracované v zmysle zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy v znení neskorších predpisov a v zmysle jeho vykonávacej vyhlášky č. 508/2004 Z. z. Tabuľka je spracovaná v súlade so vzorom tabuľky v prílohe č. 4 uvedenej vyhlášky.

Prehľad o štruktúre poľnohospodárskej pôdy v lokalitách s uvažovaným použitím poľnohospodárskej pôdy pre nepoľnohospodárske účely

Lok. číslo	Katastr. územie	Funkčné využitie	Výmera lokality v ha	Predpok. výmera poľn. pôdy		Uživ. poľnoh. pôdy	Vybud. hydrom. zariad.	Časová etapa realiz.	Iná inform.	
				spolu v ha	Z toho Skupina BPEJ výmera ha					
1	k.ú. Divín	OV	0,49	0,49	0765212/5.	0,49	PO	-	I.	v ZÚO súhlas
2	k.ú. Divín	bývanie	5,08	5,08	0511005/5.	5,08	FO	-	II.	v ZÚO súhlas
3	k.ú. Divín	bývanie + cesta	1,76 + 0,10	1,86	0511005/5.	1,86	FO	-	I.	-
4	k.ú. Divín	bývanie	4,66	4,66	0585012/7.	4,66	cirkev, obec	-	I.	-
5	k.ú. Divín	OV	0,32	0,32	0585012/7.	0,32	FO, PO	-	I.	-
6	k.ú. Divín	rekreácia	6,28	6,28	0585202/7. 0585012/7.	3,98 2,30	FO, PO	-	I.	súhlas
7	k.ú. Divín	rekreácia	3,17	3,17	0792682/9. 0765212/5.	2,94 0,23	FO, PO	-	I.	-
8	k.ú. Divín	cintorín + cesta	1,21 + 0,34	1,55	0765212/5.	1,55	FO, PO	-	II.	VPS súhlas
9	k.ú. Divín	bývanie	0,27	0,27	0792782/9.	0,27	FO, PO	-	I.	-
10	k.ú. Divín	bývanie	0,67	0,67	0765212/5. 0792782/9.	0,45 0,22	FO, PO	-	I.	-
11	k.ú. Divín	bývanie	0,17	0,07	0565012/5.	0,07	FO, PO	-	I.	-
prieluky	k.ú. Divín	bývanie	1,32	1,32	0511005/5. 0765212/5.	0,92 0,36	FO	-	II.	v ZÚO

Vysvetlivky: VPS – verejnoprospešná stavba; ZÚO – zastavané územie obce, súhlas - udelený súhlas s budúcim možným použitím poľnohospodárskej pôdy

2.17 Hodnotenie navrhovaného riešenia z hľadiska environmentálnych, ekonomických, sociálnych a územno-technických dôsledkov

Environmentálne dôsledky navrhovaného riešenia

Navrhované riešenie nepredpokladá žiadne negatívne environmentálne dôsledky. Pre zlepšenie kvality životného prostredia, ako aj elimináciu a prevenciu environmentálnych problémov, definujeme v záväznej časti tejto územnoplánovacej dokumentácie súbor opatrení, ktoré vytvoria predpoklady pre udržateľný rozvoj územia.

V oblasti investícií do technickej infraštruktúry návrh rozšírenia splaškovej kanalizácie, ako aj plynifikácie v nových rozvojových plochách prispeje k udržaniu kvality vody a ovzdušia. Plánovaná výstavba rýchlostnej cesty R2 nenaruší existujúcu zástavbu a ani negatívne neovplyvní životné prostredie v obci a príslušné ekosystémy, zlepši však dopravnú dostupnosť obce.

Nárast počtu obyvateľov obce a z toho vyplývajúci potenciálny tlak na životné prostredie bude eliminovaný uplatnením stanovených zásad a záväzných regulatívov. Regulácia funkčného využitia územia presne stanovuje prípustné a neprípustné využitie územia s cieľom zabezpečiť kvalitu životného prostredia a eliminovať nežiadúcu interferenciu jednotlivých urbanistických funkcií.

Za účelom zachovania zelene a nespevnených plôch v rámci zastavaného územia sa formou záväzného regulatívu určuje maximálna intenzita zástavby. Ďalšie pozitívne environmentálne dôsledky navrhovaného riešenia vyplývajú z priemetu konkrétnych opatrení krajinnoekologického plánu (výsadba zelene, dobudovanie kostry ekologickej stability – MÚSES, opatrenia na zvýšenie retenčnej schopnosti krajiny atď.).

Ekonomické a sociálne dôsledky navrhovaného riešenia

Navrhované riešenie počíta s dostatočnými kapacitami rozvojových plôch aj v prípade výraznejšieho nárastu počtu obyvateľov a tak obci umožní flexibilne reagovať na rôznu dynamiku demografického vývoja a migrácie.

Návrh revitalizácie verejných a oddychových priestranstiev, rozšírenie možností pre šport a rekreáciu bude mať pozitívne sociálne dopady. Kultivované a príjemné prostredie by malo motivovať obyvateľov k zodpovednejšiemu prístupu k verejným priestranstvám a podporí identifikáciu obyvateľov s obcou.

V prípade naplnenia predpokladov prírastku počtu obyvateľov dôjde k postupnému zlepšeniu sociálnej a demografickej štruktúry obyvateľstva – zvýšeniu podielu obyvateľov vekovej skupiny do 40 rokov. Zvýšenie počtu obyvateľov rozšíri trhový potenciál pre etablovanie nových prevádzok služieb a obchodu.

Rozvojom obce sa vytvoria predpoklady pre optimalizáciu a racionalizáciu využitia infraštruktúry, ekonomického potenciálu obce, zvlášť efektívnejším využívaním existujúcich objektov. Rozvoj hospodárskej základne sa zákonite pozitívne premietne aj v sociálnej oblasti.

Územno-technické dôsledky navrhovaného riešenia

Navrhovaná výstavba v nových rozvojových plochách si vyžiada nároky na vybudovanie príslušnej technickej infraštruktúry – vodovodu pre zásobovanie pitnou vodou, splaškovej kanalizácie, strednotlakových rozvodov plynu, sekundárnych elektrických rozvodov, prípadne telekomunikačných rozvodov. Pre zabezpečenie dopravného prístupu do nových rozvojových plôch je potrebné vybudovanie miestnych obslužných komunikácií a upokojených komunikácií.

Pri projektovaní stavieb je nutné zohľadňovať všeobecné technické požiadavky na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie v zmysle § 56 – 58 vyhlášky č. 532/2002 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie.

3. RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU – ZÁVÄZNÁ ČASŤ

Závazná časť obsahuje:

- zásady a regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia (vrátane určenia prípustných, obmedzujúcich alebo vylučujúcich podmienok pre využitie jednotlivých plôch a intenzity ich využitia)
- zásady a regulatívy umiestnenia občianskeho vybavenia územia
- zásady a regulatívy umiestnenia verejného dopravného vybavenia územia
- zásady a regulatívy umiestnenia verejného technického vybavenia územia
- zásady a regulatívy zachovania kultúrnohistorických hodnôt
- zásady a regulatívy starostlivosti o životné prostredie, ochrany a využívania prírodných zdrojov, ochrany prírody a tvorby krajiny, vytvárania a udržiavania ekologickej stability
- vymedzenie zastavaného územia obce
- vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov
- zoznam verejnoprospešných stavieb a vymedzenie plôch na verejnoprospešné stavby, na vykonanie delenia a sceľovania pozemkov, na asanáciu a na chránené časti krajiny
- určenie, na ktoré časti územia je potrebné obstaráť a schváliť územný plán zóny
- schému záväzných častí riešenia a verejnoprospešných stavieb

Z grafickej časti sú súčasťou záväznej časti výkresy č. 2 a 3 „Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využitia územia“ v mierke 1: 5 000 pre zastavané územie obce a v mierke 1: 10 000, ktorý pokrýva celé katastrálne územie.

3.1 Zásady a regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využitia územia

Zásady organizácie územia z hľadiska priestorového usporiadania

- rešpektovať limity prírodného charakteru (topografické pomery, vodné toky, chránené územie) a antropogénneho charakteru (dopravné koridory, nadradené siete technickej infraštruktúry)
- profilovať ako hlavné urbanizačné ťažisko priestor námestia s podhradím, v rozsahu regulačného bloku C1
- prestavba neusporiadanej zástavby osád v rámci regulačných blokov B3
- rozvinúť pôsobenie kompozičných osí situovaním novej zástavby

- formovať centrálnu zónu obce na hlavnej kompozičnej osi a sekundárnej kompozičnej osi
- zachovať pôvodné zastavovacie štruktúry a rešpektovať charakter zástavby, najmä jej výškovú hladinu a urbanistickú mierku jednotlivých objektov
- zachovať charakter tradičného laznického osídlenia
- revitalizovať verejné priestranstvá a plochy verejnej zelene, vrátane ich komplexného urbanisticko-architektonického dotvorenia
- výstavbu obytných stavieb realizovať postupne tak, aby nevznikali samostatné enklávy mimo zastavaného územia
- zachovať kompaktný pôdorys obce a charakteristickú pravidelnú uličnú sieť
- vytvoriť kontinuálny uličný priestor zástavbou na voľných prielukách
- samostatne stojace rodinné domy budovať na pozemkoch s minimálnou veľkosťou 600 m²
- dodržiavať regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia podľa vymedzených regulačných blokov
- pre rozvojové plochy č. 4 a 7 je pred povoľovaním výstavby potrebné vypracovanie podrobnejších urbanistických štúdií
- rozšíriť zastavané územie podľa navrhovanej hranice zastavaného územia, vyznačenej v grafickej časti a definovanej v kap. 3.7 záväznej časti
- rezervovať koridory pre líniové stavby komunikácií a technickej infraštruktúry podľa zásad uvedených v kap. 3.3 a 3.4

Zásady organizácie územia z hľadiska funkčného využitia

- nové plochy pre rozšírenie obytného územia lokalizovať v priamej nadväznosti na existujúce obytné územie
- nerozvíjať obytné funkcie v bezprostrednej blízkosti rekreačnej oblasti pri vodnej nádrži
- rešpektovať požiadavky na hygienickú kvalitu bývania dodržiavaním ochranných pásiem od zariadení dopravnej a technickej vybavenosti, výrobných prevádzok, cintorína
- profilovať centrálnu zónu obce ako zmiešané územie v rozsahu regulačných blokov C1 a C2
- koncentrovať zariadenia občianskeho vybavenia celoobecného významu do centrálnej zóny obce
- revitalizovať a intenzifikovať existujúce výrobné areály, s možnosťou ich transformácie aj pre nepoľnohospodársku výrobu a podnikateľské aktivity

- živočíšnu výrobu koncentrovať hlavne v existujúcom hospodárskom dvore v lokalite Divínsky háj
- v centrálnej zóne obce vylúčiť drobnochov hospodárskych zvierat
- komplexné dobudovanie rekreačnej oblasti pri vodnej nádrži Ružiná o zariadenie polyfunkčného rekreačného strediska, vytvorenie nástupnej zóny
- rozvoj špecifických foriem vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky umožniť v lokalite Divínske lazy
- bývalú Panskú záhradu využiť pre oddychové a rekreačné aktivity verejnosti pri zachovaní tradičnej krajinárskej štruktúry sadu
- dôsledne priestorovo oddeľovať obytné, výrobné a rekreačné funkcie

Regulatívny priestorového usporiadania

Územný plán stanovuje súbor záväzných regulatívov priestorového usporiadania. Regulatívy sa vzťahujú na územie s predpokladom lokalizácie zástavby (nové rozvojové plochy) a plochy existujúcej zástavby. Pre usmernenie priestorového usporiadania zástavby sú definované nasledujúce regulatívy:

Maximálna výška zástavby

Regulatív maximálnej výšky zástavby určuje maximálny počet nadzemných podlaží. Maximálnu výšku zástavby je prípustné prekročiť o 1 ustúpené podlažie, o výšku šikmej strechy s max. 1 využiteľným podkrovným podlažím. Regulatív je stanovený len pre zastavané územie a územie s predpokladom lokalizácie zástavby; neplatí pre technické vybavenie (stožiare vysielateľov, rozhľadne a pod.).

- 1 nadzemné podlažie – v regulačných blokoch B2, B3, R2
- 2 nadzemné podlažia – v regulačných blokoch B1, R1, R5, V1, V2
- 3 nadzemné podlažia – v regulačných blokoch C1, C2, C4, R3

Maximálna intenzita využitia plôch

Intenzita využitia plôch je určená maximálnym percentom zastavanosti (pomer zastavanej plochy k ploche pozemku x 100). Do zastavaných plôch sa nezapočítavajú spevnené manipulačné a dopravné plochy. Záväzný regulatív maximálneho percenta zastavanosti je stanovený pre všetky plochy s predpokladom lokalizácie zástavby. Regulatív sa vzťahuje na regulačný blok ako celok, nie na jednotlivé pozemky. Regulatív minimálnej intenzity využitia plôch nie je stanovený.

- maximálne 40% – regulačné bloky B1, B2, B3, C1, C2
- maximálne 30% – regulačné bloky C4, R2, R3, V1, V2
- maximálne 15% – regulačné bloky R1, R5, C3

- maximálne 5% – regulačné bloky Z1, Z2

Odstupové vzdialenosti medzi objektmi

Pri umiestňovaní stavieb je potrebné riadiť sa vyhláškou č. 532/2002 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie. Minimálne odstupové vzdialenosti medzi objektmi sú stanovené v § 6 tejto vyhlášky.

Architektonické regulatívy

Architektonické regulatívy sú stanovené pre regulačné bloky C1 a B2. Regulatívy sa vzťahujú na výstavbu nových objektov a na zásadné prestavby existujúcich objektov:

- tvar striech: sedlové strechy so sklonom od 35° do 50°, so štítom orientovaným do ulice
- materiál striech: škridlová krytina červenej farby (keramická alebo malorozmerová betónová); neprípustná je krytina z asfaltového šindľa
- oplotenie pozemkov rodinných domov: súvislé nepriehľadné steny maximálne do výšky 1 m; vyššie konštrukcie oplotení môžu byť len priehľadné do výšky 1,5 m z dreva, z kovových prvkov alebo zo zelene

Regulatívy funkčného využitia územia

Územný plán obce v zmysle vyhlášky č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii (§ 12, ods. 4, písm. n) stanovuje nasledovný súbor regulatívov funkčného využívania územia:

- priradenie k funkčnej územnej zóne (obytné / zmiešané / výrobné / rekreačné územie).
- prípustné funkčné využívanie – vymedzenie prevládajúceho funkčného využívania
- obmedzujúce funkčné využívanie – je prípustné len za stanovených podmienok, resp. obmedzení
- zakazujúce funkčné využívanie – pomenúva neprípustné funkcie s predpokladom nevhodného pôsobenia na okolité prostredie

Regulatívy sa vzťahujú na priestorové celky regulácie – regulačné bloky (plochy s predpokladom lokalizácie zástavby, vrátane existujúcich zastavaných plôch) a krajinnoekologické komplexy (plochy bez predpokladu lokalizácie zástavby).

Uvedené priestorové celky regulácie sú v grafickej časti dokumentácie vymedzené hranicou a označené kódom.

Regulácia funkčného využitia pre obytné územie (B)

B1: Bývanie v novšej zástavbe rodinných domov

Charakteristika:

- Blok tvorí zástavba rodinných domov, vybudovaných zväčša od 2. pol. 20. storočia. Predpokladá sa zachovanie existujúcej zástavby, ako aj rekonštrukcia (vrátane rozširovania, nadstavieb) rodinných domov. Je tu prípustné zastúpenie menších prevádzok základnej občianskej vybavenosti a drobných remeselných prevádzok v rodinných domoch, prípadne v samostatných objektoch pri dodržaní plošného limitu. Okrem vymedzených nových rozvojových plôch je výstavba nových objektov možná ako náhrada existujúcich objektov a na voľných prielukách.

Vymedzenie:

- existujúca zástavba rodinných domov s výnimkou obytného územia, ktoré je zaradené do regulačných blokov B2, B3, podľa vymedzenia v grafickej časti
- nové rozvojové plochy č. 2, 3, 4, 5

Priradenie k funkčnej územnej zóne:

- **obytné územie**

Prípustné funkčné využívanie:

- **bývanie v rodinných domoch**

Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením):

- bývanie v bytových domoch
- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia
- základná občianska vybavenosť miestneho významu (služby, maloobchod, verejné stravovanie) do 200 m² zastavanej plochy
- remeselno-výrobné prevádzky, výrobné služby bez negatívnych a rušivých vplyvov – len prevádzky do 200 m² zastavanej plochy
- bývanie v bytových domoch – s celkovou kapacitou do 50 bytových jednotiek v rámci regulačného bloku
- ihriská a oddychové plochy pre rezidentov

Zakazujúce funkčné využívanie (nepripustné):

- živočíšna výroba (okrem drobného chovu do 0,7 veľkej dobytčej jednotky)
- priemyselná výroba a sklady s vysokými nárokmi na dopravnú obsluhu
- stavby pre individuálnu rekreáciu

- všetky ostatné druhy využívania, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie susedných pozemkov

B2: Bývanie v pôvodnej zástavbe rodinných domov

Charakteristika:

- Blok tvorí zástavba rodinných domov, vybudovaných zväčša do 2. pol. 20. storočia, pričom sú tu zachované viaceré pamiatkovo hodnotné objekty ľudovej architektúry. Je tu prípustné zastúpenie menších prevádzok základnej občianskej vybavenosti a drobných remeselných prevádzok v rodinných domoch. Stavebná aktivita sa predpokladá len v minimálnom rozsahu formou rekonštrukcií.

Vymedzenie:

- zástavba na časti Jilemnického ul.

Priradenie k funkčnej územnej zóne:

- **obytné územie**

Prípustné funkčné využívanie:

- **bývanie v rodinných domoch**

Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením):

- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia
- základná občianska vybavenosť miestneho významu (služby, maloobchod, verejné stravovanie, prechodné ubytovanie) do 200 m² zastavanej plochy
- ihriská a oddychové plochy

Zakazujúce funkčné využívanie (nepripustné):

- bývanie v bytových domoch
- živočíšna výroba (okrem drobného chovu do 0,7 veľkej dobytčej jednotky)
- priemyselná výroba a sklady
- stavby pre individuálnu rekreáciu
- všetky ostatné druhy využívania, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie susedných pozemkov

B3: Bývanie v zástavbe osád

Charakteristika:

- Blok tvorí neorganizovaná zástavba rodinných domov a provizórnych stavieb, využívaných pre obytné účely. V zástavbe sa predpokladajú rekonštrukčné zásahy s možnosťou rozšírenia výlučne na vymedzené plochy.

Vymedzenie:

- tri lokality osád na Jilemnického ul. Laznej ul., ul. SNP
- nové rozvojové plochy č. 9, 10, 11

Priradenie k funkčnej územnej zóne:

- **obytné územie**

Prípustné funkčné využívanie:

- **bývanie v rodinných domoch**

Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením):

- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia
- základná občianska vybavenosť miestneho významu (služby, maloobchod, verejné stravovanie) do 200 m² zastavanej plochy
- ihriská a oddychové plochy pre rezidentov
- bývanie v bytových domoch

Zakazujúce funkčné využívanie (nepripustné):

- živočíšna výroba (okrem drobného chovu do 0,7 veľkej dobytčej jednotky)
- priemyselná výroba a sklady
- všetky ostatné druhy využívania, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie susedných pozemkov

Regulácia funkčného využitia pre zmiešané územie (C)

C1: Centrálna zóna obce – historické centrum

Charakteristika:

- V historickom centre sa zachovávajú historické pamiatky a pôvodný charakter zástavby.

Vymedzenie:

- centrálna zóna obce – historické centrum (nám. Mieru, Hradná ul.) podľa vymedzenia v grafickej časti

Priradenie k funkčnej územnej zóne:

- **zmiešané územie**

Prípustné funkčné využívanie:

- občianska vybavenosť (služby, maloobchod, verejné stravovanie, prechodné ubytovanie, kultúra, administratíva, zdravotníctvo, školstvo)
- bývanie v rodinných domoch
- verejná zeleň

Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením):

- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia

Zakazujúce funkčné využívanie (neprípustné):

- bývanie v bytových domoch
- výroba akéhokoľvek druhu, vrátane drobného
- všetky ostatné druhy využívania, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie susedných pozemkov

C2: Centrálna zóna obce – širšie centrum

Charakteristika:

- V širšom centre sa zachovávajú a dobudujú zariadenia komerčnej a nekomerčnej vybavenosti. Jednotlivé funkcie prípustného funkčného využívania a obmedzujúceho funkčného využívania je možné kombinovať v rámci polyfunkčných objektov.

Vymedzenie:

- centrálna zóna obce – širšie centrum – prstenec okolo historického centra (ul. MUDr. Jánskeho, Lazná ul., Štefánikova ul. - časť, Hurbanova ul. - časť) podľa vymedzenia v grafickej časti
- nová rozvojová plocha č. 1

Priradenie k funkčnej územnej zóne:

- **zmiešané územie**

Prípustné funkčné využívanie:

- občianska vybavenosť (služby, maloobchod, verejné stravovanie, prechodné ubytovanie, kultúra, administratíva, zdravotníctvo, školstvo)
- bývanie v rodinných domoch
- bývanie v bytových domoch

- verejná zeleň

Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením):

- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia

Zakazujúce funkčné využívanie (neprípustné):

- výroba akéhokoľvek druhu, vrátane drobného výrobu
- všetky ostatné druhy využívania, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie susedných pozemkov

C3: Hrad s hradným vrchom

Charakteristika:

- Zachová sa národná kultúrna pamiatka v súlade s požiadavkami pamiatkovej ochrany, s vylúčením novej výstavby.

Vymedzenie:

- hrad s hradným vrchom

Priradenie k funkčnej územnej zóne:

- **zmiešané územie**

Prípustné funkčné využívanie:

- občianska vybavenosť (kultúra) – národná kultúrna pamiatka
- lesné porasty a nelesná drevinová vegetácia

Zakazujúce funkčné využívanie (neprípustné):

- všetky ostatné druhy využívania

C4: Areál nekomerčnej občianskej vybavenosti

Charakteristika:

- Ide o priestorovo kompaktný areál občianskej vybavenosti, ktorého jadro tvoria vzdelávacie zariadenia (ZŠ a MŠ); súčasťou areálu je aj viacúčelové ihrisko.

Vymedzenie:

- areál na Lúčnej ul. podľa vymedzenia v grafickej časti

Priradenie k funkčnej územnej zóne:

- **zmiešané územie**

Prípustné funkčné využívanie:

- občianska vybavenosť (školsťvo, kultúra)
- šport – športové ihriská a zariadenia pre šport

- verejná a vyhradená zeleň

Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením):

- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia

Zakazujúce funkčné využívanie (neprípustné):

- bývanie (okrem ubytovania zamestnancov / správcov)
- výroba akéhokoľvek druhu, vrátane drobného

Regulácia funkčného využitia pre rekreačné územie (R)

R1: Šport

Charakteristika:

- Existujúci športový areál sa zachová, s možnosťou doplnenia a skvalitnenia vybavenia.

Vymedzenie:

- existujúci športový areál na Športovej ul.

Priradenie k funkčnej územnej zóne:

- **rekreačné územie**

Prípustné funkčné využívanie:

- šport – športové ihriská a zariadenia pre šport

Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením):

- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia
- verejná a vyhradená zeleň, trávne porasty – na podporu oddychových a rekreačných funkcií
- prevádzkové objekty viazané na objekty športu (šatne, hygienické zariadenia)
- občianska vybavenosť viazaná na objekty športu (služby, maloobchod, verejné stravovanie, prechodné ubytovanie, kultúra)

Zakazujúce funkčné využívanie (neprípustné):

- bývanie (okrem ubytovania zamestnancov / správcov a športovcov)
- výroba akéhokoľvek druhu
- individuálna chatová rekreácia

R2: Individuálna chatová rekreácia

Charakteristika:

- Rekreačná funkcia chatovej osady sa zachová v súčasnom rozsahu.

Vymedzenie:

- chatová osada pri vodnej nádrži

Priradenie k funkčnej územnej zóne:

- **rekreačné územie**

Prípustné funkčné využívanie:

- rekreácia individuálna – v chatkách so zastavanou plochou do 50 m²

Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením):

- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia
- športové ihriská – s výmerou do 300 m²
- verejná a vyhradená zeleň, zeleň záhrad – na podporu rekreačných funkcií

Zakazujúce funkčné využívanie (nepripustné):

- bývanie
- výroba, sklady
- občianska vybavenosť

R3: Rekreačné stredisko

Charakteristika:

- Regulačný blok R3 je určený pre výstavbu rekreačného strediska, ktorá bude tvoriť nástupnú zónu rekreačnej oblasti pri vodnej nádrži.

Vymedzenie:

- plochy autokempingu
- nová rozvojová plocha č. 6

Priradenie k funkčnej územnej zóne:

- **rekreačné územie**

Prípustné funkčné využívanie:

- rekreácia v krajine – autokemping
- rekreačné zariadenia – kúpalisko, wellness
- športové ihriská, pláž
- trvalé trávne porasty
- nelesná drevinová vegetácia

Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením):

- doplnkové vybavenie cykloturistických trás – prístrešky, miesta s posedením

- ubytovacie zariadenia – s celkovou kapacitou do 400 lôžok
- zariadenia technickej a dopravnej vybavenosti a prevádzkové objekty v nevyhnutnom rozsahu

Zakazujúce funkčné využívanie (neprípustné):

- bývanie (okrem bývania správcov a zamestnancov)
- výroba, sklady

R4: Rekreačia v krajine

Charakteristika:

- Blok je určený pre extenzívne rekreačné aktivity v krajinnom prostredí bez budovania trvalých stavieb.

Vymedzenie:

- Veľký vrch na južnom okraji obce

Priradenie k funkčnej územnej zóne:

- **rekreačné územie**

Prípustné funkčné využívanie:

- rekreačia v krajine – turistika, zimné športy (lyžovanie a pod.)
- športové ihriská
- trvalé trávne porasty
- lesné porasty, nelesná drevinová vegetácia

Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením):

- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia – cyklistické trasy, pešie turistické trasy a náučné chodníky
- doplnkové vybavenie cykloturistických trás – prístrešky, miesta s posedením

Zakazujúce funkčné využívanie (neprípustné):

- všetky ostatné druhy využívania, vrátane budovania trvalých stavieb

R5: Agroturistika

Charakteristika:

- Blok je určený pre extenzívne rekreačné aktivity v krajinnom prostredí s nízkou intenzitou zástavby. Vhodné je vybudovanie agroturistického zariadenia s prechodným ubytovaním, s možnosťou prevádzky verejného stravovania i chovu hospodárskych zvierat pre účely agroturistiky.

Vymedzenie:

- nová rozvojová plocha č. 7

Priradenie k funkčnej územnej zóne:

- **rekreačné územie**

Prípustné funkčné využívanie:

- rekreácia v krajine – agroturistika
- športové ihriská
- trvalé trávne porasty
- lesné porasty, nelesná drevinová vegetácia

Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením):

- prechodné ubytovanie – maximálne do 200 lôžok súhrnne; kapacita sa upresní v urbanistickej štúdii a na základe stanoviska územne príslušnej jednotky ŠOP SR
- občianska vybavenosť – verejné stravovanie
- chov hospodárskych zvierat – pre účely agroturistiky do 20 veľkých dobytčích jednotiek
- remeselné prevádzky (napr. kováčska dielňa) – pre účely agroturistiky a do 70 m² zastavanej plochy a len v južnej časti regulačného bloku, v priestorovej väzbe na regulačný blok V2
- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia
- doplnkové vybavenie cykloturistických trás – prístrešky, miesta s posedením, rozhľadňa bez výškového obmedzenia

Zakazujúce funkčné využívanie (nepripustné):

- bývanie (okrem bývania správcov a zamestnancov)
výroba, sklady
- individuálna chatová rekreácia
- orná pôda

Regulácia funkčného využitia pre výrobné územie (V)

V1: Poľnohospodárska výroba

Charakteristika:

- Existujúci hospodársky dvor sa zachováva v súčasnom rozsahu pre poľnohospodársku výrobu, vrátane živočíšnej výroby, s možnosťou intenzifikácie a rozšírenia.

Vymedzenie:

- hospodársky dvor pri Divínskom háji

Priradenie k funkčnej územnej zóne:

- **výrobné územie**

Prípustné funkčné využívanie:

- poľnohospodárska výroba, vrátane živočíšnej výroby do 100 veľkých dobytčích jednotiek

Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením):

- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia

Zakazujúce funkčné využívanie (nepripustné):

- bývanie
- priemyselná výroba
- rekreácia a šport

V2: Areál poľnohospodárskej výroby a podnikateľských aktivít

Charakteristika:

- Existujúci hospodársky dvor sa zachováva s možnosťou intenzifikácie a čiastočnej alebo úplnej konverzie aj pre podnikateľské aktivity výrobného charakteru (nepoľnohospodársku výrobu a sklady), ktoré nebudú negatívne ovplyvňovať priľahlé obytné územie hlukom, vibráciami prašnosťou, zápachom.

Vymedzenie:

- Hospodársky dvor PD na Družstevnej ul.

Priradenie k funkčnej územnej zóne:

- **výrobné územie**

Prípustné funkčné využívanie:

- poľnohospodárska výroba, vrátane živočíšnej výroby do 50 veľkých dobytčích jednotiek
- remeselno-výrobné prevádzky, výrobné služby (napr. stavebníctvo)
- sklady a logistické zariadenia

Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením):

- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia
- zariadenia zberu druhotných surovín bez negatívnych vplyvov na životné prostredie (kompostovisko, zberný dvor)

- administratívne budovy využívané výrobnými podnikmi a inými podnikateľskými subjektmi

Zakazujúce funkčné využívanie (neprípustné):

- bývanie (okrem ubytovania správcov a zamestnancov)
- šport a rekreácia
- priemyselná výroba s negatívnymi vplyvmi na životné prostredie

Regulácia funkčného využitia pre nezastavateľné plochy sídelnej zelene (Z)

Z1: Vyhradená zeleň

Vymedzenie:

- existujúce areály cintorínov
- nová rozvojová plocha č. 8

Charakteristika:

- Predpokladá sa zachovanie areálov cintorínov a rozšírenie cintorína na Cintorínskej ul.

Prípustné funkčné využívanie:

- vyhradená zeleň cintorína

Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením):

- plochy pre pochovávanie
- objekty pohrebných a súvisiacich služieb
- verejná zeleň
- príslušné verejné dopravné vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia

Zakazujúce funkčné využívanie (neprípustné):

- všetky ostatné druhy využívania

Z2: Rekreačná zeleň – Panská záhrada

Vymedzenie:

- areál Panskej záhrady, vrátane bývalého amfiteátra

Charakteristika:

- Predpokladá sa zachovanie existujúcej zelene, ktorá predstavuje tradičnú krajinársku štruktúru.

Prípustné funkčné využívanie:

- verejná zeleň

Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením):

- plochy pre oddychové aktivity bez zriaďovania trvalých stavieb
- športové ihriská pre verejnosť
- občianska vybavenosť pre kultúru - amfiteáter

Zakazujúce funkčné využívanie (neprípustné):

- všetky ostatné druhy využívania

Regulácia funkčného využitia pre krajinnoekologické komplexy mimo zastavaného územia obce (K)

Ide o plochy voľnej krajiny využívané prevažne na poľnohospodársku výrobu a lesné hospodárstvo, bez predpokladu lokalizácie zástavby. Využitie tohto územia sa riadi zásadami stanovenými v Krajinnoekologickom pláne obce Divín. Vymedzené boli homogénne celky, tzv. krajinnoekologické komplexy s ekvivalentnými vlastnosťami krajinných zložiek, meraných špecifickými ukazovateľmi. Pre jednotlivé komplexy boli definované podmienky využívania – prípustné funkčné využívanie, obmedzujúce funkčné využívanie, zakazujúce funkčné využívanie, obdobne ako v prípade regulačných blokov.

K1: Lesná krajina

Vymedzenie:

- Komplex zaberá podstatnú časť riešeného územia. Ide o lesné porasty v pohorí Ostrôžky, ako aj lesný celok Divínsky háj.

Charakteristika:

- Územie je zalesnené a využívané pre účely lesného hospodárstva. Krajinnoekologický komplex plní dôležité funkcie v rámci územného systému ekologickej stability. Socioekonomické aktivity sú prípustné len v minimálnom rozsahu.

Prípustné funkčné využívanie:

- lesné porasty
- trvalé trávne porasty
- vodné plochy a toky

Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením):

- lesné cesty – pre lesohospodárske činnosti
- menšie hospodárske objekty pre účely lesného hospodárstva – senníky, horáreň, posedy a pod.
- doplnkové vybavenie cyklistických trás a peších turistických trás – prístrešky, odpočívadlá, rozhľadne atď.

Zakazujúce funkčné využívanie (nepripustné):

- výstavba akýchkoľvek iných trvalých stavieb, vrátane rekreačných stavieb

K2: Oráčino-lúčna pahorkatinová krajina

Vymedzenie:

- Komplex predstavuje centrálnu časť katastrálneho územia v kotline, severne od zastavaného územia obce.

Charakteristika:

- Ide o mierne zvlnenú krajinu, ktorá je poľnohospodársky intenzívne využívaná, zväčša ako orná pôda. Krajinnoekologický komplex je predurčený a vhodný na poľnohospodárske využitie bez lokalizácie nových zastavaných plôch a technických diel. Potrebné je posilnenie ekologickej stability za pomoci ekostabilizačných opatrení a pripojením na kostru ÚSES.

Pripustné funkčné využívanie:

- orná pôda
- trvalé kultúry – ovocné sady, vinice
- trvalé trávne porasty, pasienky
- lesné porasty a nelesná drevinová vegetácia
- vodné plochy a toky

Obmedzujúce funkčné využívanie (pripustné s obmedzením):

- hospodárske objekty pre účely poľnohospodárskej výroby so zastavanou plochou do 300 m²
- doplnkové vybavenie cyklistických trás a peších turistických trás – prístrešky, odpočívadlá, rozhľadne atď.
- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie v nevyhnutnom rozsahu
- záhradkárske a vinohradnícke osady s hospodárskymi stavbami so zastavanou plochou do 40 m² – len v existujúcom rozsahu
- ťažba nerastných surovín – len v rámci vymedzených ložísk

Zakazujúce funkčné využívanie (nepripustné):

- výstavba akýchkoľvek iných trvalých stavieb, vrátane rekreačných stavieb

K3: Lúčna krajina s laznickým osídlením

Vymedzenie:

- Komplex sa rozprestiera v severovýchodnej časti katastrálneho územia, pričom zahŕňa viaceré enklávy laznického osídlenia s okolitými záhradami a pasienkami.

Charakteristika:

- Ide o vyššie položené prevažne odlesnené územie, využívané extenzívnymi poľnohospodárskymi postupmi, ktoré sa približujú tradičným spôsobom hospodárenia. Časťou komplexu vedie biokoridor regionálneho významu.

Prípustné funkčné využívanie:

- trvalé trávne porasty, pasienky
- trvalé kultúry – ovocné sady
- lesné porasty a nelesná drevinová vegetácia
- vodné plochy a toky

Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením):

- rekreácia, bývanie – len v existujúcich laznických usadlostiach
- extenzívny chov hospodárskych zvierat
- nové hospodárske objekty pre účely poľnohospodárskej výroby – so zastavanou plochou do 300 m²
- športové ihriská – prírodné
- orná pôda – hospodárenie bez použitia chemizácie a na menších pôdnych celkoch
- doplnkové vybavenie cyklistických trás a peších turistických trás – prístrešky, odpočívadlá, rozhľadne atď.
- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie v nevyhnutnom rozsahu

Zakazujúce funkčné využívanie (nepripustné):

- ťažba nerastných surovín

K4: Údolná krajina s vodnou plochou

Vymedzenie:

- Komplex zahŕňa vodnú nádrž Ružiná s bezprostredným okolím.

Charakteristika:

- Komplex je situovaný v údolnej polohe, pričom jeho jadro tvorí umelá vodná plocha. Vďaka zastúpeniu rôznych druhov biotopov je biologická diverzita územia vyššia ako v prípade poľnohospodárskej pôdy. Nakoľko jeho súčasťou je prírodná rezervácia PR Príbrežie Ružinej, rekreačné využitie musí rešpektovať záujmy ochrany prírody a krajiny, ako aj vodohospodárskych funkcií vodnej nádrže.

Prípustné funkčné využívanie:

- vodné toky a vodné plochy
- trvalé trávne porasty

- lesné porasty a nelesná drevinová vegetácia

Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením):

- rekreácia a šport – bez budovania trvalých stavieb
- doplnkové vybavenie cyklistických trás a peších turistických trás – prístrešky, odpočívadlá, táboriská atď.
- príslušné verejné dopravné a technické vybavenie v nevyhnutnom rozsahu

Zakazujúce funkčné využívanie (nepripustné):

- orná pôda
- výstavba akýchkoľvek iných trvalých stavieb, vrátane rekreačných stavieb
- ťažba nerastných surovín

3.2 Zásady a regulatívy umiestnenia občianskeho vybavenia územia

Stanovujú sa záväzné zásady pre umiestňovanie občianskej vybavenosti:

- zariadenia dennej potreby umiestňovať v primeranej pešej dostupnosti v záujme vytvárania podmienok pre základnú obsluhu všetkých obyvateľov
- vznik nových prevádzok obchodu a služieb celoobecného významu pre obyvateľstvo podporovať v rámci vymedzenej centrálnej zóny obce
- usmerňovať rozvoj služieb (najmä v skupine výrobných služieb) v obytnom území tak, aby nedochádzalo k negatívnemu pôsobeniu na kvalitu obytného prostredia
- vybudovať zariadenie sociálnych služieb pre seniorov

3.3 Zásady a regulatívy umiestnenia verejného dopravného vybavenia územia

Z hľadiska umiestnenia verejného dopravného vybavenia je potrebné dodržiavať nasledovné zásady:

- vybudovať rýchlostnú cestu R2 v úseku Zvolen – Lučenec v kategórii R 24,5/100 a súvisiace dopravné stavby
- modernizácia, elektrifikácia a zdvojkolajnenie železničnej trate Zvolen – Lučenec
- rešpektovať územnú rezervu pre výhľadový koridor vysokorýchlostnej trate Bratislava – Zvolen – Lučenec – Košice

- rešpektovať existujúce koridory nadradenej dopravnej infraštruktúry – cesty III. triedy, železničnú trať
- rešpektovať výhľadové šírkové usporiadanie ciest III. triedy v zastavanom území v kategórii MZ 8,5(8,0)/50 vo funkčnej triede B3 a v kategórii C 7,5/70 mimo zastavaného územia
- doplnenie komunikačného systému obce o miestne komunikácie pre dopravnú obsluhu navrhovaných plôch pre bývanie
- predĺžiť okružnú miestnu komunikáciu funkčnej triedy C2 od cintorína až po vyústenie na cestu III. triedy č. III/2 632 (Jilemnického ul.)
- rezervovať koridor pre výstavbu priameho dopravného napojenia navrhovaného rekreačného strediska pri vodnej nádrži z cesty III. triedy
- vybudovať chodníky pozdĺž navrhovaných miestnych komunikácií funkčnej triedy C2 a C3
- dobudovať chodník pozdĺž cesty III. triedy III/2 633 na Partizánskej ul.
- vybudovať peší chodník medzi obcami Divín a Mýtna
- vybudovať samostatný cyklistický chodník Divín – Mýtna
- dobudovať existujúce cyklistické trasy, vrátane ich značenia
- vyznačiť novú cyklistickú trasu z obce Divín do lokality Divínske lazy, s napojením na vyznačenú cyklistickú trasu Píla – Javor

3.4 Zásady a regulatívy umiestnenia verejného technického vybavenia územia

Z hľadiska umiestnenia verejného technického vybavenia je potrebné dodržiavať nasledovné zásady:

- rešpektovať koridory existujúcich rozvodov vody a prívodných potrubí
- riešiť zásobovanie pitnou vodou z verejného vodovodu v súlade s urbanistickou koncepciou – rozšíriť vodovodnú sieť o rozvody v navrhovanom rozšírení zastavaného územia obce a rekreačnej oblasti
- dobudovať verejný vodovod v existujúcej zástavbe na ul. J. Kráľa
- rozšíriť kapacitu vodojemu o 2x150 m³
- nové vodovodné potrubia v maximálnej miere zokruhovať s existujúcimi potrubiami a umiestňovať ich do verejných priestranstiev

- vybudovať splaškovú kanalizáciu aj v navrhovanom rozšírení zastavaného územia obce
- trasy nových kanalizácií a zariadenia na nich umiestňovať do verejných priestranstiev
- vybudovať dažďový rigol na ochranu zastavaného územia na severovýchodnom okraji obce
- rešpektovať zákon o vodách č. 364/2004 Z.z., zákon č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami a príslušné platné normy STN 75 2102 „Úpravy riek a potokov“
- prípadné križovania inžinierskych sietí s vodnými tokmi musia byť riešené v súlade s STN 73 6822 „Križovanie a súbehy vedení a komunikácií s vodnými tokmi“
- väčšie spevnené plochy budovať s priepustným povrchom (zo zatravnovacích tvárnic alebo zámkovej dlažby)
- rešpektovať koridory existujúcich vedení elektrickej energie (s výnimkou vedenia navrhnutého na preloženie / zrušenie)
- rezervovať výhľadový koridor na výstavbu vedenia ZVN 2x400 kV v trase Rz Horná Ždaňa – Rz Medzibrod – Rz Prečerpávacía vodná elektrárňa Ipeľ (PVE Ipeľ) – Rz Rimavská Sobota
- vzdušné elektrické vedenie VN, prechádzajúce navrhovanou rozvojovou plochou č. 2, nahradiť káblovým vedením uloženým v zemi
- v zastavanom území realizovať rozvodné elektrické siete (elektrické vedenia VN, ako aj sekundárne NN rozvody) káblovými vedeniami v zemi
- transformačné stanice v zastavanom území budovať s vnútorným vyhotovením (kioskové alebo murované) s výkonom do 630 kVA
- rešpektovať koridory existujúcich plynovodov
- plynofikovanie nových lokalít uskutočňovať predĺžením, alebo vysadením nových odbočiek plynovodov
- rešpektovať trasy telekomunikačných káblov a zariadení telekomunikačnej infraštruktúry
- trasy nových a rekonštruovaných rozvodov miestnej telekomunikačnej siete realizovať zemným vedením
- prípadné nové vysielacie zariadenia (s výnimkou WiFi vysieláčov) neumiestňovať v obytnom území ani v zmiešanom území
- v existujúcej zástavbe, ako aj v nových rozvojových plochách vytvoriť jednoduché úkryty budované svojpomocne s kapacitou pre 100% trvale bývajúcего obyvateľstva a 100% zamestnancov

- ochranné stavby riešiť a zabezpečovať v zmysle zákona č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov, vyhlášky č. 532/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany

3.5 Zásady a regulatívy zachovania kultúrnohistorických hodnôt

- v zmysle zákona č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov rešpektovať národné kultúrne pamiatky – hrad (č. ÚZPF 431/1-18), r.k. kostol Všetkých svätých s opevnením (č. ÚZPF 432/1-2), fara katolícka (č. ÚZPF 433/1), kaštieľ a opevnenie (č. ÚZPF 434/1-2)
- rešpektovať ochranné pásmo nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok v obci Divín, vyhlásené rozhodnutím Okresného úradu Lučenec 22. 10. 2001
- v zmysle § 27 ods. 2 zákona č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov v bezprostrednom okolí národnej kultúrnej pamiatky (NKP) nemožno vykonávať stavebnú činnosť ani inú činnosť, ktorá by mohla ohroziť pamiatkové hodnoty NKP. Bezprostredné okolie NKP je priestor v okruhu desiatich metrov od NKP, desať metrov sa počíta od obvodového plášťa stavby, ak NKP je stavba, alebo od hranice pozemku, ak je NKP aj pozemok.
- zachovať ďalšie architektonické pamiatky a solitéry s historickými a kultúrnymi hodnotami: sochu Nepoškvrneného počatia Panny Márie pred kostolom, kaplnka sv. Anny, budovu bývalej cirkevnej školy pred budovou obecného úradu, kalváriu
- zachovať vidiecku urbanistickú štruktúru a parceláciu v pôvodnom centre – na nám. Mieru, Jilemnického ul., Hradnej ul., Laznej ul.
- zachovať priehľady na historické dominanty obce (kostol, kaštieľ)
- z hľadiska ochrany archeologických nálezísk dodržiavať nasledovné požiadavky:
  - stavebník / investor v každej etape vyžadujúcej si zemné práce si od príslušného Krajského pamiatkového úradu už v stupni územného konania vyžiada stanovisko k plánovanej stavebnej akcii vo vzťahu k možnosti narušenia archeologických nálezísk
  - podľa § 36, ods. 2 zákona č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov pred začatím stavebnej činnosti alebo inej hospodárskej činnosti na evidovanom archeologickom nálezisku podľa § 41, ods. 1 je vlastníkom, správcom alebo stavebníkom povinný podať žiadosť o vyjadrenie k zámeru na krajský pamiatkový úrad.
  - podľa § 36 ods. 3 zákona č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov Krajský pamiatkový úrad môže rozhodnúť o povinnosti

vykonať archeologický výskum aj na mieste stavby alebo inej hospodárskej činnosti, ktoré nie je archeologickým náleziskom podľa § 41, ods. 1, ak na tomto mieste predpokladá výskyt archeologických nálezov

- podľa § 37 ods. 3 zákona č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov o nevyhnutnosti vykonať záchranný výskum rozhoduje Krajský pamiatkový úrad

3.6 Zásady a regulatívy starostlivosti o životné prostredie, ochrany a využívania prírodných zdrojov, ochrany prírody a tvorby krajiny, vytvárania a udržiavania ekologickej stability

Zásady ochrany prírody a krajiny

- rešpektovať prírodné rezervácie (PR) Príbrežie Ružinej, Ružinské jelšiny
- rešpektovať prírodné pamiatky (PP) Jaskyňa Mara medvedia, Divínska hradná jaskyňa, Divínska vináreň
- rešpektovať regionálne významnú mokraď Pobrežie Ružinej
- rešpektovať Tuhársky kras ako územie s vysokou biodiverzitou a s výskytom biotopov európskeho významu a biotopov národného významu, ako aj chránených druhov rastlín
- rešpektovať ložisko nevyhradeného nerastu a prieskumné územie:
  - ložisko nevyhradeného nerastu č. 4 044 (Mýtňa) – stavebný kameň – vápenec
  - určené prieskumné územie Divín – Au-Ag rudy

Zásady vytvárania územného systému ekologickej stability (ÚSES)

V zmysle návrhu systému ekologickej stability je nutné rešpektovať / dobudovať navrhované prvky ÚSES, tak aby plnili požadované funkcie biocentra, biokoridoru, genofondovej lokality, interakčného prvku:

- biocentrum regionálneho významu RBc Makoviská
- biokoridor nadregionálneho významu NBk 6/20 Tisovník – Bralce – Krtiny
- biokoridor regionálneho významu RBk Tuhár – Píla
- biocentrá miestneho významu MBc Divínsky háj, MBc Divínsky hrad – Veľký vrch – Pieskový vrch, MBc Vodná nádrž Ružiná
- biokoridory miestneho významu MBk Budinský potok, MBk Tomanovský potok
- genofondové lokality fauny a flóry: G1 Pobrežie Ružinej, G2 Návršie Divínskeho hradu

- interakčné prvky: sprievodná vegetácia poľných ciest, remízky, zeleň na stržiach, líniová zeleň na poľnohospodárskej pôde, vrátane navrhovanej líniovej zelene, drobné vodné toky s brehovou vegetáciou nezaradené medzi biokoridory

Zásady starostlivosti o životné prostredie a implementácie ekostabilizačných opatrení

- vytvorenie nárazníkových pásov pozdĺž vodných tokov
- zvýšiť druhovú diverzitu lesných porastov a nelesnej drevinovej vegetácie a minimalizovať lesné monokultúry
- pri výsadbe zelene, vrátane líniovej zelene, optimalizovať drevinovú skladbu a preferovať pôvodné dreviny v súlade s potenciálnou prirodzenou vegetáciou v danom území
- na návrší Divínskeho hradu zmeniť druhové zloženie v prospech pôvodných drevín (teplomilné dubové porasty) a súčasne potlačiť nepôvodné dreviny – agát biely a borovicu čiernu
- udržiavať existujúcu líniovú zeleň a založiť novú líniovú zeleň s pôdoochrannou funkciou v podobe vsakovacích vegetačných pásov na medziach a popri poľných cestách
- dobudovať prvky územného systému ekologickej stability
- rešpektovať tradičné krajinárske štruktúry – sady, pasienky, prirodzené vodné toky so sprievodnou vegetáciou
- vytvoriť líniový bariérový prvok na zachytávanie znečistených povrchových vôd stekajúcich z rekreačnej oblasti do vodnej nádrže
- výsadba pásov izolačnej zelene na rozhraní zastavaného územia a poľnohospodárskej pôdy
- výsadba pásov izolačnej zelene na hraniciach výrobných areálov
- výsadba pásu izolačnej zelene medzi športovým areálom a navrhovaným obytným územím
- revitalizovať a dosadiť líniovú zeleň pozdĺž poľných ciest a účelových ciest mimo zastavaného územia obce
- revitalizovať a parkovo upraviť plochy zelene v zastavanom území obce
- úprava zelených pásov a predzáhradiek pozdĺž miestnych komunikácií v zastavanom území obce
- výsadba aspoň jednostrannej líniovej zelene na hlavných obslužných komunikáciách v navrhovaných obytných uliciach
- zachovať a formovať vegetáciu kontaktnej zóny sídla a krajiny

- dodržiavať ochranné pásmo lesa – 50 m od hranice lesného pozemku
- novú rozvojovú plochu č. 4 ohraničiť bariérovou zeleňou z drevín pôvodného druhového zloženia, zo strán od ochranného pásma PR Príbrežie Ružinej
- novú rozvojovú plochu č. 3 ohraničiť oplotením a bariérovou zeleňou z drevín pôvodného druhového zloženia, zo strán od ochranného pásma PR Príbrežie Ružinej a vylúčiť v tejto rozvojovej ploche aktivity meniace vodný režim PR, na základe uskutočneného prieskumu
- v rozvojovej ploche č. 6 umiestniť informačný panel o PR Príbrežie Ružinej, predmete ochrany a obmedzeniach vyplývajúcich z príslušnej legislatívy
- v novej rozvojovej ploche č. 7 (v regulačnom bloku R5) je potrebné pred lokalizáciou konkrétnych investičných zámerov uskutočniť prieskum so zameraním na existujúce krasové javy (škrapy, závrty, napojenie na jaskyňu) a chránené druhy rastlín a biotopy európskeho a národného významu a zámery lokalizovať na základe tohto prieskumu mimo záujmy ochrany prírody
- odstraňovanie nepôvodných a invázných druhov rastlín ohrozujúcich biologickú diverzitu, najmä agát biely a z bylinnej etáže krídatku japonskú v súlade s vyhláškou 24/2003 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny
- pred lokalizáciou konkrétnych investičných zámerov v oblasti rekreácie – agroturistiky, turistiky, cykloturistiky (vrátane náučných trás, informačných panelov, rozhľadní a drobnej infraštruktúry) je tieto zámery potrebné konzultovať s územne príslušnou jednotkou ŠOP SR

3.7 Vymedzenie zastavaného územia obce

V súvislosti s návrhom rozvojových plôch vymedzuje Územný plán obce Divín zastavané územie obce tak, že bude zahŕňať:

- existujúce zastavané územie vymedzené súčasnou hranicou zastavaného územia obce
- existujúcu zástavbu osád na Jilemnického ul. a ul. SNP
- nové rozvojové plochy č. 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11 - časť

3.8 Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov

Z hľadiska ochrany trás nadradených systémov dopravného vybavenia územia je potrebné v riešenom území rešpektovať ochranné pásma:

- ochranné pásmo navrhovanej rýchlostnej cesty definované v šírke 100 m od osi príslušného jazdného pásu mimo zastavané územie obce (v zmysle cestného zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách v znení neskorších predpisov a jeho vykonávacej vyhlášky č. 35/1984 Zb.)
- ochranné pásmo cesty I. triedy definované v šírke 50 m od osi vozovky mimo zastavaného územia obce (v zmysle cestného zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách v znení neskorších predpisov a jeho vykonávacej vyhlášky č. 35/1984 Zb.)
- ochranné pásmo cesty III. triedy definované v šírke 20 m od osi vozovky mimo zastavaného územia obce (v zmysle cestného zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách v znení neskorších predpisov a jeho vykonávacej vyhlášky č. 35/1984 Zb.)
- ochranné pásmo železnice (dráhy) definované v šírke 60 m od osi krajnej koľaje, najmenej však 30 m od vonkajšej hranice obvodu dráhy (v zmysle zákona č. 513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov)

Z hľadiska ochrany trás nadradeného technického vybavenia územia je v zmysle príslušných právnych predpisov potrebné v riešenom území rešpektovať požiadavky na ochranné a bezpečnostné pásma existujúceho aj navrhovaného technického vybavenia:

- ochranné pásma vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia (a vyplývajúce obmedzenia pre výstavbu a iné činnosti v zmysle zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 43), vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča pri napätí:
  - 400 kV – 25 m
  - 110 kV – 15 m
  - 22 kV – 10 m
  - zavesené káblové vedenie 22 kV – 1m
  - vodiče so základnou izoláciou – 4 m
- ochranné pásmo vonkajšieho podzemného elektrického vedenia (a vyplývajúce obmedzenia pre výstavbu a iné činnosti v zmysle zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 43) vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách krajných káblov vedenia vo vodorovnej vzdialenosti

meranej kolmo na toto vedenie od krajného kábla – 1 m pri napätí do 110 kV vrátane vedenia riadiacej regulačnej a zabezpečovacej techniky

- ochranné pásmo elektrickej stanice vonkajšieho vyhotovenia (a vyplývajúce obmedzenia pre výstavbu a iné činnosti v zmysle zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 43):
  - s napätím do 110 kV je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 10 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice
  - s vnútorným vyhotovením je vymedzené oplotením alebo obostavanou hranicou objektu elektrickej stanice, pričom musí byť zabezpečený prístup do elektrickej stanice na výmenu technologických zariadení
- ochranné pásmo plynovodu (a vyplývajúce obmedzenia pre výstavbu a iné činnosti v zmysle zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 79) vymedzené vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia merané kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia:
  - 8 m pre technologické objekty (regulačné stanice, filtračné stanice, armatúrne uzly)
  - 8 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 201 mm do 500 mm
  - 4 m pre plynovod s menovitou svetlosťou do 200 mm
  - 1 m pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastavanom území mesta s prevádzkovaným tlakom nižším ako 0,4 MPa
- bezpečnostné pásmo plynovodu (a vyplývajúce obmedzenia pre výstavbu a iné činnosti v zmysle zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 80) vymedzené vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia merané kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia:
  - 10 m pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa prevádzkovaných na voľnom priestranstve a na nezastavanom území
  - 20 m pri plynovodoch s tlakom od 0,4 MPa do 4 MPa a s menovitou svetlosťou do 350 mm
  - 50 m pri regulačných stanicich, filtračných stanicich, armatúrnych uzloch
  - 50 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa s menovitou svetlosťou do 150 mm,
  - 100 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa s menovitou svetlosťou do 300 mm,

- ochranné pásma telekomunikačných vedení, zariadení a objektov verejnej telekomunikačnej siete v zmysle zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov
- ochranné pásma vodovodu a kanalizácie v zmysle zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách:
  - 1,5 m od vonkajšieho okraja potrubia horizontálne na obe strany (priemer potrubia do 500 mm)

V riešenom území je ďalej potrebné rešpektovať ochranné pásma:

- ochranné pásma cintorína – 50 m (v zmysle zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve)
- ochranné pásma lesa – 50 m od hranice lesného pozemku (v zmysle zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov)
- pásma hygienickej ochrany areálov so živočíšnou výrobou – 50 m od objektov živočíšnej výroby (stanovené podľa metodického usmernenia Zásady chovu hospodárskych zvierat v intraviláne a extraviláne obcí SR)
- ochranné pásma čistiarne odpadových vôd (podľa STN 756401, STN 756402) – 100 m od stredu čistiarne odpadových vôd po okraj súvislej bytovej výstavby
- ochranné pásma tokov v zmysle STN 75 2102, ktoré dosahuje pri šírke toku medzi brehovými čiarami do 10 m šírku 4 m od brehovej čiary; v tomto ochrannom pásme nie je prípustná orba, stavanie objektov, zmena reliéfu ťažbou, navážkami, manipulácia s látkami škodiacimi vodám, výstavba súbežných inžinierskych sietí a ťažba zeminy. Rešpektovať ustanovenia § 49 ods. 2 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách v znení neskorších predpisov, umožňujúcom správcovi vodných tokov a vodných stavieb pri výkone ich správy užívať pobrežné pozemky, ktorými sú vodohospodársky významnom toku (Budinský potok) pozemky do 10 m od brehovej čiary, pri drobných vodných tokoch pozemky do 5 m od brehovej čiary, pri ochrannej hrádzi vodného toku do 10 m od vzdušnej a návodnej päty hrádze. Rešpektovať územie 10 m od zátopovej čiary vytvorenej maximálnou dovolenou hladinou pre zabezpečenie prístupu k nádrži za účelom výkonu správy vodnej stavby.

3.9 Plochy na verejnoprospešné stavby, na vykonanie delenia a scelovania pozemkov, na asanáciu a na chránené časti krajiny

V zmysle § 108 zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov a nálezov Ústavného súdu SR č. 217/2002 Z.z. územný plán obce vymedzuje verejnoprospešné stavby, pre ktoré

je možné vyvlastniť pozemky a stavby za účelom zabezpečenia verejnoprospešných služieb a verejného technického vybavenia územia podporujúceho rozvoj územia a ochranu životného prostredia.

Verejný záujem na vyvlastnení pre tieto účely sa musí preukázať vo vyvlastňovacom konaní. Za stavby podľa odseku 2 písm. a) sa považujú stavby určené na verejnoprospešné služby a pre verejné technické vybavenie územia podporujúce jeho rozvoj a ochranu životného prostredia, ktoré vymedzil a schválil schvaľujúci orgán v záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie (§108 ods. 3 stavebného zákona).

Územný plán obce Divín vymedzuje plochy, resp. koridory pre verejnoprospešné stavby v rozsahu zoznamu verejnoprospešných stavieb podľa kap. 3.10 tejto dokumentácie. Verejnoprospešné stavby a plochy pre umiestnenie verejnoprospešných stavieb sú zakreslené vo výkresoch č. 2 a 3. Ako verejnoprospešné stavby sú definované dopravné líniové stavby miestneho významu, plochy a koridory pre distribučné energetické a vodohospodárske zariadenia, plochy pre umiestnenie zariadení športu, odpadového hospodárstva, vyhradenej zelene.

Predpokladá sa, že k deleniu a sceľovaniu pozemkov dôjde na všetkých plochách vymedzených ako rozvojové plochy. Nakoľko územný plán obce Divín nie je riešený s podrobnosťou územného plánu zóny, nie sú definované parcely, ktorých sa proces delenia a sceľovania bude dotýkať.

Územný plán obce Divín nevymedzuje plochy a objekty na asanácie. Ich vymedzenie je potrebné vykonať v prípade kolízie s navrhovanými verejnoprospešnými stavbami na základe podrobnejšej dokumentácie.

3.10 Zoznam verejnoprospešných stavieb

Územný plán obce Divín určuje zoznam verejnoprospešných stavieb v nasledovnom rozsahu a s označeniami:

- [1] miestne obslužné komunikácie, vrátane chodníkov a inžinierskych sietí (splašková kanalizácia, rozvody plynu, vody, elektrickej energie NN, telekomunikácií) – pre dopravnú obsluhu navrhovaných rozvojových plôch
- [2] rekonštrukcia a rozšírenie miestnych komunikácií, vrátane inžinierskych sietí (splašková kanalizácia, rozvody plynu, vody, elektrickej energie NN, telekomunikácií)
- [3] rekonštrukcia a rozšírenie účelových komunikácií
- [4] dobudovanie peších chodníkov pozdĺž ciest III. triedy v zastavanom území obce (ZÚO)
- [5] peší chodník Divín - Mýtna

- [6] cyklistické trasy
- [7] rýchlostná cesta R2, vrátane súvisiacich stavieb
- [8] modernizácia a zdvojkolažnenie trate Zvolen - Košice
- [9] výstavba nových transformačných staníc
- [10] vybudovanie rozvodov vody na ul. J. Kráľa
- [11] koridor na výstavbu nového vedenia ZVN 2x400 kV PVE Ipeľ – Medzibrod – Horná Ždaňa
- [12] dažďové rigoly
- [13] rozšírenie vodojemu

Verejnoprospešné stavby lokalizované v zastavanom území a jeho kontaktnom území sú zakreslené vo výkrese č. 2; ostatné verejnoprospešné stavby sú zakreslené vo výkrese č. 3.

3.11 Vymedzenie častí obce pre podrobnejšie riešenie v územnom pláne zóny

V zmysle § 11 zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov môže územný plán obce vymedziť plochy, pre ktoré bude nutné obstaráť dokumentáciu nižšieho stupňa (územný plán zóny).

Územný plán obce Divín nevymedzuje žiadnu časť obce pre podrobnejšie riešenie v územnom pláne zóny.

3.12 Schéma záväzných častí riešenia a verejnoprospešných stavieb

Schéma záväzných častí a verejnoprospešných stavieb je súčasťou výkresov č. 2 a 3 Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využitia územia (s vyznačením záväzných častí riešenia a verejnoprospešných stavieb).

Vo výkrese sú zakreslené hranice a označenia regulačných blokov, krajinnoekologických komplexov a ďalšie položky, ktoré predstavujú záväznú časť riešenia. Verejnoprospešné stavby sú vyznačené v zmysle ich definície v kapitolách č. 3.9 a 3.10.

4. DOPLŇUJÚCE ÚDAJE

Všetky číselné údaje a tabuľky sú uvedené v kapitolách 1 – 3.

5. DOKLADOVÁ ČASŤ

Dokladová časť bude doplnená po prerokovaní územnoplánovacej dokumentácie ako samostatná textová zložka.